

2023

LOKALNA RAZVOJNA STRATEGIJA 2014-2020 LAG BILOGORA-PAPUK

BILOGORA-PAPUK,
REGIJA IZAZOVA I MOGUĆNOSTI,
POŽELJNA ZA ŽIVOT, RAD I
POSJEĆIVANJE

Ova Lokalna razvojna usklađena je sa odredbama Pravilnika o provedbi Podmjere 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“, Podmjere 19.3. „Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a“ i Podmjere 19.4. „Tekući troškovi i animacija“ unutar Mjere 19. „Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER (CLLD - lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. („Narodne novine“, br. 96/17; 53/2018;91/2019;37/2020;31/2021); Ugovora o dodjeli sredstava odabranom LAG-u (KLASA: 440-12/16-19-02-01/0002; i njegovim pripadajućim Aneksima (Aneks br.1 Aneks br.2; Aneks br.3) te Sporazumom o suradnji u izvršavanju delegiranih administrativnih provjera i Smjernicama za provedbu postupaka odabira projekata

Naslov:

Lokalna razvojna strategija za područje Lokalne akcijske grupe „Bilogora-Papuk“ za programski period 2014-2020 godine.

Nakladnik:

Lokalna akcijska grupa „Bilogora-Papuk“ ver.1.6.

Izradila: Dijana Turniški mag.ing.agr.
LAG BILOGORA-PAPUK
3/23/2023

SADRŽAJ

I. VIZIJA ZA PODRUČJE LOKALNE AKCIJSKE GRUPE	“BILOGORA-PAPUK “ 2014-2020	3
II. OPIS I ZNAČAJKE PODRUČJA LOKALNE AKCIJSKE GRUPE		4
1. DEFINICIJA PODRUČJA PRIMJENE PROGRAMA		4
Općine, gradovi i naselja na području LAG-a , trend broja stanovnika 2001 - 2011		4
2. OPĆE ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE PODRUČJA		5
Geoprometni položaj.....		5
Materijalno-povijesna i kulturna baština.....		6
Financijska sposobnost		7
Demografske i socijalne značajke područja		7
Struktura nezaposlenih i usporedba 2011– 2015 - 2016		7
Vitalni indeks i prirodni prirast		8
Obrazovna struktura stanovništva.....		8
Socijalna i društvena infrastruktura		8
3. DRUŠTVENI RAZVOJ ZAJEDNICE		9
Objekti društvenog značaja za lokalnu zajednicu		9
Obrazovanje i edukacija - trendovi		10
Kulturne, društvene, sportske i gospodarske manifestacije regije.....		10
Kulturna i društvena djelatnost nacionalnih manjina		11
4. EKONOMSKI POKAZATELJI		11
Pregled broja poslovnih subjekata u regiji Bilogora-Papuk		11
Pregled broja poslovnih subjekata po djelatnostima (Izvor :Fina, 2015g)		12
Pregled broja poslovnih subjekata izvoznika po granama djelatnosti		12
5. STRUKTURA POLJOPRIVREDE		13
Agrarna struktura – obiteljska poljoprivredna gospodarstva.....		13
Struktura poljodjelske proizvodnje obiteljskih gospodarstva- trendovi – usporedba 2003 i 2015		13
Raspored i broj parcela upisanih u Agronet sustav poticaja.....		13
Površina polj.zemljišta prema JLS, trendovi 2003 usporedba 2015		13
Korištenje poljoprivrednih površina prema vlasništvu.....		14
Stočarstvo, trendovi 2003. usporedba 2015.		14
Šumske i lovne površine, ekološka mreža i zaštićene vrste		14
Turizam.....		15
Indeks razvijenosti.....		15
6. INFRASTRUKTURA		16
Vodopskrba, odvodnja, električna mreža, brzi internet.....		16
Opskrba plinom		16
Gospodarenje otpadom usporedba podataka 2011 i 2015.....		16
III. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA PODRUČJA.....		17
1. Anketni upitnik o stanju i razvojnim potrebama područja LAG-a.....		17
2. „SWOT“– analiza-analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji lag područja.....		18
3. Anketni upitnik o projektnim idejama na području LAG-a		19
IV. ANALIZA RIZIKA PROVEDBE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE		19
V. OPIS CILJEVA LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE 2014 -2020		21
2. I. Izmjene LRS 2017. godina		21
3. II.Izmjene LRS 2018 godina-sažetak.....		22
Obrazloženje II. izmjena		22
4. III.Izmjene LRS 2020 godina-sažetak		24
Obrazloženje III. izmjena.....		24
5. IV. Izmjene LRS 2020 godina-sažetak		25
Obrazloženje IV. izmjena		25
6. V. Izmjene LRS 2021 godina-sažetak.....		27
7. VI. Izmjene LRS 2023 godina-sažetak		27
8. Ciljane skupine		28
9. Alokacije sredstava prema strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama		28
VI. OPIS MJERA, KORISNIKA, KRITERIJA, INDIKATORA		29
A. 1.1.1 RESTRUKTURIRANJE, MODERNIZACIJA I POVEĆANJE KONKURENTNOSTI		
POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA		29
B. 1.1.2. POTPORA RAZVOJU MALIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTVA		30
C. 3.1.1.ULAGANJE U POKRETANJE,POBOLJŠANJE ILI PROŠIRENJE TEMELJNIH USLUGA ZA		
RURALNO STANOVNIŠTVO, UKLJUČUJUĆI SLOBODNO VRIJEME I KULTURNE AKTIVNOSTI TE		
POVEZANU INFRASTRUKTURU		31
D. 3.2.2 TEKUĆI TROŠKOVI I ANIMACIJA LAG		32

VII. OPIS TEMA PLANIRANIH PROJEKATA SURADNJE 19.3.	33
A. 3.2.1 PRIPREMA I PROVEDBA AKTIVNOSTI SURADNJE LAG-A	33
VIII. OPIS ODABIRA PROJEKATA NA NIVOU LAG-A	35
A. TIJELA U POSTUPKU ODABIRA PROJEKATA NA LAG NATJEČAJU	35
Povjerenstvo za otvaranje prijava i administrativnu kontrolu prijava.....	35
Ocjenjivački odbor.....	35
Rad i izvješćivanje Ocjenjivačkog odbora.....	36
Povjerenstvo za prigovor	36
Odlučivanje i izvješćivanje Upravnog odbora	36
Objava Poziva na natječaj i dokumentacija za objavu poziva.....	36
Animacijske aktivnosti Informiranje o Pozivu na natječaj	37
Faze u postupku odabira projekata.....	37
LAG kao prijavitelj na Pozivu na natječaj	37
Analiza 1. Administrativna provjera i provjera uvjeta prihvatljivosti.....	37
Ocjenjivanje -projekata i kriteriji odabira (Analiza 2).	37
Način dodjele višeg iznosa potpore	41
Odluka o odabiru prioritetnih projekata i informiranje o odobrenim projektima.....	41
IX. USKLAĐENOST S NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	42
X. OPIS UKLJUČENOSTI LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRS	43
Plan uključivanja dionika u izradu lokalne razvojne strategije	43
Sudjelovanje različitih interesnih skupina u izradu LRS i primjena načela „odozdo prema gore“	43
Opis partnerstva	44
Aktivnosti u izradi II.Izmjena Lokalne razvojne strategije	46
Aktivnosti u izradi III.Izmjena Lokalne razvojne strategije.....	46
Aktivnosti u izradi IV.Izmjena Lokalne razvojne strategije	47
Aktivnosti u izradi V.Izmjena Lokalne razvojne strategije.....	47
XI. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS ZA RAZDOBLJE 2014.-2020	48
1. Indikativni plan objave natječaja za razdoblje 2014-2020*	48
2. Indikativni broj projekata LRS za razdoblje 2014-2020*	49
3. Plan provedbe LSR 2014 -2020	50
4. Timeline objave natječaja po godinama 2017 -2020	51
XII. DOPRINOS HORIZONTALNIM CILJEVIMA	53
XIII. PRAĆENJE I PROCJENA PROVEDBE LRS	53
Opis praćenja provedbe	53
Plan evaluacije	54
Evaluacijske metode i indikatori za mjerenje učinka provedbe	54
Organizacijska struktura praćenja i evaluacije.....	55
Tablice praćenja indikatora.....	56
XIV. OPIS SPOSOBNOSTI PROVEDBE LRS	58
Ljudski kapacitet za provedbu LRS	58
Struktura lokalne akcijske grupe Bilogora-Papuk.....	58
Financijski kapacitet za provedbu LRS.....	59
Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007 – 2013.....	59
Iskustvo u provedbi projekata izvan mjere LEADER	60
XV. FINANCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS I RADA LAG-A	60
Financiranje rada LAG-a	60
Procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu LRS po godinama 2014-2023.....	61
Procjena i plan rezervacije sredstava za provedbu LRS	61
Tablica fin2.....	61
XVI. POPIS PRILOGA	62

LOKALNA AKCIJSKA GRUPA BILOGORA – PAPUK

LOKALNA RAZVOJNA STRATEGIJA

LOCAL DEVELOPMENT STRATEGY

Sjedište: Grubišno Polje, Trg bana J. Jelačića 1, Hrvatska

Grubišno Polje

Daruvar

Sirač

Đulovac

Končanica

Dežanovac

Predgovor

Cilj osnivanja Lokalne akcijske grupe „BILOGORA - PAPUK identifikacija je lokalne razvojne strategije, sudjelovanje u poticanju ruralnog razvitka kroz povezivanje i sudjelovanje u „LEADER-projektima“. LAG djeluje na području gradova Daruvara i Grubišnoga Polja, te općina Đulovac, Končanica, Sirač i Dežanovac.

Lokalnom razvojnom strategijom promovira se zajedništvo i odlučnost u ostvarenju programa razvoja kroz poboljšanja kvalitete života unapređenjem i razvojem infrastrukture, konstantnim obrazovanjem te poticanjem raznolikosti ekonomskih aktivnosti. Definirani strateški ciljevi, prioriteti te mjere i predložene aktivnosti predstavljaju zajednički interes svih interesnih skupina ovoga područja.

LAG će promicati svrhu, programe, znakovlje te osobitosti područja LAG-a i preuzeti odgovornost za cjelokupno upravljanje ” LEADER – CLLD programom ” i povezivanje lokalnih politika razvoja na području Bilogora - Papuk. Konkretno, to će se odnositi na:

- Savjetovanje o komunikaciji i publicitetu strategije
- Procjenu, praćenje, evaluaciju postupaka i izvješćivanje
- Davanje informacija o “LEADER – CLLD programu” široj zajednici
- Uspješno izvođenje godišnjeg provedbenog akcijskog plana i proračuna
- Poticanje i pomaganje odgovarajućim agencijama i ustanovama u provedbi Plana strategije

Voditelj LAG-a Bilogora – Papuk
Dijana Turniški, mag.ing.agr.

I. VIZIJA ZA PODRUČJE LOKALNE AKCIJSKE GRUPE “BILOGORA-PAPUK “ 2014-2020

Regija Bilogora-Papuk područje je uravnoteženog ekonomskog, društvenog i održivog razvoja, moderne, tehnološki razvijene ekonomije, kvalitetno educirane radne snage, aktivne lokalne zajednice, izraženih specifičnosti svojih prirodnih, povijesnih i kulturnih resursa, regija izazova i mogućnosti, poželjna za život, rad i posjećivanje.

Ova vizija obuhvaća u široj definiciji kako partnerska grupa vidi mogućnost razvoja gospodarstva i unapređenja kvalitete života u području lag-a. Vizija je prvi puta postavljena u vremenu izrade strategije za period 2011–2013 te i dalje ostaje vizija ovog područja.

Uključivanje lokalnih dionika element je razvoja koji se provlači kroz sve prioritete razvoja navedene u lokalnoj strategiji razvoja za LAG Bilogora - Papuk.

“REGIJA IZAZOVA I MOGUĆNOSTI POŽELJNA ZA ŽIVOT, RAD I POSJEĆIVANJE”
„Postići uravnotežen ekonomski i društveni razvoj regije te demografsku obnovu bazirajući se na specifičnostima regije uz uključivanje velikog broja dionika s područja regije“

Područje regije Bilogora-Papuk kompleksno je područje gledajući njegove prirodno, okolišne, ekonomske i socijalne značajke. Kroz “SWOT” analizu područja radna je skupina odredila strategiju za budući razvoj. U svrhu razvoja ovog područja zaključeno je da se dostupni izvori kroz prioritete razvoja moraju bolje i racionalnije koristiti, naravno na održiv način. Razvoj poljoprivredne proizvodnje i prerade uz primjenu novih tehnologija, jačanje poduzetničke klime, očuvanje prirodnog okoliša, kulture i baštine te kontinentalni turizam baziran na lječilišnom i sportskom turizmu su prioriteti na koje se treba fokusirati i koji će pružiti najbolju ekonomsku, socijalnu i cjelokupnu kvalitetu života stanovništvu ove regije.

Bolja održiva iskorištenost resursa područja unutar ovih prioriteta izgradit će jake točke regije, umanjiti slabosti i iskoristiti komparativne prednosti vezane za zemljopis, klimu i bogatstvo prirode.

U svrhu postizanja općeg cilja definirani su specifični strateški ciljevi jednakog značenja i važnosti i realizacija svakog od njih ujedno je preduvjet za realizaciju ostalih.

STRATEŠKI CILJ 1

- TEHNOLOŠKI NAPREDNO, DIVERZIFICIRANO I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU STANDARDA LOKALNOG STANOVNIŠTVA

STRATEŠKI CILJ 2.

- RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA, PODIZANJE RAZINE ZAPOSLENOSTI I SOCIJALNE KOHEZIJE UZ OPĆI RAST DRUŠTVENOG STANDARDA, INSTITUCIONALNI RAZVOJ

(a) PRISTUP NA TEMELJU PODRUČJA

U današnje je vrijeme važnost pitanja ruralnog razvoja u Hrvatskoj od izuzetnog značaja. Mnogobrojni su se programi, projekti i razvojni dokumenti dotaknuli tog pitanja, no nažalost još nije došlo do značajnog pomaka u kvaliteti života ruralnih zajednica. Nastavljaju se nepovoljni trendovi zamiranja naselja, iseljavanja vitalne skupine stanovnika i gospodarskog nazadovanja, a razlike u opremljenosti osnovnom infrastrukturom i uslugama između urbanih i ruralnih prostora postaju sve veće.

Iz tih je razloga poticanje ruralnog razvoja povezivanjem na lokalnoj razini, informiranje te uključivanje svih relevantnih dionika ruralnih prostora na preuzimanje uloge u planiranju razvoja i provedbi mjera koje će služiti njihovoj dobrobiti i trajnom razvoju njihova kraja, izuzetno važan proces.

Povezivanje na lokalnoj razini spaja ljude kako bi razmjenjivali svoja iskustva i znanja, informirali se i promovirali aktivnosti ruralnog razvoja, pronalazili projektne partnere te stvarali osjećaj pripadnosti jednoj većoj cjelini kao što je Lokalna akcijska grupa.

Pri definiranju Lokalne razvojne strategije područja LAG-a Bilogora - Papuk radna skupina rukovodila se jednim od osnovnih principa "LEADER-programa", a to je razvoj na temelju područja. Pristup na temelju područja obuhvaća manji, povezan teritorij koji je često okarakteriziran zajedničkim potrebama, zajedničkom tradicijom, zajedničkim očekivanjima, domaćim identitetom i osjećajem pripadnosti.

Vjerujemo da će ovako pripremljena Lokalna Razvojna strategija doprinijeti da se prepoznaju vrijednosti i mogućnosti područja definiranog Lokalnom akcijskom grupom Bilogora - Papuk te da je ona temelj na osnovi kojega će uslijediti konkretni razvojni projekti.

II. OPIS I ZNAČAJKE PODRUČJA LOKALNE AKCIJSKE GRUPE

1. DEFINICIJA PODRUČJA PRIMJENE PROGRAMA

Općine, gradovi i naselja na području LAG-a, trend broja stanovnika 2001 - 2011

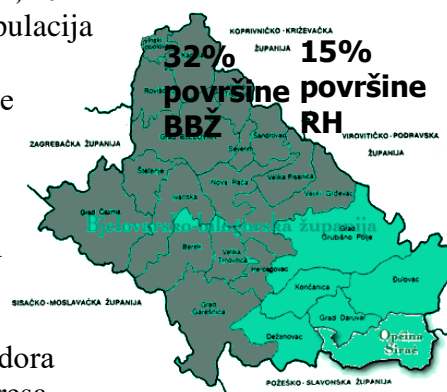
LAG Bilogora-Papuk obuhvaća područje dva grada i četiri općine, a proteže se na 848,30 km² što predstavlja 32% površine Bjelovarsko-bilogorske županije. Na navedenom području živi 23,92% stanovnika

županije. (28.649 stanovnika). Prosječna gustoća naseljenosti je 33,77 stanovnika/km², dok je prosječna gustoća naseljenosti u županiji 45,37 stanovnika/km², a u RH 75,71 stanovnika/km². Iz navedenih je podataka vidljivo da je gustoća naseljenosti niža u odnosu na županijski i državni prosjek. Ovi podatci upućuju na visoki stupanj ruralnosti na području LAG-a i županije. Na prostoru LAG-a nema područja koja prema Pravilniku ulaze u gorsko-planinska i područja s posebnim ograničenjima.

JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	UKUPNO naselja	POVRŠINA (km2)	BROJ STANOVNIKA 2001	BROJ STANOVNIKA 2011	ZPO-područje sa značajnim prirodnim ograničenjima
DARUVAR	9	64,02	13.243	11.633	ZPO
GRUBIŠNO POLJE	24	265,05	7.523	6.478	-
SIRAČ	9	144,91	2.546	2.218	ZPO
DEŽANOVAC	12	102,49	3.355	2.715	-
KONČANICA	9	83,61	2.824	2.360	-
ĐULOVAC	29	188,22	3.640	3.245	ZPO
SVEUKUPNO	92	848,30	33.128	28.649	

Izvor: Podatci prikupljeni od JLS, Prostorni plan BBŽ, Popis stanovništva 2001, 2011

Usporedbom podataka o broju stanovnika 2001. i 2011. uočava se depopulacija ovog prostora i to za gotovo 14% u odnosu na 2011. U odnosu na popis stanovništva iz 1991 pad iznosi 27%. Mjere ruralnog razvoja predviđene za provedbu u ovoj strategiji trebale bi doprinijeti smanjenju depopulacije. Prostorno, područje regije Bilogora-Papuk nalazi se u istočnom dijelu skupine županija središnje Hrvatske, najrazvijenijeg područja Hrvatske i ključnog čvorišta europskih i regionalnih prometnih pravaca. Međutim, s obzirom na rubni položaj (prema skupini županija istočne Hrvatske), te smještaj upravo između najznačajnijih prometnih pravaca (Posavskog i Podravskog koridora, te poprečnih koridora Srednja Europa-Jadran i Podunavlje-Jadran), dijelom je ostao izvan interesa dosadašnjih razvojnih usmjerenja, a što je posebno došlo do izražaja nakon prekida sekundarnih prometnih veza sjevera i juga Hrvatske preko Bosne i Hercegovine.

2. OPĆE ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE PODRUČJA

Geoprometni položaj

Regija geoprometno pripada prostoru Panonske megaregije, makroregije Zavala sjeverozapadne Hrvatske. Prostor regije obuhvaća dvije karakteristične geografske cjeline: Bilogore (sjeveroistočno) i pleistocenskih ravnjaka i doline Česme i Ilove (jugozapadno).

Glavna razvojna os Bjelovarsko-bilogorske županije (državna cesta D28 – D5, Zagreb – Bjelovar – Daruvar-Pakrac) koja spaja dva glavna pola razvoja županije, gradove Bjelovar i Daruvar, rubno presijeca područje Grubišnog Polja, dok je glavna os grada Grubišno Polje (državna cesta D5 – D45, Garešnica-Grubišno Polje-Virovitica) slabo iskorištena. Grubišnom Polju kao područnom središtu gravitira samo područje grada i manji dio područja općine Veliki Grđevac, a gotovo cijelo područje Grubišnog Polja je u zoni gravitacije Daruvaru kao regionalnom središtu i jugoistočnom polu razvoja županije. Izvor: Program ukupnog razvoja Grada Grubišno Polje

Klimatska obilježja i prirodna bogatstva

Klima ima obilježje umjereno vlažne i umjereno tople klime. Zime su umjereno hladne. Mjesečne padaline su dosta ujednačene, pojačane u periodu ožujak i niže u studenom. Režim padalina pokazuje da se višak vode javlja u proljeće što je izuzetno nepovoljno za radove u biljnoj proizvodnji. Glavnina područja regije pripada, prema Koppenovoj klasifikaciji, klimi toplo umjerenog kišnog tipa bez izrazito sušnog razdoblja. Negativne klimatske promjene utiču i na naše područje te je stoga posljednjih godina prisutna i suša te oštećenja od ledene tuče.

Kategorija zaštite -	Lokacija (prema prostornom planu)	Površina(km2)
Značajni krajobraz	Đulovac -Zaštićeni krajolik Vrani Kamen-Skoblar i Kulturni krajolik vinograda u Đulovcu Končanica – ribnjaci	14,60

Park šuma	Rimska šuma – Daruvar Končanica – uz dvorac Marijin dvor u Diošu	20 ha 1,50 ha
Spomenik parkovne kulture (vrtovi, perivoji i parkovi)	Daruvar - Ginkgo biloba - Julijev park Grubišno Polje – Gradski park (Trg bana J. Jelačića)	

Materijalno-povijesna i kulturna baština

	Lokacija (prema prostornom planu)
Spomenik graditeljstva	Daruvar – sakralne građevine: župna crkva Presvetog Trojstva (1764. svetište prigradeno oko 1866., zvonik na pročelju od 1866.-1892.), Pravoslavna crkva svetih 318 bogonosnih otaca (1884. na mjestu starije crkve iz 1756.g), Calvinistička crkva iz 1885. Civilne građevine/sklopovi: Dvorac Janković 1771.-1777., Antunova kupka (Julijev park, unutar zaštićenog kompleksa lječilišta 18. st., preuređena 19. st.), Vila Arcadia i sjeverno krilo nekadašnjeg Ivanovog doma (Julijev park, unutar zaštićenog kompleksa lječilišta 19.st.), Švicarska vila (Julijev park, unutar zaštićenog kompleksa lječilišta 19. st.), Centralne blatne kupke (Julijev park, unutar zaštićenog kompleksa lječilišta 1909.), Marijina kupka (Siegenthalova kupelj, Julijev park, unutar zaštićenog kompleksa lječilišta 19. st.), Savez Čeha, “Jednota” (nekadašnja vila Gross, Trg kralja Tomislava 7, dvadesete godine 20. st.), Hotel “Slavonija”, Trg kralja Tomislava 20, 2. polovica 19. st., zgrada “Croatia”, (Knytlova 1, početak 20. st.), Stambena prizemnica (Ul. Matije Gupca 55, oko 1850.). Končanica – dvorac Marijin dvor u Diošu Sirač – katolička crkva Blažene Djevice Marije i pravoslavna crkva sv. Arhanđela Gavrila i Mihaela Dežanovac – crkva sv. Bartola Grubišno Polje – crkva sv. Josipa i ostale katoličke crkve, pravoslavne crkve, samostan sestara milosrdnica
Spomenički kompleks	Končanica – grob narodnog heroja Josipa Ružičke, skupna grobnica boraca NOR-a Šuplja Lipa, sakralne građevine – župna crkva Končanica, crkve Daruvarski Brestovac (2 kom) i Imsovac Sirač – Pakra manastir Đulovac – mjesto osnivanja NOO Dobra kuća i spomen obilježja braniteljima na području cijele općine (9 mjesta)
Arheološki lokalitet	Daruvar - Stari Slavik, Rimska Šuma (20 ha 4293 m2), Kupališni park, vodotok rijeke Toplice, Rimski izvor (“Julisbrum”), Brdo Gradina Podbroje, Stadion Sokol, dvorište kina - položaj Rimskog naselja Aquae Balissae (1.st.) s termama i sjevernom nekropolom. Končanica – zidine, stari dvorac Otkopi, Kamenik (Staro polje) Toplica – Daruvarski Brestovac // Sirač – Stari grad Sirač // Grubišno Polje – Gradina Đulovac – crkva sv. Ane – Donja Vrijeska; Crijepci – Veliki Bastaji; Mihajlovića – Bastajski Brđani; Rudina ili Đurđička – Batinjani; Stari grad Dobra kuća – Dobra kuća; Klisa – Donje Cjepidlake; Popovac – Donje Cjepidlake; Bijelo Brdo – Gornja Vrijeska; Staro groblje – Nova Krivaja; Svetinja – Potočani; Budim – Velika Klisa; Stupčanica - Turska kula – Veliki Bastaji, Oborovi (Grubišno Polje-šuma Oborovi)
Objekt etnološkog značaja	Grubišno Polje – Etno-kuća mađarske nacionalne manjine u Grbavcu i Etno-kuća češke nacionalne manjine u Ivanovom Selu, Gradski muzej
Objekti industrijske baštine	Pivovara Daruvar 1900. g., kompleks tvornice stakla s nastambama za namještenike, nekadašnja elektrana (“Munjara”) u Mihanovićevoj ulici 10 -1928. g., Željeznički kolodvor 1885. g., Lesićev mlin na Toplici, Mlinovi 4 (19./20. st.), Šternov mlin na Toplici, Mlinovi 3 (20. st.), Bernašekov mlin na Toplici, Mlinovi 20 (20. st.). Končanica - mljekara Grubišno Polje – “Zdenka” Veliki Zdenci

Na području LAG-a postoji veliki broj arheoloških lokaliteta, posebice iz rimskog doba. Na području Daruvara nalazi se veliki broj registriranih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara. Od memorijalne baštine značajno

je spomenuti židovsko groblje iz 1860. g., skupnu grobnicu žrtava fašističkog terora na židovskom groblju te grobnicu palih boraca X. Korpusa na pravoslavnom groblju.

Financijska sposobnost

Bjelovarsko–bilogorska županija potiče ravnomjeran razvoj županije, te time nastoji osigurati lokalni razvoj baziran na osobitostima no trenutno su razlike u razvijenosti još uvijek značajne osobito kada govorimo o razvijenosti gospodarstva i komunalne infrastrukture.

Veliki dio lokalnih samouprava regije LAG-a ne raspolaže niti s dovoljno financijskih sredstava, niti vještinama potrebnim za pokretanje važnih razvojnih projekata, stoga su lokalne samouprave osnivači ovog LAG-a u ovom vidu udruživanja prepoznale mogućnosti suradnje u postizanju zajedničkih razvojnih ciljeva i rješavanju zajedničkih problema: nedostatak educiranog kadra, motiviranosti i općenito nedostatak informacija.

TABELA: Proračuni jedinica lokalnih samouprava članica Lokalne akcijske grupe

JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	DARUVAR	GRUBIŠNO POLJE	SIRAČ	DEŽANOVAC	KONČANICA	ĐULOVAC
PRORAČUN ZA 2016.	36.070 353	46 000 000	6 911 400	8 407 022	3 560 000	12 673 600

mil kn

Demografske i socijalne značajke područja

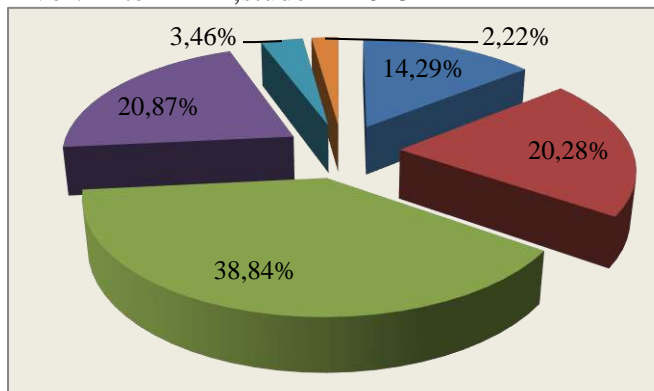
Stanovništvo je značajan čimbenik dugoročnog društveno-gospodarskog razvitka i korištenja prostora. Ono postupno mijenja svoje vitalne značajke, pa odatle određena sporost demografskih procesa. Samo pozitivnim mijenjanjem brojnih čimbenika moguće je utjecati na zaustavljanje negativnih demografskih tijekova i ostvariti uvjete za postizanje pozitivnih promjena i rezultata u razvitku stanovništva.

(i) Radni potencijal i struktura stanovništva

Kvalifikacijska struktura nezaposlenih , 2015 godina

Ukupno nezaposleno (BROJ) dvije ispostave –Dar.Grub.	Bez završene OŠ (NKV)	Osnovna škola (PKV)	Srednja trogodišnja (KV, VKV)	Srednja četverogodišnja, gimnazije (SSS)	I st. fakultet, stručni studij, VŠS	Fakultet, akademija, magisterij..
Studeni 2015	437	620	1187	638	106	68
Postotak udjela	14,29%	20,28%	38,84%	20,87%	3,46%	2,22%

Izvor: Bilten HZZ, studeni 2015

Vezano uz nezaposlenost na području regije možemo zaključiti da osobe sa završenom trogodišnjom srednjom školom odnosno, KV iVKV radnici čine 38,84%. Može se zaključiti na osnovu podataka da je veliki nesrazmjer između visokoobrazovanih, kojih je mali postotak, i niskoobrazovanih, tj. osoba bez završene škole i sa završenom trogodišnjom školom kojih je znatno veći postotak. Podatci govore o nedovoljnoj educiranosti stanovništva što je i navedeno u SWOT analizi.

Struktura nezaposlenih i usporedba 2011–2015 - 2016

Kraj 2011	Ispostava Daruvar	Ispostava Grubišno Polje	Ukupno
Muškarci	1261	625	1886
Žene	1085	548	1633
Ukupno	2346	1173	3519
Rujan 2015	Ispostava Daruvar	Ispostava Grubišno Polje	Ukupno
Muškarci	992	465	1457
Žene	938	421	1359
Ukupno	1930	886	2816
Veljača 2016	Ispostava Daruvar	Ispostava Grubišno Polje	Ukupno
Muškarci	1121	558	1679

Žene	1025	467	1492
Ukupno	2146	1025	3171
Stopa ukupnog pada/rasta/2016/2011	Pad 1,09%	Pad 1,14%	
Stopa ukupnog pada/rasta2016/2015	Rast 1,11%	Rast 1,15%	

Gledano na strukturu nezaposlenih regije Bilogora-Papuk i usporedne podatke iz 2011. 2015. i 2016. godine možemo zaključiti da je došlo do povećanja broja nezaposlenih u 2016. u odnosu na 2015., ali gledajući na 2011. došlo je do blagog

pada.

Gledano prema spolu, udio nezaposlenih žena u 2016. godini je u odnosu na 2011. pao je za 1,09 %, ali u odnosu na 2015. godinu raste za 1,09%.

Može se zaključiti da blago izraženi pad ili porast broja nezaposlenih u ove tri promatrane godine govori o stagnaciji gospodarstva ovog područja što je bio i rezultat swot analize kada je rečeno da od 2011. do danas nema bitnih pomaka u gospodarstvu.

Vitalni indeks i prirodni prirast

JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	Prirodni prirast 2013	Prirodni prirast 2014	Vitalni Indeks 2013	Vitalni Indeks 2014
DARUVAR	-24	-52	82,10	64,90
GRUBIŠNO POLJE	-50	-33	53,70	62,10
SIRAČ	-29	-34	38,30	35,80
DEŽANOVAC	-6	-4	86,00	89,20
KONČANICA	-27	-36	32,50	20,00
ĐULOVAC	-12	-16	64,70	56,80

Rezultati govore da dolazi do konstantnog pada broja stanovnika odnosno prisutan je negativni prirodni prirast, a broj živorođenih na 100 umrlih odnosno vitalni indeks je različit u

regiji.

Obrazovna struktura stanovništva

U obrazovnoj strukturi i dalje prevladava niže obrazovano stanovništvo. Broj stanovnika sa završenim magisterijem, doktoratom i slično je vrlo nizak. Budući da razvoj svake ekonomije ovisi o kvaliteti ljudskih resursa, ovakva obrazovna struktura zabrinjava i potrebno je provoditi programe i projekte usmjerene podizanju obrazovne strukture stanovništva.

Izvor podataka: Popis stanovništva 2011. godina

Stručna sprema	Bez završene OŠ (NKV)	Osnovna škola (PKV)	Srednja trogodišnja (KV, VKV)	Srednja četvergodišnja, gimnazije	I st.fakultet, stručni studij, VŠS	Fakultet, akademija, magisterij..
M	135	3.677	4.992	1.858	489	556
Ž	478	6.074	2.314	2.533	602	625
ukupno	613	9.751	7.306	4.391	1.091	1.181

Analizom tabele može se uočiti da se broj muškaraca i žena približava kod više i visoke stručne sprema dok četvergodišnji program završava veći broj žena, a trogodišnji program veći broj muškaraca. Ono što je zabrinjavajuće je još uvijek veliki broj osoba bez završene osnovne škole i s osnovnom školom što govori o demografskoj starosti stanovništva, no i o potrebama cjeloživotnog obrazovanja na ovom području.

Socijalna i društvena infrastruktura

OBJEKTI	Naziv
Zdravstvena skrb	Dom zdravlja Bjelovarsko-bilogorske županije, 2 Ispostave; Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Daruvarske toplice; Zavod za javno zdravstvo Bjelovar, Ispostave; Poliklinike Arcadia i Maletić Daruvar Ambulante Doma zdravlja u općinama Sirač, Končanica, Dežanovac; Privatne zdravstvene ustanove Daruvar ,medicinsko-biokemijski laboratorij
Ljekarnička djelatnost	Ljekarna Daruvar Koudela, Zadre, Kubec; Ljekarne Atlantic grupa Ljekarna "PROHASKA"; Ljekarna "LIPA"; Ljekarna Levatić; Optika Častek
Centri za socijalnu skrb	Centar za socijalnu skrb, Ispostava Centra za socijalnu skrb Daruvar

Domovi za starije i nemoćne	Dom za starije i nemoćne osobe Ljudevite pl. Janković, Doma za starije i nemoćne ženske osobe PUZ Vianey, Dom za starije i nemoćne Mihalec
	Dnevni boravak i pomoć u kući starijim osobama Daruvar ,Grubišno Polje
Dječji vrtići	Dječji vrtić V. Nazor;Češki dječji vrtić F. Marvenca; Dječji vrtić Sunce Češki dječji vrtić Končanica; Vrtić O.Š. Sirač ;Dječji vrtić “Tratinčica” Područni vrtić “Tratinčica”
Osnovnoškolsko obrazovanje	Osnovna škola V. Nazor – matična i 5 područnih škola Češka osnovna škola “Jana Amosa Komenskog” - matična i 4 područne škole Glazbena škola Brune Bjelinskog (osnovna) Osnovna škola u Đulovcu - matična i 2 područne škole Češka osnovna škola “Josip Ružička”, Končanica – matična i 3 područne Osnovna škola “Sirač” - matična škola i 2 područne Osnovna škola “Dežanovac” – matična škola i 5 područnih Osnovna škola “I. N. Jemeršića” - matična i 2 područne škole
Srednjoškolsko obrazovanje	Ekonomska i turistička škola, Gimnazija,Tehnička škola, Centar za odgoj i obrazovanje “Rudolf Steiner” Glazbena škola Brune Bjelinskog (srednja) Srednja škola Bartola Kašića
Edukacijski centri	Pučko otvoreno učilište Daruvar Centar za kulturu i informiranje “dr. Franjo Tuđman” u Grubišnom Polju.
	UKUPNO 99 OBJEKATA

3. DRUŠTVENI RAZVOJ ZAJEDNICE

Objekti društvenog značaja za lokalnu zajednicu

Naziv	Naselje
Kino “30. svibnja”	Daruvar
Hrvatski dom	Daruvar, Đulovac, Sirač,
Češki dom	Daruvar, Končanica, Daruvarski Brestovac, Golubinjak, Donji Sređani
Mjesni dom	Doljani, Gornji Daruvar, Lipovac Major, Ljudevit Selo, Stražanac, Imsovac, Otkopi, Daruvarski Brestovac, Kip, Miljanovac, Pakrani, Bijela, Borki, Šibovac, Dežanovac, Orlovac Zdenački, Rastovac, Munije, Turčević Polje, Veliki Zdenci, Mali Zdenci, Grbvac, Velika Jasenovača, Velika Barna, Dapčevački Brđani, Lončarica
Društveni dom	Velika Babina Gora, Veliki Bastaji, Veliki Miletinac, Mali Miletinac, Velika Maslenjača, Mala Maslenjača, Borova Kosa, Donja Vrijeska, Vukovje, Batinjani, Daruvarski Brestovac, Kreštelovac, Grubišno Polje, Sokolovac, G. Sređani, Blagorodovac
Vatrogasni dom	Donji Daruvar, Šuplja Lipa, Končanica, Dežanovac, Ivanovo Polje, Trojeglava, Donji Sređani, Grubišno Polje, Poljani, Veliki Zdenci
Lovački dom	Grubišno Polje, Rastovac, Veliki Zdenci, Batinska Rijeka
Sportski objekti	Sirač, Dežanovac, Gornji Sređani, Sokolovac, Daruvar
Planinarski domovi	Petrov vrh
Centar za kulturu i informiranje	Grubišno Polje
	UKUPNO 70 OBJEKATA

Na području LAG-a Bilogora-Papuk nalazi se ukupno 70 objekata društvenog značaja, od kojih je najviše mjesnih i društvenih domova. U većini naselja na području LAG-a postoji objekt društvene namjene. Javna događanja, lokalne manifestacije te općenito kulturni i društveni život zajednice odvija se uglavnom u mjesnim i društvenim domovima. Veći dio objekata zahtijeva rekonstrukciju i adaptaciju kako bi zadovoljili u svojoj namjeni.

Obrazovanje i edukacija - trendovi

Usporedbeni pregled broja učenika po školskim godinama

Broj učenika	Osnovnoškolsko obrazovanje	Srednjoškolsko obrazovanje
2009/2010	2580	1538
2015/2016	2139	1913

U 8 osnovnih škola i 21 područnu upisano je 2015. godine 2.139 djece. Na području LAG-a postoji 5 srednjih škola koje pohađa 1913 učenika. Podatci govore o daljnjem demografskom padu, odnosno padu broja

učenika u osnovnom obrazovanju te o potrebi poboljšanja životnih uvjeta kako bi što veći broj mladih ljudi ostao na ovom području.

Kulturne, društvene, sportske i gospodarske manifestacije regije

VINODAR

Vinodar je izložba vina Bjelovarsko-bilogorske županije koja se održava više od 10 godina u Daruvaru, koji je županijsko središte turističke ponude, a ujedno i regionalno središte županije u vinogradarstvu i voćarstvu. Vinodar se održava na glavnom gradskom trgu kroz sajam tradicionalnih proizvoda, prodaju i prezentaciju vina, meda i mednih proizvoda, sira domaće proizvodnje, pršuta, kulena i kobasica, prodaju suvenira, vinodarska povorka, stručna predavanja, izložbe, predstave, kušaonice vina, prikazi starih zanata i nastupa folklornih društava iz cijele regije. **VINODAR** je županijsko središte turističke ponude, a ujedno i regionalno središte županije u vinogradarstvu i voćarstvu. Vinodar se održava na glavnom gradskom trgu kroz sajam tradicionalnih proizvoda, prodaju i prezentaciju vina, meda i mednih proizvoda, sira domaće proizvodnje, pršuta, kulena i kobasica, prodaju suvenira, vinodarska povorka, stručna predavanja, izložbe, predstave, kušaonice vina, prikazi starih zanata i nastupa folklornih društava iz cijele regije.

DOŽINKY

Dožinky su najveća manifestacija hrvatskih Čeha. Održavaju se svake druge godine uz sudjelovanje svih Čeških beséda u Hrvatskoj koje na različite načine sudjeluju u programu. Dožinke su manifestacija s nizom zbivanja, izložbi, promocija i sve je popraćeno bogatim folklornim programom. Najatraktivniji je žetveni mimohod žitom bogato ukrašenih alegorijskih kola s prikazima postupka dobivanja kruha na kojima sjede sve skupine u narodnim nošnjama.

Festival zabavne glazbe, Daruvar

MASKA

Festival grada Daruvara namijenjen djeci. Na festivalu se redom pojavljuju kazališne družine, dramski studiji i profesionalne kazališne kuće. Osim predstava, tu je i popratni program uz ulične žonglere, zabavljače, svirače i plesalice.

FLIG

Međunarodni festival limene glazbe. FLIG je trodnevni festival koji se održava na središnjem trgu grada Daruvara na kojem nastupaju orkestri iz Hrvatske i okolnih zemalja.

DANI ČEŠKE KULTURE i Končanice hody, Končanica Dani češke kulture se održavaju svake godine u prvoj polovici srpnja, manifestacija traje dva dana, a prva je održana 2005. godine u Daruvaru. Kroz tu manifestaciju češka manjina prikazuje tradicionalnu i suvremenu češku kulturu. U sklopu manifestacije se održavaju kino projekcije, izložbe, predstavljaju se stari obrti, a na središnjem trgu održava se

staročeski sajam na kojem su izložene knjige, ručni radovi, češka peciva i ostali proizvodi čeških beséda i škola.

DANI ŠLJIVA, Sirač

Dvodnevna poljoprivredno turističko-kulturna manifestacija koja okuplja poljoprivredne proizvođače i sadrži bogat kulturni program.

SAJAM SIRA, GRUBIŠNO POLJE

Na prvom sajmu sira, održanom 2006. godine, nastupilo je oko 70 izlagača od kojih su dvadeset i pet bili vezani za mlijeko i mliječne proizvode. Središnji događaj sajma je proglašenje najboljih sireva. Na sajmu je 2015. godine bilo ukupno 102 izlagača.

Kulturna i društvena djelatnost nacionalnih manjina

Područje LAG-a broji 16 organizacija nacionalnih manjina koje su vrlo aktivne u svom radu. U organizacijama nacionalnih manjina prevladavaju organizacije češke nacionalne manjine budući da na području LAG-a živi 6260 stanovnika, odnosno cca 20% stanovništva češke nacionalnosti.

JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	BROJ ORGANIZACIJA NACIONALNIH MANJINA UKUPNO
GRAD DARUVAR	5
OPĆINA ĐULOVAC	1
OPĆINA KONČANICA	1
OPĆINA SIRAC	1
OPĆINA DEŽANOVAC	3
GRAD GRUBIŠNO POLJE	5

(i) Organizacije nacionalnih manjina u području kulture

NAZIV ORGANIZACIJE	PODRUČJE DJELOVANJA	NAZIV ORGANIZACIJE
Savez Čeha u Republici Hrvatskoj	kultura	Česká beséda D. Sredani
KUD "Holubička"	Kultura	Česka beséda Veliki i Mali Zdenci
Zajednica Mađara Daruvar	Kultura	Česká beséda Ivanovo Selo
KUD "Prosvjeta"	Kultura	Česká beséda Treglava
Vijeće srpske nacionalne manjine	Kultura	Zajednica Mađara Grbavac
Končenicke hody (u organizaciji ČB Končanica)	Kultura	Udruga Roma "Bijaša"
Česká beséda Šibovac	Kultura	Česká beséda Dežanovac
Česká beséda Golubinjak	Kultura	

4. EKONOMSKI POKAZATELJI

Regija LAG-a Bilogora - Papuk pretežito je ruralni prostor. Svojim geoprometnim položajem nije na sjecištu najvažnijih prometnih pravaca te se čak jednim dijelom čini i izolirana. Ono što regija ima, to su veliki prirodni resursi te sklonost inovativnim idejama i primjeni novih tehnologija s jedne strane, a s druge naglašena briga o promociji ekološkog uzgoja. Donosimo osnovne pokazatelje o poslovnim subjektima. Detaljna analiza nalazi se u Prilogu I.

Pregled broja poslovnih subjekata u regiji Bilogora-Papuk

	Jedinica lokalne samouprave	Veliki i srednji poduzetnici	Mali poduzetnici	Obrti	Zadruga (2014)	Javni sektor	UKUPNO
Broj subjekata	6	5	318	268	13	76	679
Broj zaposlenih		382	2264	-	148	-	5806

	Broj poslovnih subjekata prema djelatnostima/ izvor Fina 2015	Grubišno Polje	Daruvar	Dežanovac	Sirač	Končanica	Đulovac
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I	24	11	4	1	2	3
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	0	0	0	2		
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	14	38	1	7	3	1
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	5	2				2
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE	1	2				2
F	GRAĐEVINARSTVO	8	13		1		2
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I	18	44	3	1	3	1
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1	4		2	1	1
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	6	12	1	1		
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	1	7		1		
K	FINANCIJSKE DJELATNOSTI I	0	1				
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	1	3				
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE	5	23	1	3		1
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE	1	3				
P	OBRAZOVANJE	0	1				
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I	0	9				1
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	0	2				
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	2	7				
	ukupno	87	182	10	19	9	14

Za pretpostaviti je daljnji razvoj ponude različitih uslužnih djelatnosti kao i prerađivačke industrije. Očekujemo korištenjem mjera EAFRD povećanje i broja subjekata u poljoprivredi i šumarstvu.

Pregled broja poslovnih subjekata izvoznika po granama djelatnosti

Broj poslovnih subjekata	Vrsta djelatnosti
6	Proizvodnja alata, metalnih konstrukcija i odljevaka, motora, strojeva, brtvila, opruga i sl.
8	Proizvodnja prehrambenih proizvoda, vina, mliječnih proizvoda, biljna i stočarska proizvodnja
3	Proizvodnja odjeće, konfencioniranje, tekstil
3	Proizvodnja i promet građ.materijalom, građ.oprema i građ.radovi
1	Transport
1	Proizvodnja vapna, žbuke i boje
3	Proizvodnja rezane građe trgovina i usluge, promet ogrjevnim drvetom, proizvodnja namještaja
1	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa
1	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike
1	Trgovina na veliko osim trgovine motornim vozilima

Vežano uz broj izvoznih subjekata na području koje obuhvaća regija Bilogora-Papuk možemo zaključiti da je registrirano 28 izvoznika na inozemno tržište. U izvozu su zastupljene različite grane djelatnosti no najviše je zastupljena djelatnost prehrambenih proizvoda i polj.proizvodnje, proizvodnje alata i metalnih odljevaka te drvene građe i namještaja.

5. STRUKTURA POLJOPRIVREDE

Agrarna struktura – obiteljska poljoprivredna gospodarstva

Ukupan broj polj.gospodarstva na teritoriju BILOGORA-PAPUK, APPRR, 2015 g.	3.218
Ukupan broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, APPRR, 2015 g.	3.151
Ukupno registrirana površina polj. zemljišta / u ha / upisano u upisnik / posjedi ARKOD, 2015 godina, APPRR 2015 g.	23.629,17 ha
Ukupno registrirana površina polj.zemljišta / u ha / upisano u upisnik / prema katastarskim česticama, APPRR, 2015. g.	25.627,47 ha
Ukupno registrirana površina polj. zemljišta / u ha / popis poljoprivrede 2003	20.857,52 ha

Na području regije Bilogora - Papuk ukupno je registrirano 3218 poljoprivrednih gospodarstava a od toga OPG-i čine gotovo 98% i od toga čak kod 36% OPG je nositelj stariji od 66 godina. Sve to govori u prilog tome da su nam OPG-ovi brojni, mali i da nema dovoljno mladih što vjerojatno govori o korištenju starijih tehnologija i manjem ulaganju u proizvodnju. Povoljni je podatak da je ukupna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta veća u odnosu na 2003. što govori da se obraslo zemljište privodi namjeni.

Struktura poljodjelske proizvodnje obiteljskih gospodarstva- trendovi – usporedba 2003 i 2015

	2015 godina Izvor APPRR	2003 godina Izvor Popis poljoprivrede
Oranice	17.163,11 ha	14.593,62 ha
staklenici	4,28 ha	
livada	3.705,42 ha	4.952,01 ha
pašnjak	1.379,29 ha	744,07 ha
vinograd	193,59 ha	88,52 ha
Iskrčeni vinograd	11,04 ha	
Voćne vrste	1.074,90 ha	464,80 ha
Kulture kratke ophodnje	1,07 ha	
rasadnik	2,20 ha	1,04 ha
Mješoviti trajni nasadi	82,44 ha	
Obraslo zemljište	11,83 ha	
Neobrađeno polj.zemljište		1.457,80 ha
ukupno	23.629,17 ha	20.857,52 ha

Na području regije Bilogora-Papuk kroz Agronet je prijavljeno u sustav poticaja u 2015 godini 23.629,17 ha od čega se 72% odnosi na oranice.

U odnosu na 2003. povećan je udio oranica, ali i udio ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta (13%).

Značajan je još udio voćnih vrsta od 5%, kao i porast kulture pašnjaka i livada te trajnih nasada što govori o povećanju udjela ekološke proizvodnje na ovom području.

Raspored i broj parcela upisanih u Agronet sustav poticaja

Ukupan broj polj.gospodarstva na teritoriju BILOGORA-PAPUK, APPRR, 2015	3.218
Ukupno registrirana površina polj. Zemljišta / u ha / upisano u upisnik / posjedi ARKOD	23.629,17 ha
Ukupna površina regije Bilogora-Papuk	84.559 ha
Ukupan broj parcela na području regije, Agronet ,2015	24.662

Izvor: APPRRR 2015

Prosječna veličina parcele je 0,95ha u 2015. godini što pokazuje kao slabost i swot analiza i to kroz rascjepkanost parcela i neuređene zemljišne knjige.

Površina polj.zemljišta prema JLS, trendovi 2003 usporedba 2015

Općina/Grad	Površina (ha)			Broj parcela			Ukupno površina (ha)	Ukupno broj parcela
	Državno	Privatno	N/A	Državno	Privatno	N/A		
ĐULOVAC	333,19	2.401,40	26,45	133	2653	50	2.761,04	2.836
DARUVAR	35,21	1.770,85	256,24	44	2150	525	2.062,29	2.719

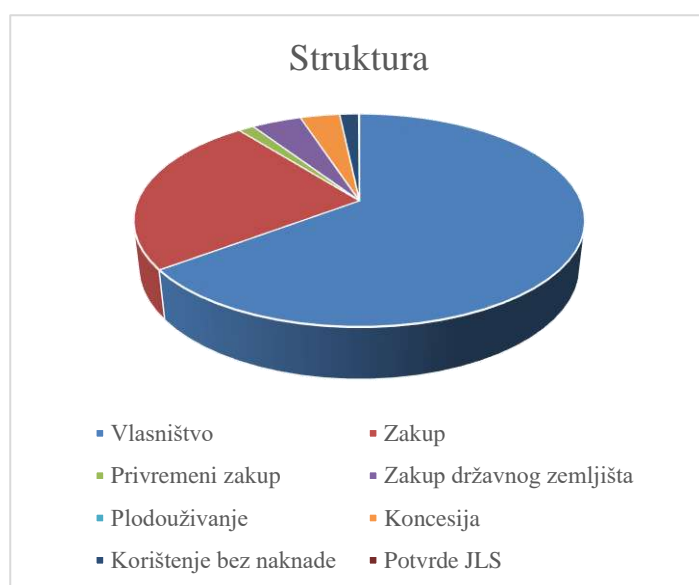
DEŽANOVAC	1.386,53	3.974,03	271,38	175	4605	473	5.631,94	5.253
GRUBIŠNO POLJE	413,06	7.946,80	142,24	196	7768	149	8.502,09	8.113
KONČANICA	318,64	2.770,23	334,62	49	3503	582	3.423,49	4.134
SIRAČ	123,45	1.075,12	49,75	25	1463	119	1.248,32	1.607
UKUPNO	2.610,08	19.938,42	1.080,67	622	22142	1.898	23.629,18	24.662

ha	Ukupne poljoprivredne površine 2003 godina/Popis poljoprivrede	Ukupne poljoprivredne površine 2015 godina/APPRR	Indeks/ +/-
Daruvar	2367,71	2062,29	-1,14
Dežanovac	4602,16	5631,94	+1,22
Đulovac	2193,82	2761,04	+1,25
Grubišno Polje	7513,23	8502,09	+1,31
Končanica	3185,92	3423,49	+1,07
Sirač	994,68	1248,32	+1,25

Može se uočiti da se poljoprivredne površine privode namjeni te imamo blagi porast korištenja u gotovo svim jls-ovima.

Korištenje poljoprivrednih površina prema vlasništvu

Vlasništvo	16.587,90 ha
zakup	6.280,04 ha
Privremeni zakup	347,00 ha
Zakup državnog zemljišta	1.088,28 ha
Plodouživanje	0,54 ha
koncesija	865,69 ha
Korištenje bez naknade	413,20ha
Potvrde JLS	19,30 ha

Izvor podataka, APPRR 2015

Iz usporedbe podataka o polj. zemljištu iz 2003. i 2015. vidljivo je da u svim jedinicama lokalne samouprave osim u Daruvaru raste korištenje poljoprivrednih površina. Po vrsti vlasništva prevladava privatno vlasništvo i to čak 70%. Podatci dokazuju da je poljoprivredna proizvodnja od 2003. na dalje, u konstantnom porastu te time očekujemo da će mjere Programa ruralnog razvoja koje opisujemo u strategiji imati pozitivan odjek.

Stočarstvo, trendovi 2003. usporedba 2015.

Ukupan broj grla	Ovce	Koze	Kopitari	Svinje	Goveda	Perad	pčelinje zajednica
Izvor: Popis poljoprivrede 2003 Konvencionalni uzgoj	22620	4966	-	28286	13 037	204 848	6624
Izvor: Podatci Jedinствени регистар домаћих животиња 2014	23176	1266	595	8131	14 280	40 884	-

Rezultati usporedbe pokazuju da se povećava broj ovaca i goveda, ali neznatno, dok je u velikom padu broj peradi, koza i svinja. Razlika u broju peradi je vjerojatno zbog toga što polj. gospodarstva ne prijavljuju promjene u upisnik JRDŽ.

Šumske i lovne površine, ekološka mreža i zaštićene vrste

	Ukupna površina šuma (ha)	Površine šuma u vlasništvu RH	Površine šuma u privatnom vlasništvu	Ukupno lovno područje (ha)
LAG BILOGORA-PAPUK	40.307,28 ha	33.288,79ha	7.018,49 ha	86.132ha

Na području regije Bilogora-Papuk ukupna površina šuma čini 47,6% ukupne površine regije. Sukladno tome kroz provođenje mjera posebna se pažnja posvećuje održivosti šuma i zaštiti okoliša. Lovno područje pored šumskih obuhvaća i poljoprivredne i vodne površine. Ukupno lovno područje obuhvaća 86.132 ha, a od toga lovno područje 78.321 ha, a vanlovno 7.811 ha. Područje regije obuhvaća 17 lovišta kojima upravlja 14 pravnih subjekata. Detalji u prilogu I.

U prilogu su detaljno navedena područja ekološke mreže i pregled zaštićenih vrsta. Možemo istaknuti da se radi o područjima značajnima za ptice: Papuk i Bilogora i Kalničko gorje. Od područja značajnih za vrste i stanišne tipove su: Poilovlje s ribnjacima, Ribnjaci Končanica, livade Grubišno Polje, Ilova, Bilogora, livade uz potok Injaticu i Malodapčevačka livada. Područje regije LAG-a obiluje bogatstvom biljnog i životinjskog svijeta dok nekim vrstama prijeti i izumiranje. Jedna od njih je Kockavica.

Turizam

Na području djeluju dvije turističke zajednice. U regiji Bilogora-Papuk postoje mogućnosti za razvoj kroz ruralni turizam te smo jednu mjeru i predložili za tu namjenu. Turistički promet je u 2015. godini za TZ grada Daruvara (TZ Daruvar-Papuk) bio za 30,0% veći u dolascima i za 97% veći u noćenjima u odnosu na 2014. godinu.

Glavni nositelj turizma na području LAG-a je Grad Daruvar u kojemu su Daruvarske toplice i Julijev park te obližnji Petrov vrh najznačajniji lokaliteti.

Daruvarske toplice smještene su na mjestu nekadašnjeg središta panonsko-keltskoga plemena Jasa. Rimljani su ovdje imali terme u 2. stoljeću te su ih nazvali su Aquae Balissae (hrv. jaka vrela). Postoji nekoliko izvora termalne vode od 39° do 47 °C. U sklopu Daruvarskih toplica postoji Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju. U lječilišnom hotelu Termal u sklopu toplice nalaze se dva otvorena i jedan zatvoreni bazen s ljekovitom termalnom vodom, temperature između 28 i 35 stupnjeva Celzijusa, te hidromasažom.

Oko objekata je vrijedan Julijev park gdje se nalaze skulpture "Ždrala" (simbol Daruvara) i "Kupačice" ili "Goje Maje". Skulptura "Kupačica", jedan od najranijih radova kipara Antuna Augustinčića izrađena 1927. u bronci.

Petrov vrh jedan je od najistaknutijih vrhova na Zapadnom Papuku. Obrastao je šumom, a samo je sa sjeverne strane otvoren 300 metara dugačkom livadom koja završava kod planinarskog doma »Petrov vrh«. Livada se u zimskim mjesecima koristi kao skijalište, a na njenom istočnom rubu je skijaška žičara (»tanjurić«). Domom i skijalištem upravlja PD »Petrov vrh« iz Daruvara. Na samome vrhu nalaze se ostaci nekadašnje drvene piramide i gornja stanica skijaške vučnice.

Na ostalim područjima LAG-a potiču se projekti ruralnog turizma posebice na području Grada Grubišno Polje koje ruralni turizam povezuje s lovstvom i gospodarstvom. Iako se posljednjih godina pridaje veći značaj povećanju smještajnih kapaciteta područje LAG-a osim samog Grada Daruvara nema dovoljno smještajnih kapaciteta kao ni turističkih lokaliteta.

Može se zaključiti da je broj noćenja s obzirom na potencijale za razvoj lovnog i lječilišnog turizma te ostalih oblika turizma ostvaren u relativno malom broju te postoji potencijal za poboljšanje.

REGIJALAG BILOGORA – PAPUK	Ukupan broj registriranih dolazaka turista(za 2015)	Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja (za 2014)	Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja (za 2015)
Turistička zajednica Daruvar-Papuk		23.786	46.884
TZ grada Grubišno Polje	-	114	114

Indeks razvijenosti

INDEKS RAZVIJENOSTI JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE –primjenjivo od 01.01.2018						
JLS	SKUPINA					INDEKS RAZVIJENOSTI
	I	II	III	IV	V	
DARUVAR					+	102,106
GRUBIŠNO POLJE		+				95,326
SIRAČ		+				95,160

DEŽANOVAC	+				91,382
KONČANICA		+			92,963
ĐULOVAC	+				86,737
PROSJEK REGIJE BILOGORA - PAPUK – 60,40%					

Temeljem podataka o indeksu razvijenosti gradova i općina možemo zaključiti da je 5 JLS-ova svrstano u niže razrede razvijenosti (I. i II. skupina) dok Daruvar pokazuje veću razvijenost sukladno novim statističkim podacima iako realna gospodarska situacija ne ide u prilog tom razvrstavanju.

6. INFRASTRUKTURA

Poboljšanje infrastrukture planirano je kao strateški cilj no kako smo provedbom strategije ograničeni sredstvima ne predviđamo na nivou mjere ulaganja u vodovod, odvodnju i ceste. To ne umanjuje činjenicu da je radna skupina zaključila kako je kvalitetan razvoj infrastrukture osnovni činitelj razvoja gospodarstva, ali i unapređenja kulture življenja u zajednici.

Vodoopskrba, odvodnja, električna mreža, brzi internet

Jedinica lokalne samouprave	VODOOPSKRBA BROJ PRIKLJUČAKA	ODVODNJA BROJ PRIKLJUČAKA	Postotak izgrađenosti vodovoda i dovodnje	pročistač	Električna mreža(%)	Brzi internet(%)
DARUVAR	5363	4183		Da	100%	85%
GRUBIŠNO POLJE	1798	563	vodovod 98% odvodnja 65%	Da	100%	85%
SIRAČ	400	84		Ne	100%	100%
DEŽANOVAC	-	-		U izradi	100%	50%
ĐULOVAC	680	-		Ne	90%	80%
KONČANICA	96	-		NE	95%	90%
Ukupno:	8337	4830			97,5%	82%

Izvor: Podatci JLS, 2015 godina

Podatci o pokrivenosti regije infrastrukturom pokazuju nizak postotak proširenosti kanalizacijskog sustava i pročišćavanja otpadnih voda. Zadovoljavajuća situacija je s pristupom mreži brzog interneta. Najveća je pokrivenost kod električne mreže od čak 97,5% pri čemu možemo zaključiti da dio naselja koja nisu pokrivena ovom mrežom su nenaseljena. U budućem se razdoblju trebaju poduzeti aktivnosti na poboljšanju kanalizacijskih sustava i pročišćavanja otpadnih voda. U naseljima koja još nisu pokrivena mrežom brzog interneta isto treba što žurnije omogućiti.

Ceste

Možemo zaključiti da stanje cesta/prometnica nije zadovoljavajuće te da se u budućem razdoblju treba predvidjeti asfaltiranje nerazvrstanih cesta kroz mjere ruralnog razvoja.

Izvor: Podatci JLS

	Državne ceste	Županijske ceste	Općinske ceste	Nerazvrstane ceste
Ukupna duljina(km)	99,04	111,03	186,12	256,24
Asfaltirano	99,04	96,03	141,02	171,18
Neasfaltirano	0	15	45,1	85,06

Opskrba plinom

Izvor: Podatci JLS

PLINOOPSKRBA	Ukupna pokrivenost naselja u JLS (%)	Broj priključaka na sustav (%)
LAG BILOGORA - PAPUK	38,6%	42,23%

Plinoopskrba regije Bilogora-Papuk zastupljena je tek s 38,6% u ukupnoj pokrivenosti mrežom. Rezultat je to postojanja i drugih alternativnih izvora energenata, posebice drvene mase. U budućem razdoblju potrebno je planski provoditi akcije o zainteresiranosti za korištenje energenata iz obnovljivih izvora energije.

Gospodarenje otpadom usporedba podataka 2011 i 2015

Broj JLS-a u sustavu organiziranog gospodarenja	Broj reciklažnih dvorišta	Broj divljih deponija na području	Broj odlagališta komunalnog otpada	Broj odlagališta građevinskog otpada	Broj odlagališta organskog otpada	Broj odlagališta opasnog otpada	godina
5 (odnosno 83,3%)	-	64	4	-	1*	-	2011

5	Imobilno	4	4	-	1*/azbest	-	2015
---	----------	---	---	---	-----------	---	------

Za područje regije Bilogora - Papuk možemo reći da je skoro u potpunosti u sustavu organiziranog gospodarenja otpadom. U regiji Bilogora-Papuk trenutno nema odlagališta građevinskog otpada niti organskog otpada, a nitko u 2015 ne posjeduje ni izgrađeno reciklažno dvorište. U gospodarenju otpadom nismo puno odmakli od podatka iz 2011 što je naravno loš rezultat. Uvelike je smanjen broj divljih deponija.

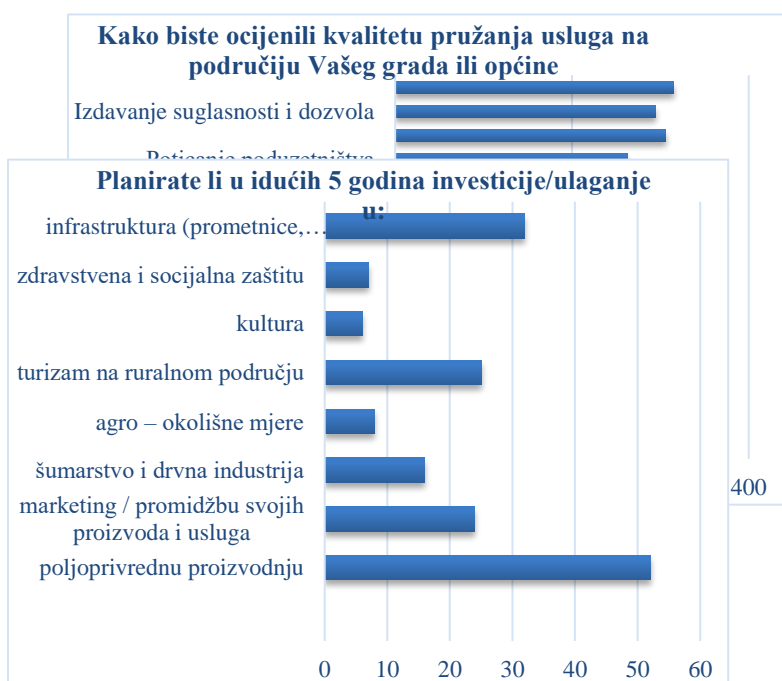
III. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA PODRUČJA

1. ANKETNI UPITNIK O STANJU I RAZVOJNIM POTREBAMA PODRUČJA LAG-A

LAG je koristio metodu anketnog upitnika kako bi analizirao percepciju stanja na području regije i to iz područja kvalitete pružanja usluga na području grada ili općine, o potrebama u gospodarstvu, o društvenim potrebama i o planiranju razvojnih aktivnosti. Anketni upitnik bio je dostupan elektronskim putem na web stranicama LAG-a. Pored on line ispunjavanja LAG je angažirao tvrtku za izvođenje osobnih intervjua odnosno ispunjavanje upitnika u razgovoru s ispitivačem. Na taj smo način dobili 70 intervjuiranih gospodarstvenika i fizičkih osoba. Detaljni rezultati analize upitnika nalaze se u Prilogu II Strategije. Kvalitetu pružanja usluga na području grada ili općine ispitanici su podjednako ocjenjivali te se može zaključiti da je kvaliteta usluge približno jednaka po svim razmatranim pitanjima. Kao najbolju uslugu su ipak ocijenili poticanje poduzetništva na što kroz provedbu strategije moramo polagati veću pažnju kako bi došlo do poboljšanja, dok je najbolja usluga briga o djeci predškolske dobi.

Iz nabrojanih 10 gospodarskih područja u upitniku najviše ispitanika smatra da se i dalje najviše treba poticati poljoprivreda te smo naravno i kroz strategiju najviše sredstava usmjerili za investicije u poljoprivrednim i šumarskim djelatnostima. Pod utjecajem različitih čimbenika na razvoj regije sve su opcije podjednako zastupljene te se samo može istaknuti da ispitanici najviše poteškoće imaju s nemogućnošću ili kašnjenjem naplate za prodanu robu ili izvršenu uslugu što na njih veoma negativno utječe, dok nemaju problema s lokalnom/ gradskom administracijom.

Analizom anketnih upitnika i mišljenjima dionika na radionicama formirali smo SWOT analizu.

(i) Grafički prikaz analize anketnog upitnika o stanju i razvojnim potrebama područja

Na upit o planiranim investicijama u idućih 5 godina najviše ispitanika odabralo je opciju – investicije u poljoprivredu što govori u prilog tome da će PRR i LRS regije postići povoljan učinak na razvoj ovoga područja jer interes za ulaganje u poljoprivrednu proizvodnju svakako postoji.

2. „SWOT“ – ANALIZA – ANALIZA SNAGA, SLABOSTI, PRILIKA I PRIJETNJI LAG PODRUČJA

Prednosti/snage	Slabosti	Mogućnosti	Prijetnje
SOCIOEKONOMSKA I GOSPODARSKA SITUACIJA			
Postojeća izgrađena poduzetnička infrastruktura (poslovne zone)	Velik broj nezaposlenih, mala mogućnost zapošljavanja u velikim tvrtkama	Financiranje iz EU fondova	Visoko porezno opterećenje i često mlijevanje zakonskih propisa
Dobra poduzetnička tradicija i baza za razvoj poduzetništva	Nedostatak osnovnih znanja u poduzetništvu	Korištenje državnih poticajnih mjera	Daljnja depopulacija prostora i odlazak obrazovanih kadrova
Zainteresiranost poduzetnika	Nedostatna motiviranost radne snage	Ulaganja u obrazovni sustav i cjeloživotno učenje	Odlazak potencijalnih ulagača u područje razvijenije poduzetničke infrastrukture
	Nedostatak obrazovnih programa vezano uz nove tehnologije	“Zeleno”gospodarenje	Siva ekonomija i rad na crno
	Nedostatna iskorištenost obnovljivih izvora energije	Programi JLS za privlačenje investicija	Negativna demografska kretanja
	Nedovoljno poticanje poduzetništva i samozapošljavanja	Poticanje cjeloživotnog učenja	
	Nedovoljna informatizacija		
POLJOPRIVREDNO OKOLIŠNA SITUACIJA			
Povoljan geografski položaj	Nedovoljno iskorišteni prirodni resursi	Stvaranje nižih troškova energije korištenjem obnovljivih izvora energije	Klimatske promjene uvjetovane zagađenjem okoliša
Bogatstvo prirodnih resursa	Nedovoljna prometna povezanost i lose stanje lokalnih i region.prometnica	Bolje raspolaganje prirodnim izvorima i bogatstvima	Centralizacija izvora financiranja
Povoljan klimatski položaj	Ograničeno tržište	Poticanje zdravog življenja uzgojem i preradom na ekološki način	Spora dinamika razvoja ruralnih područja
Briga o zaštiti okoliša	Nepotpuna komunalna infrastruktura		
	Neriješeni imovinsko-pravni odnosi		
LOKALNA ZAJEDNICA KAO ELEMENT RAZVOJA			
Volja lokalnih vlasti u pokretanju koordinacijske politike	Nedovoljna iskorištenost objekata u vlasništvu JLS i RH	Povećana motiviranost i pažnja prema održivom razvoju	Nedovoljna financijska snaga lokalne samouprave u iskorištavanju izvora financiranja (EU) i državnih potpora
Kulturnopovijesna baština	Nedostatna međuregionalna i međunarodna suradnja po pitanjima razvoja	Svijest lokalne zajednice o važnosti novih tehnologija kao činitelja razvoja	
Multikulturalna sredina	Nedovoljna promocija regije, kulturne i povijesne baštine te razvojnih mogućnosti	Volja za vrednovanjem lokalnih posebnosti i proizvoda kao element prepoznavanja	Isključenje i socijalna marginalizacija ugroženih skupina stanovništva
Jako strukovno srednjoškolsko obrazovanje	Nedostatni kapaciteti u predškolskom i školskom odgoju	Razvoj regionalne i međunarodne suradnje	Starenje stanovništva
	Odlazak mladih i obrazovanih	Aktivan rad Lokalne akcijske grupe	Strateški dokumenti na nacionalnoj i regionalnoj razini dolaze sa zakašnjenjem
	Gubitak javnih institucija, agencija, gruntovnice,suda u lokalnojsredini		
POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA			
Tradicionalno jaka poljoprivredno prehrambena proizvodnja	Usitnjenost poljoprivrednih posjeda, neusklađenost zemljišnih knjiga	Okupnjavanje poljoprivrednog zemljišta	Nekontrolirani uvoz proizvoda konkurentnih proizvodima regije
Bioraznolikost	Tradicionalan pristup poljoprivrednoj proizvodnji	Razvoj ekološke proizvodnje	Ograničeno tržište
Povoljna klima	Slaba povezanost poljopr.proizvođača	Umrežavanje proizvođača i spremnost na uvođenje novih bioloških kultura u uzgoj	Intenziviranje polj.proizvodnje pretjeranom upotrebom gnojiva,herbicida,fungicida zbog dobivanja maksimalnih prinosa
Veliki broj malih OPG-ova (dobra podloga)	Nedostatak a educiranost polj.proizvođača	„Brandiranje“domaćih i tradicionalnih proizvoda	Učestalo mijenjanje zakonskih regulativa
Značajan udio ekološke proizvodnje	Nedovoljna informatizacija u poslovanju	Veliki broj malih OPG-ova (prilike za EAFRD)	
	Nekorišteno polj.zemljište (obraslo)	Nekorišteno polj.zemljište (obraslo)	
		Korištenje EU fondova	
TURIZAM			
Tradicija u kontinentalnom lječilišnom turizmu	Nedovoljan razvoj alternativnih turističkih proizvoda (seoski turizam, sportski i zdravstveni turizam)	Visoka zainteresiranost poduzetnika za razvoj kontinentalnog turizma i manje smještajne kapacitete	Globalna gospodarska i financijska kriza
Visoko i stručno obrazovan kadar u zdravstvenom i lječilišnom turizmu	Nedostatak turističke infrastrukture i smještajne ponude	Zainteresiranost stranih ulagača	Nepredviđeni utjecaj promjena u zakonima u zdravstvu
Zaštićeni šumski kompleksi	Nedostatak prometne povezanosti, izoliranost	Potražnja za selektivnim oblicima turizma (lov, ribolov, planinarenje)	
		Financiranje iz Europskog socijalnog fonda i drugih EU fondova	

3. ANKETNI UPITNIK O PROJEKTNIM IDEJAMA NA PODRUČJU LAG-A

Detaljna analiza baze projektnih ideja sadržana je u Prilogu II. LRS.

Procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu projekata sadržana je u poglavlju XV. LRS.

IV. Analiza rizika provedbe Lokalne razvojne strategije

U procesu upravljanja rizicima provedbe strategije utvrdili smo glavne korake:

- ❖ utvrđivanje rizika
- ❖ procjena rizika
- ❖ odgovor na rizike
- ❖ postupanje po rizicima - praćenje i izvješćivanje o rizicima

Utvrđivanje rizika uključuje identifikaciju potencijalnih rizika i uzrok rizika, kao i potencijalne posljedice rizika. Koristili smo PEST metodu i razvrstali smo rizike prema tipu (politički, ekonomski, sociokulturni i tehnološki).

Pri tom smo definirali dvije osnovne kategorije: vanjski i unutarnji rizici.

Procjena rizika temeljit će se na matrici za mjerenje rizika 3x3, koja ima dvije vrste ulaznih informacija – procjene učinka rizika i procjene vjerojatnosti pojave rizika.

Ukupna izloženost riziku dobiva se množenjem bodova za učinak s bodovima za vjerojatnost (tako se rizik s najvećim učinkom i najvećom vjerojatnošću, koje budujemo ocjenom tri, može procijeniti s najviše devet bodova). Vjerojatnost može biti niska (1), srednja (2) i visoka (3). Učinak može biti malen (1), srednji (2) i velik (3). Ukupna izloženost riziku može biti niska (ocjena 1, 2, zeleno), srednja (ocjena 3, 4, žuto) i visoka (ocjena 6, 9, crveno).

Matrica rizika prikazana je na sljedećoj slici:

VJEROJATNOST (V)	Visoka(3)	3	6	9
	Srednja(2)	2	4	6
	Niska(1)	1	2	3
	Malen(1)	Srednji(2)	Velik(3)	
	UČINAK (U)			

Kod "zelenih rizika" se ne zahtijeva dodatno djelovanje ili postupanje, ali se mogu definirati mjere ublažavanja. "Žute rizike" treba nadgledati i upravljati njima tako da se vrte u zonu "zelenih rizika" koristeći mjere ublažavanja. "Crveni rizici", ocijenjeni najvišom ocjenom rizika (6, 9) zahtijevaju obavezno preventivne aktivnosti i aktivnosti ublažavanja.

Za svaki rizik treba izabrati jedan od sljedećih odgovora na rizik:

- izbjegavanje rizika – na način da se određene aktivnosti izvede drugačije
- prenošenje rizika – putem konvencionalnog osiguranja ili prijenos na treću stranu
- prihvaćanje rizika – kada su mogućnosti za poduzimanje određenih mjera ograničene ili su troškovi poduzimanja nerazmjerni u odnosu na moguće koristi, s tim da rizik treba pratiti kako bi se osiguralo da ostane na prihvatljivoj razini
- smanjivanje/ublažavanje rizika – poduzimati mjere da se smanji vjerojatnost ili učinak rizika.

U svrhu učinkovitosti upravljanja rizicima uspostavlja se i odgovarajući sustav praćenja i izvješćivanja o rizicima:

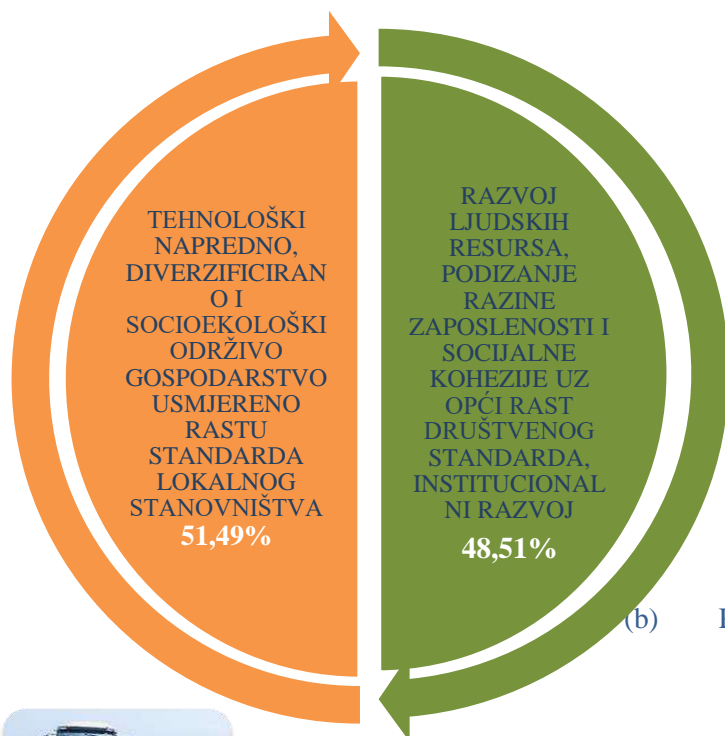
- sastanci na mjesečnoj razini
- komunikacija između UO, dionika i nadležnih tijela za kontrolu provedbe (Povjerenstvo za praćenje i evaluaciju, MPS) polugodišnje ili kada se naiđe na izuzetno značajan rizik
- sastanci stručnih timova radi pregleda i rasprave u kojoj su mjeri poduzete radnje učinkovite, razmatranje procjene učinka i vjerojatnosti nakon što su radnje u vezi tretiranja rizika završile, određivanje jesu li daljnje akcije potrebne radi postizanja prihvatljive razine rizika;
- pisana izvješća o rizicima (voditelj lag-a, Povjerenstvo za praćenje i evaluaciju)

(a) Tablica izloženosti rizicima

OPIS	V	U	IZLOŽE NOST RIZIKU	Preventivne aktivnosti	Aktivnosti ublažavanja	Odgovornost za utvrđivanje rizika
VANJSKI RIZICI						
Politički						
1.Promjene u zakonodavstvu i PRR	2	3		Pratiti propise i izmjene	Revizija strategije	ured lag-a,
2.Sporost sustava potvrđivanja odobrenih projekata	2	3		Stalna komunikacija sa nadležnim tijelima	Prilagodbe akcijskih planova	ured lag-a, nadležna tijela za provedbu PRR
Ekonomski						
1.procjena za pojedinu mjeru u LRS ne odgovara trenutnoj ekonomskoj situaciji	2	2		Pratiti ekonomske pokazatelje za pojedini sektor	Prilagodba strategije	ured lag-a, Povjerenstvo za praćenje i evaluaciju
2.nedostatni financijski kapaciteti prijavitelja	2	3		Kod odabira projekata paziti na kriterij fin.kapaciteta potencijalnih prijavitelja		Povjerenstvo za odabir
Socijalni						
1.razlike u razvoju pojedinih područja lag-a	2	2		Pratiti područja sa ograničenjima i posebnim potrebama	Dodatne edukacije i informiranje z a pojedino područje i temu	Ured lag-a, vanjski stručnjaci
Tehnološki						
1.nedovoljna inf.pismenost prijavitelja	2	2		Uključivanje konzultanata u informiranje	Dodatne edukacije potencijalnih korisnika	Ured lag-a, vanjski stručnjaci
2.loš web sustav	2	1			Razvoj i prilagodba web sustava	Ured lag-a
3.loša organizacija prijave projekata	1	3		Informiranje na više načina, web, mediji	Postaviti jasan i dostupan sustav	Ured lag-a
UNUTARNJI RIZICI						
1.nedovoljan administrativni kapacitet lag-a	2	2		Stručna usavršavanja, uvođenje informatičkih sustava	Novo zapošljavanje, Vanjske usluge	Upravni odbor, predsjednik Lag-a
2.loša suradnja između tijela upravljanja	1	2		Informativne radionice i sastanci	Stručna savjetovanja	ured lag-a, predsjednik
3.nezainteresiranost dionika regije	2	3		Održavanje informativnih radionica i sastanaka	Informiranje i dodatne edukacije	Ured lag-a
4.smanjenje ili proširenje teritorija lag-a	1	1			Revizija strategije	Ured lag-a
5.nedostatna sredstva za predfinanciranje rada lag-a	2	3		Izraditi podzakonske propise za lakše predfinanciranje	Osigurati dodatno predfinanciranje u zakonskim okvirima	ured lag-a, nadležna tijela za provedbu PRR
6.loše postavljeni indikatori provedbe LRS	1	1			Revizija Pravilnika za evaluaciju	Ured lag-a
7.loše vremensko planiranje provedbe mjera	1	2			Uskladiti godišnji akcijski plan provedbe	Ured lag-a

V. OPIS CILJEVA LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE 2014 -2020

(a) IZBOR I HIJERARHIJA MJERA POTPORE LRS-PRR 2014 -2020- CILJEVI I PRIORITETI

Strateški

ciljevi i prioriteti Lokalne strategije razvoja definirani su od Lokalne akcijske grupe nakon provedene analize dostupnih podataka o geografskom položaju, gospodarskom položaju, kapacitetima stanovništva i poduzetnika na području regije te podacima dostavljenim od lokalnih dionika u razvoju zajednice a usklađeni su kroz Izmjene sukladno rezultatima provedbe LRS.

(b) PRIORITETI

1.1. Povećanje učinkovitosti i unapređenje konkurentnosti proizvodnje uz podršku razvoju energetski učinkovite i okolišno prihvatljive proizvodnje.

2.1. Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima i zaštita okoliša

2.2. Razvoj ljudskih resursa za upravljanje lokalnim i regionalnim razvojem – LEADER

2. I. IZMJENE LRS 2017. GODINA

Prve Izmjene LRS-a Skupština je usvojila dana

08.12.2017. godine.

I. Izmjene Lokalne razvojne strategije LAG-a Bilogora-Papuk za programski period 2014-2020 odnosile su se na usklađenje Lokalne razvojne strategije 2014-2020 sa:

- Pravilnikom o provedbi Podmjere 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“, Podmjere 19.3. „Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a“ i Podmjere 19.4. „Tekući troškovi i animacija“ unutar Mjere 19. „Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER (CLLD - lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020 („Narodne novine“, br. 96/17)
- Ugovorom o dodjeli sredstava LAG-u „Bilogora-Papuk“ (KLASA: 440-12/16-19-02-01/0002, URBROJ: 343-1400/01-17-009)
- Sporazumom o suradnji u izvršavanju delegiranih administrativnih provjera
- Smjernicama za provedbu postupaka odabira projekata u provedbi Podmjere 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“

3. II.IZMJENE LRS 2018 GODINA-SAŽETAK

Izmjene LRS u 2018. godini obuhvaćaju

- Izmjene Plana provedbe LRS odnosno broja tipova operacija koje se provode kroz LRS 2014-2020
- Izmjene visina alokacija po odabranim tipovima operacije
- Izmjene Kriterija odabira po pojedinom tipu operacije
- Izmjene maksimalne visine potpore u pojedinom tipu operacije
- Izmjene Pravilnika o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu LRS
- Prilagodbe naziva prioriteta i ispravak tehničkih pogrešaka

Obrazloženje II. izmjena

a) Planom provedbe lokalne razvojne strategije iz 2017 godine predviđeno je 8 tipova operacija

Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.1.1.
Potpورا razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.1.2.
Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš	1.2.1.
Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drva	1.2.2.
Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	1.3.1.
Korištenje obnovljivih izvora energije	2.2.1.
Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	2.2.2.
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	3.1.1.

Planom provedbe lokalne razvojne strategije iz 2018. godine predviđena je provedba 3 tipa operacija

Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.1.1.
Potpورا razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.1.2.
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	3.1.1.

Razlog smanjenja broja tipova operacija za provedbu u programskom periodu 2014-2020 je veliko kašnjenje u provedbi LRS u istom programskom periodu te trenutna potreba na LAG području. Provedba LRS započela je tek 2018. godine, a kašnjenje provedbe uvjetovano je čestim promjenama Pravilnika za provedbu od strane nacionalnih tijela za provedbu kao i promjenama i prilagodbama sustava za provedbu Leader mjera. U Planu provedbe došlo je i do promjene rezervacije sredstava u provođenju mjere 19.3. na način da je utvrđena promjena raspodjele sredstava za pripremne aktivnosti partnerskih projekata i samu provedbu partnerskih projekata i to iz razloga što zbog kratkoće preostalog vremena za provedbu neće doći do realizacije svih planiranih partnerskih projekata.

S obzirom da su odabrana samo tri tipa operacija za koja postoji najveći interes na području LAG-a te u ovom programskom periodu nećemo moći provesti tipove operacija iz Prioriteta 2. LRS naglasak na ostvarenje efekata prioriteta 2. LRS, a to su zaštita okoliša i energetska učinkovitost ostvarit ćemo kroz provedbu odabrana 3 tipa operacija na način da ćemo promijeniti Kriterije odabira za sve tipove operacija i dodatno bodovati projekte koji imaju pozitivan utjecaj na okoliš, provode se na zaštićenom području ili ostvaruju energetska učinkovitost.

b) Izmjene visina alokacija po odabranim tipovima operacije

Planom provedbe lokalne razvojne strategije iz 2018 godine predviđena je provedba 3 tipa operacija te su alokacije predviđene za mjere koje se ne provode raspoređene na tipove operacija koji će se provoditi. Od odabranih tipova operacija jedino je mjera 1.1.2 mjera s fiksnim iznosom potpore te u Planu provedbe alokaciju za tu mjeru moramo fiksirati prema broju projekata koje predviđamo za provedbu. Prema Planu

provedbe iz 2017. godine predviđeno je u toj mjeri odobriti 6 projekata, a novim Planom provedbe povećavamo alokaciju za još 6 projekata.

Mjera	Alokacija u 2017 (%)	Alokacija u 2018(%)
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	19,14	22,80
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	13,63	27,25
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	35,89	49,95
UKUPNO	100%	100%

Mjera	Alokacija u 2017 Apsolutni iznos, kn	Alokacija u 2018 Apsolutni iznos, kn
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	946.093,04	1.126.875,75
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	673.632,00	1.347.264,00
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	1.773.924,46	2.469.196,41
	4.943.336,16	4.943.336,16

S obzirom na povećanje alokacije u mjeri 1.1.1 gdje se očekuje većinom dodatno 50% učešće u projektu s vlastitim sredstvima predviđamo da bi ulaganja u gospodarstvo regije kroz ovu mjeru mogla doseći 2 mil. kuna te zajedno s alokacijom za mjeru 1.1.2 ukupna ulaganja u gospodarstvo regije proizvela bi učinak od 3,3 mil. kuna kroz provedbu LRS.

c) Izmjena Kriterija odabira

Detaljni prikaz kriterija odabira nalazi se u poglavlju VIII. LRS

Izmjene Kriterija odabira izvršene su iz dva razloga.

1. Tijekom provedbe prvog LAG natječaja uočeno je da su Kriteriji odabira postavljeni suviše kompleksno i zahtijevaju dodatni angažman i znanje ocjenjivača jer se radi o 19 pitanja koja se pojedinačno ocjenjuju.
2. Kriteriji odabira nisu bili dovoljno jasni prijaviteljima, iako je uz svaki Kriterij naglašeno kada se koji primjenjuje, te su prijavitelji inicijalno dodjeljivali u svojim prijavama uglavnom puno veći broj bodova od realnog.
3. Dva od 19 Kriterija odabira postavljeni su na način da ocjenjivači samostalno odlučuju o prihvatljivosti priloženih dokaza za bodovanje u tom Kriteriju.

Iz svega navedenog proizašlo je da treba uvesti manji broj pitanja, odnosno jasne i jednoznačne Kriterije kako bi prijavitelji što točnije i realnije postavili inicijalne bodove, a samo ocjenjivanje bilo brže izvedeno.

d) Izmjene maksimalne visine potpore u pojedinom tipu operacije

Mjera	Raspon visina potpore LRS 2017, EUR	Raspon visina potpore LRS 2018, EUR
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	5.000 - 15.000	5.000 – 25.000
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	15.000 -fiksno	15.000 -fiksno
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	15.000– 25.000	15.000– 50.000

e) Izmjene Pravilnika o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu LRS

Sukladno usvojenim Izmjenama Plana provedbe i odabira tipova operacija za provedbu te usvojenim promjenama Kriterija odabira izvršene su i potrebne izmjene u Pravilniku. Kroz izmjene Pravilnika su dodatno usklađeni uvjeti prihvatljivosti za odabrane mjere sukladno zadnje objavljenim nacionalnim Pravilnicima za pojedinu mjeru iako se i dalje napominje da se izmjene nacionalnih Pravilnika za pojedinu mjeru sukladnu tipu operacije LRS primjenjuju i na LAG natječaj za sukladni tip operacije.

Indikatori provedbe minimalno su mijenjani u odnosu na očekivani broj realiziranih projekata zbog toga što su prethodno u strategiji indikatori bili postavljeni na način da prikazuju minimalni broj projekata odnosno da se podrazumijevala dodjela maksimalnog iznosa potpore svakom odobrenom projektu. S obzirom da je realno očekivati da neki od projekata u mjeri 1.1.1. i 1.3.1. neće potraživati ili ostvariti maksimalnu javnu potporu indikatori su minimalno umanjeni te su sada realno postavljeni.

Nakon ovih Izmjena strategije odnos raspoloživosti sredstava za provedbu projekata je 50,05% za projekte u gospodarstvu a 49,95% za projekte lokalne zajednice čime i dalje potvrđujemo zaključke LRS da je gospodarstvo pokretač razvoja ovog područja ali istovremeno vodimo brigu i o kvaliteti života na ovom prostoru uz osobitu brigu o zaštiti okoliša i očuvanju prirodnih ljepota te energetske učinkovitosti.

U procedurama za provedbu LRS odnosno LAG natječaja izvršene su izmjene u skladu sa zadnjim Pravilnikom o provedbi podmjere 19.2. »Provedba operacija unutar CLLD strategije«, podmjere 19.3. »Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a« i podmjere 19.4. »Tekući troškovi i animacija« unutar mjere 19 »Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014– 2020 (»Narodne novine«, broj 96/17; i Smjernicama za provedbu postupaka odabira projekata u provedbi Lokalne razvojne strategije. Pravilnik o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu LRS je prilog LRS.

4. III. IZMJENE LRS 2020 GODINA-SAŽETAK

Prve Izmjene LRS u 2020. godini (III po redu) obuhvaćaju:

- Izmjene visina alokacija po odabranim tipovima operacije
- Izmjene Pravilnika o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu LRS
- Usklađivanje naziva i ispravak tehničkih pogrešaka

Obrazloženje III. izmjena

Planom provedbe Lokalne razvojne strategije iz 2018. godine predviđena je provedba 3 tipa operacija

Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.1.1.
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.1.2.
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	3.1.1.

- Izmjene visina alokacija po odabranim tipovima operacije

Došlo je do usklađivanja iznosa predviđenih u podmjerama sukladnima mjeri 7.4.1 PRR-a i 4.1.1. PRR-a iz razloga što je iz prethodno postavljene alokacije za mjeru 4.1.1 preostalo 106.465,09 kn nedodijeljenih sredstava što je nedovoljno za raspis novog natječaja iste mjere a kako LAG predviđa još samo jedan Natječaj nedodijeljena sredstva prenose se u alokaciju tog novog natječaja.

Mjera	Alokacija u 2018 (%)	Alokacija u 2020 (%)
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	22,80	20,64
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	27,25	27,04
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	49,95	52,32
UKUPNO	100%	100%

Mjera	Alokacija u 2018 Apsolutni iznos, kn	Alokacija u 2020 Apsolutni iznos, kn

Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.126.875,75	1.020.410,66
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.347.264,00	1.336.815,00
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	2.469.196,41	2.586.110,50
	4.943.336,16	4.943.336,16

U III.Izmjenama LRS u 2020 godini ne dolazi do promjene Kriterija odabira.

a) Izmjene Pravilnika o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu LRS

Sukladno usvojenim Izmjenama Plana provedbe i odabira tipova operacija za provedbu izvršene su i potrebna usklađenja u Pravilniku o vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu Lokalne razvojne strategije za programski period 2014.-2020.

Nakon ovih Izmjena strategije odnos raspoloživosti sredstava za provedbu projekata je 47,68% za projekte u gospodarstvu a 52,32% za projekte lokalne zajednice čime i dalje potvrđujemo zaključke LRS da je gospodarstvo pokretač razvoja ovog područja ali istovremeno vodimo brigu i o kvaliteti života na ovom prostoru uz osobitu brigu o zaštiti okoliša i očuvanju prirodnih ljepota te energetske učinkovitosti. Kako u III.Izmjenama LRS ne dolazi do značajnih realokacija sredstava tablica predviđenog broja projekata nije zahtijevala korekciju.

5. IV. IZMJENE LRS 2020 GODINA-SAŽETAK

Druge Izmjene LRS u 2020.godini (IV.po redu) obuhvaćaju:

- Izmjene ukupne visine javne potpore za provedbu LRS za programski period 2014.-2020.
- Izmjene visina alokacija po pojedinim tipovima operacije (T.O. 1.1.2 i T.O. 3.1.1.)
- Izmjene Kriterija odabira u Tipu operacije 1.1.2. (sukladan TO 6.3.1.)
- Izmjene i definiranje novih Indikatora provedbe LRS
- Usklađivanje naziva, ispravak tehničkih pogrešaka

Obrazloženje IV. izmjena

Skupština donosi po redosljedu IV. Izmjene Lokalne razvojne strategije odnosno treće koje inicira LAG samostalno.

- Ove izmjene Lokalne razvojne strategije uvjetovane su prvenstveno Odlukom o Izmjeni Odluke o odabiru LAG-a kojom su LAG-u Bilogora-Papuk dodijeljena dodatna sredstva za provedbu Lokalne razvojne strategije(klasa:440-12/16-19-02-01/0002 Ur Broj:343-1602/01-20-094) od 04.08.2020 godine.

Navedenom Odlukom LAG-u je dodijeljeno dodatnih 1.183.072,00 kn i to temeljem Odluke o primjeni sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava iz Mjere 19 "Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER(CLLD-lokalni razvoj pod vodstvom zajednice".

Ukupna alokacija za provedbu LRS(mjera 19.2.) LAG-a Bilogora-Papuk iznosi sada 6.126.408,16 kn.

- Sukladno rezultatima provedbe LRS do ovih Izmjena, predloženo je korištenje dodatnih sredstava u dva tipa operacija.(TO 1.1.2. i TO3.1.1.) Raspored alokacija sukladno definiranom Planu provedbe u IV.Izmjenama sada je definiran na slijedeći način:

Mjera	Alokacija u 2020 III izmjene LRS Apsolutni iznos, kn	Alokacija u 2020 IV Izmjene LRS Apsolutni iznos, kn
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.020.410,66	1.020.410,66
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.336.815,00	2.020.896,00
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	2.586.110,50	3.085.101,50
	4.943.336,16	6.126.408,16

- c) Pored usklađenja sa Odlukom o dodjeli naknadnih sredstava predmet ovih Izmjena su i promjene samih Kriterija odabira u Tipu operacije 6.3.1 (1.1.2. LRS) i relevantnih kriterija prednosti odabira u mjeri 6.3.1.

Uvodi se novi Kriterij – sektorski kriterij koji se provjerava uvidom u EVPG kalkulator i to umjesto kriterija financijske održivosti. Cilj promjene kriterija je osigurati podršku različitim sektorima poljoprivredne proizvodnje na LAG području te definirati prioritetne sektore u pojedinim tipovima operacije.

Promjena Relevantnih Kriterija prednosti odabira odnosi se na primjenu Relevantnih kriterija odabira u slučaju da dvije ili više prijave ostvare isti broj bodova. Na drugom LAG natječaju kriterij veće važnosti u Tipu operacije 6.3.1 bio je Kriterij br.4 Utjecaj na okoliš a manje vrijednosti Kriterij br.3 Mladi poljoprivrednik. Uzimajući u obzir demografsku situaciju i namjeru da se bespovratnim sredstvima pruži šansa za ostanak mladih na poljoprivrednim gospodarstvima odlučeno je da se u IV. Izmjenama LRS kao primarni, odnosno kriterij veće važnosti, postavi Kriterij br.3. Mladi poljoprivrednik.

Kao drugi relevantni kriterij izabran je kriterij broj 6. Prioritetni sektori kako bismo postigli ravnomjerniju razdiobu sredstava javne potpore prema različitim sektorima poljoprivredne proizvodnje. Kod definicije mladog poljoprivrednika uveli smo novi pojam te se kod primjene kriterija buduće i ukoliko je prema pojašnjenju kriterija i član opg-a mladi poljoprivrednik. Isto tako promijenili smo grupe kod veličine poljopr. gospodarstva te uveli razradu bodova na tri grupe.

Detaljni prikaz kriterija odabira nalazi se u poglavlju VIII. LRS

- d) U IV. Izmjenama definirali smo neke nove indikatore/pokazatelja uspješnosti provedbe i predvidjeli dodatne analize indikatora uspješnosti provedbe. Došlo je do promjena u definiranju ukupnih indikatora vezano za

Provedbu LRS a potreba za istim proizlazi iz činjenice da je LAG rezimirao podatke prethodna 4 natječaja te utvrdio potrebu za promjenom ciljnih indikatora kao i uvođenjem novih.

Uveli smo nove indikatore vezano za strateški cilj 1.:

Detaljni prikaz promjena indikatora provedbe nalazi se u poglavlju XIII. LRS Praćenje i procjena provedbe LRS i to u tablicama: tablica (x) , tablica (x-A) , tablica (x-B). Ostale tablice usklađene su sa prethodno opisanim izmjenama u tipovima operacija. (tablica xi, tablica xii , tablica xiii)

Broj ekoloških proizvođača podržanih u cilju 1.
Ukupno (ha) površine obuhvaćene ekološkom proizvodnjom
Broj mladih poljoprivrednika podržanih u ovom cilju
Ukupno(ha)površine na kojima se provodi ulaganje koje se nalaze u Natura 2000 ili ZPO i PPO

PRIHVAĆANJE SREDSTAVA PRIJELAZNOG PERIODA (IZMEĐU IV. I V. IZMJENA LRS)

IZMEĐU IV. I V. IZMJENA LRS DOŠLO JE DO PROMJENE KOJU NE REGISTRIRAMO KAO IZMJENE LRS JER SE RADI O UKLJUČIVANJU SREDSTAVA PRIJELAZNOG PERIODA U LRS. OD NAS JE TRAŽENO DA KOD PRIJAVLJIVANJA ZAHTEVA ZA PROMJENU NE STAVLJAMO NIŠTA DRUGO OSIM UKLJUČIVANJA TIH PRIJELAZNIH SREDSTAVA.

ODNOSNO PRVO JE BILA JEDNA SKUPŠTINA NA KOJOJ SMO MORALI DONIJETI SAMO ODLUKU DA PRIHVAĆAMO TA SREDSTVA A ONDA POSLIJE TE SKUPŠTINE SMO MORALI IMATI SKUPŠTINU NA KOJOJ SMO ODLUČIVALI O KORIŠTENJU I RASPOREDU TIH SREDSTAVA .TAKO SU U 2021 PREDANA DVA ZAHTEVA ZA PROMJENU (ZZP) ALI PRVI SE ODNOSIO SAMO NA PRIHVAĆANJE ODLUKE O PRIJELAZNIM SREDSTVIMA PA GA NISMO BROJILI U NAŠE IZMJENE LRS. STOGA SKUPŠTINU NA KOJOJ ODLUČUJEMO O RASPOREDU TIH SREDSTAVA ZA PRIJELAZNI PERIOD BROJIMO KAO V. IZMJENE LRS

6. V. IZMJENE LRS 2021 GODINA-SAŽETAK

V.Izmjene Lokalne razvojne strategije LAG-a Bilogora-Papuk za programski period 2014-2020 odnose se na usklađenje Lokalne razvojne strategije 2014-2020 sa:

- Pravilnikom o provedbi mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (NN br. 31/2021)
- Odlukom o dodjeli sredstava iz prijelaznog razdoblja odabranim lokalnim akcijskim grupama (KLASA: 910-05/21-01/54, URBROJ: 525-8/1255-21-1) od 30.03.2021

Ukupna alokacija za provedbu LRS(mjera 19.2.) LAG-a Bilogora-Papuk iznosi sada 8.879.152,58 kn.Sredstva predviđena gore navedenom Odlukom za podmjeru 19.3. neće se koristiti u prijelaznom razdoblju te su ista postala sastavni dio podmjere 19.2.Sredstva namjenjena za podmjeru 19.1. koristiti će se u potpunosti Sukladno Odluci.

- a) Raspored alokacija za provedbu 19.2. sukladno definiranom Planu provedbe u V.Izmjenama sada je definiran na slijedeći način:

Mjera	Alokacija u 2020 IV izmjene LRS Apsolutni iznos, kn	Alokacija u 2021 V Izmjene LRS Apsolutni iznos, kn
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.020.410,66	1.661.609,31
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	2.020.896,00	3.031.344,00
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	3.085.101,50	4.186.199,27
	6.126.408,16	8.879.152,58

7. VI. IZMJENE LRS 2023 GODINA-SAŽETAK

VI.Izmjene Lokalne razvojne strategije LAG-a Bilogora-Papuk za programski period 2014-2020 odnose se izmjene alokacija po tipovima operacija i usklađenje vezano uz uvođenje EUR-a kao službene valute u RH. S obzirom da se u postotcima radi o manjim izmjenama nije došlo do mjenjanja indikatora pojedinog tipa operacije.

Iz razloga uvođenja EUR-a kao službene valute u slijedećoj tablici prikazujemo trenutno važeći raspored alokacija u kunama i EUR-ima.

- a) Raspored alokacija za provedbu 19.2. iz 2021 definiran u EUR

Mjera	Alokacija u 2021 V Izmjene LRS Apsolutni iznos, kn	Alokacija u 2021 V Izmjene LRS Apsolutni iznos, EUR
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.661.609,31	220.533,46
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	3.031.344,00	402.328,49
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	4.186.199,27	555.604,12
	8.879.152,58	1.178.466,08

b) Raspored alokacija za provedbu 19.2. sukladno definiranom Planu provedbe u VI. Izmjenama sada je definiran na slijedeći način:

Mjera	Alokacija u 2021 V izmjene LRS Apsolutni iznos, EUR	Alokacija u 2023 VI Izmjene LRS Apsolutni iznos, EUR	RAZLIKA U %
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	220.533,46	204.176,94	- 1,38 %
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	402.328,49	402.622,93	+ 0,01 %
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	555.604,12	571.666,21	+ 1,37 %
	1.178.466,08	1.178.466,08	

8. CILJANE SKUPINE

Lokalna akcijska grupa ima za cilj rad s brojnim skupinama korisnika koji će biti izravno uključeni u dobivanje usluge kroz ostvarenje prioriteta i strateških ciljeva lokalne razvojne strategije. Skupine koje se ističu su poljoprivrednici, davatelji usluga u poljoprivredi; mali proizvođači (obrtnici, tradicionalni obrti), davatelji usluga u kontinentalnom turizmu, civilne udruge, neprofitni sektor, ustanove vezane za obrazovanje i zaštitu okoliša, socijalno ugrožene skupine stanovništva, mladi, poduzeća koja se bave razvojem infrastrukture i obnovljivim izvorima energije.

9. ALOKACIJE SREDSTAVA PREMA STRATEŠKIM CILJEVIMA, PRIORITETIMA I MJERAMA

Mjere prema prioritetima strateških ciljeva	% alokacija
STRATEŠKI CILJ 1 TEHNOLOŠKI NAPREDNO, DIVERZIFICIRANO I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU STANDARDA LOKALNOG STANOVNIŠTVA	51,49 %
Prioritet 1.1. Povećanje učinkovitosti i unapređenje konkurentnosti proizvodnje uz podršku razvoju energetski učinkovite i okolišno prihvatljive proizvodnje	51,49 %
Mjera 1.1.1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	17,33
Mjera 1.1.2. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	34,16
STRATEŠKI CILJ 2 RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA, PODIZANJE RAZINE ZAPOSLENOSTI I SOCIJALNE KOHEZIJE UZ OPĆI RAST DRUŠTVENOG STANDARDA, INSTITUCIONALNI RAZVOJ	48,51%
Prioritet 2.1. Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima i zaštita okoliša	
Mjera 3.1.1. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	48,51%
Prioritet 2.2. Razvoj ljudskih resursa za upravljanje lokalnim i regionalnim razvojem-LEADER	
Mjera 3.2.1. Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a	Do 5%
Mjera 3.2.2. Tekući troškovi i animacija LAG-a	Do 25% 19.2+19.3

Uvjeti prihvatljivosti projekta, prihvatljivosti korisnika i prihvatljivosti aktivnosti u pojedinoj mjeri bit će definirani detaljno LAG natječajem.

VI. OPIS MJERA, KORISNIKA, KRITERIJA, INDIKATORA

A. 1.1.1 RESTRUKTURIRANJE, MODERNIZACIJA I POVEĆANJE KONKURENTNOSTI POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA

STRATEŠKI CILJ	PRIORITET	MJERA	OZNAKA MJERE LRS	OZNAKA MJERE PRR	% od 19.2.
1. TEHNOLOŠKI NAPREDNO, DIVERZIFICIRANO I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU STANDARDA LOKALNOG STANOVNIŠTVA	1. Povećanje učinkovitosti i unapređenje konkurentnosti proizvodnje uz podršku razvoju energetske učinkovite i okolišno prihvatljive proizvodnje	1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.1.1.	4.1. OP1	17,33%
Prihvatljivo područje	Prihvatljivost korisnika	Prihvatljive aktivnosti			
područje LAG-a Bilogora - Papuk	fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi osim fizičkih i pravnih osoba čija je ekonomska veličina manja od 6.000 eura za ulaganja u sektoru voća, povrća i cvijeća i manja od 8.000 eura za ulaganja u ostalim sektorima, te proizvođačke grupe/organizacije, sukladno važećem Pravilniku za mjeru PRR-a sukladnu ovoj mjeri.	ulaganje u građenje i/ili opremanje, ulaganje u opremu, kupnja nove poljoprivredne mehanizacije i opreme, ulaganje u podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada, ulaganje u izgradnju i/ili opremanje novih sustava za navodnjavanje, kupnja zemljišta i objekata radi realizacije projekta, sukladno važećem Pravilniku za mjeru PRR-a sukladnu ovoj mjeri i LAG Natječaju za provedbu mjere.			

- Objašnjenje mjere 1.1.1.

Prema rezultatima anketnih upitnika te prijavljenih projektnih ideja za mjeru postoje interesi na području lag-a. Swot analiza pokazuje da nam je poljoprivredna proizvodnja i dalje nedovoljno modernizirana i nekonkurentna. Potpora se kroz ovu mjeru dodjeljuje kako bi se povećala konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava omogućavanjem proširenja proizvodnih kapaciteta čime direktno utječemo na konkurentnost, produktivnost i održivost poljoprivrednih gospodarstava. 55,5 % anketiranih izjavilo je da u periodu do 2020 godine planira investiciju u proširenje i modernizaciju proizvodnje pod mjerom 1.1.1.

- Cilj mjere

Potpota se kroz ovu mjeru dodjeljuje kako bi se povećala konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava omogućavanjem proširenja proizvodnih kapaciteta čime direktno utičemo na konkurentnost, produktivnost i održivost poljoprivrednih gospodarstava

INDIKATORI.

1.1.1. - LRS 4.1.OP1 - PRR	Udio financiranja iz ukupne LRS	17,33%
	Maksimalna veličina projekta	Sukladno Pravilniku za 19.2
	Minimalna veličina javne potpore	5.000,00 Eur
	Maksimalna veličina javne potpore: do 50 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova, a može se uvećati za dodatnih 20 % ¹ ali maksimalno do 25.000,00Eur	Max 25.000,00Eur
Izlazne veličine /output indicator	Ukupan broj ha obuhvaćenih ulaganjima kroz mjeru 1.1.1.	285 ha
Rezultati/target indicator	Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti	45
	Broj poboljšanih proizvodnih procesa	60
	Broj korisnika/gospodarskih subjekata poduprtih u ovoj mjeri	19

¹ Definiira se Natječajem za provedbu mjere

	Broj ekoloških proizvođača podržanih u ovom cilju	4
	Ukupno (ha) površine obuhvaćene ekološkom proizvodnjom	60
	Broj mladih poljoprivrednika podržanih u ovom cilju	4
	Ukupno(ha)površine na kojima se provodi ulaganje koje se nalaze u Natura 2000 ili ZPO i PPO	50
KVALITATIVNA PROCJENA UČINKA	Poboljšanje u procesima primarne proizvodnje i obrade tla	
	Povećana produktivnost agrarne proizvodnje	
	Povećanje konkurentnosti	

B. 1.1.2. POTPORA RAZVOJU MALIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTVA

STRATEŠKI CILJ 1	PRIORITET 1	MJERA 2	OZNAKA MJERE LRS	OZNAKA MJERE PRR	% od 19.2.
1.TEHNOLOŠKI NAPREDNO, DIVERZIFICIRANO I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU STANDARDA LOKALNOG STANOVNIŠTVA	1.Povećanje učinkovitosti i unapređenje konkurentnosti uz podršku razvoju energetske učinkovite i ekološki prihvatljive proizvodnje	2.Potporna razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.1.2.	6.3. Operacija 6.3.1.	34,16%

- Objašnjenje mjere 1.1.2.

Rezultati anketa pokazuju veliki interes za ovom vrstom potpore. Swot analiza je pokazala da postoji veći broj poljoprivrednih gospodarstava koji ne zadovoljavaju ni minimalne uvjete održive poljoprivredne proizvodnje. Nedostatak sredstava za ulaganje u proizvodnju uzrok je stagnaciji i neodrživom poslovanju. 32 % anketiranih izjavilo je da u periodu do 2020. godine planira koristiti ta početna sredstva kako bi dostigli određeni SO i mogli konkurirati u drugim mjerama.

Prihvatljivo područje	Prihvatljivost korisnika	Prihvatljive aktivnosti
područje LAG-a Bilogora - Papuk	Mala poljoprivredna gospodarstva, čija je ekonomska veličina između 2.000 i 7.999 EUR-a, sukladno važećem Pravilniku za mjeru PRR-a sukladnu ovoj mjeri i LAG natječaju	kupnja domaćih životinja, višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala(izuzev jednogodišnjeg bilja i sjemenja te stočne hrane); kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda iz Priloga I(proizvoda iz vlastite proizvodnje); podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih nasada; uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje; građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe(nije prihvatljiva gradnja kušaonica bilo koje vrste); kupnja poljoprivrednog zemljišta samo u slučaju podizanja višegodišnjih nasada ili povećanja poljoprivrednih površina radi ishrane stoke, zakup polj. Zemljišta (ali ne državnog polj.zemljišta); kupnja polj. mehanizacije, strojeva i opreme, stjecanje potrebnih stručnih znanja i sposobnosti za obavljanje poljoprivredne proizvodnje i prerade proizvoda(Prilog II popis poljoprivrednih proizvoda),operativno poslovanje, odnosno sukladno važećem Pravilniku za mjeru PRR-a sukladnu ovoj mjeri i LAG Natječaju za provedbu mjere.

- Cilj mjere

Omogućiti vrlo malim poljoprivrednim gospodarstvima dostizanje zadovoljavajuće ekonomske veličine te povećanje dohotka od poljoprivredne djelatnosti.

INDIKATORI

1.1.2. – LRS 6.3.(1)- PRR	Udio financiranja iz ukupne LRS	34,16%
------------------------------	---------------------------------	---------------

	Javna potpora	15.000,00 Eur
Izlazne veličine /output indicator	Ukupan broj ha obuhvaćenih ulaganjima kroz mjeru 1.1.2.	65 ha
	Broj novonabavljenih ha u mjeri	2ha
	Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti	55
Rezultati/target indicator	Broj poboljšanih proizvodnih procesa	55
	Broj korisnika/gospodarskih subjekata poduprtih u ovoj mjeri	27
	Broj ekoloških proizvođača podržanih u ovom cilju	8
	Ukupno (ha) površine obuhvaćene ekološkom proizvodnjom	25
	Broj mladih poljoprivrednika podržanih u ovom cilju	5
	Ukupno(ha)površine na kojima se provodi ulaganje koje se nalaze u Natura 2000 ili ZPO i PPO	20
KVALITATIVNA PROCJENA UČINKA	Proširenje proizvodnje, osiguravanje trajnih prihoda, povećano korištenje poljoprivrednih površina	

C. 3.1.1.ULAGANJE U POKRETANJE,POBOLJŠANJE ILI PROŠIRENJE TEMELJNIH USLUGA ZA RURALNO STANOVNIŠTVO, UKLJUČUJUĆI SLOBODNO VRIJEME I KULTURNE AKTIVNOSTI TE POVEZANU INFRASTRUKTURU

STRATEŠKI CILJ 2	PRIORITET 2.1.	MJERA	OZNAKA MJERE LRS	OZNAKA MJERE PRR	% od 19.2.
RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA,PODIZANJE RAZINE ZAPOSLENOSTI I SOCIJALNE KOHEZIJE UZ OPĆI RAST DRUŠTEVNOG STANDARDA,INSTITUCIONALNI RAZVOJ	Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima i zaštita okoliša	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	3.1.1.	7.4. Operacija 7.4.1	48,51%

- Objašnjenje mjere 3.1.1.

Analiza područja pokazala je velik broj objekata lokalne društvene infrastrukture (društveni domovi, vatrogasni domovi, društveni domovi nacionalnih manjina, njih oko 70). Neki od objekata zahtijevaju detaljne rekonstrukcije dok je manji broj njih u upotrebljivom stanju no nedovoljno opremljen. Stoga kroz ovu mjeru pružamo mogućnost da se objekti adaptiraju i postanu upotrebljivi. Pored toga pružit ćemo mogućnost rekonstrukcije i ostalih manjih zahvata u prostoru koji doprinose kvaliteti življenja na ovom prostoru.

Prihvatljivo područje	Prihvatljivost korisnika	Prihvatljive aktivnosti
područje LAG-a Bilogora – Papuk naselja do 5000 stanovnika	jedinice lokalne samouprave; trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave; javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave (osim javnih vatrogasnih postrojbi, lokalnih i regionalnih razvojnih agencija); udruge/organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo (isključujući LAG-ove) i čije su djelatnosti sukladno ciljnim	Ulaganje u građenje i/ili opremanje vatrogasnog doma i spremišta; društvenog doma/ kulturnog centra; planinarskog doma i skloništa; turističkog infor. centra; dječjeg igrališta; sportske građevine; objekta za slatkovodni sportski ribolov (ribički dom, nadstrešnica i drugo.); rekreacijske zone na rijekama i jezerima; biciklističke staze i trake; tematskog puta i parka; građevine za ostvarivanje organizirane njege, odgoja, obrazovanja i zaštite djece do polaska u osnovnu školu (dječji vrtić, rekonstrukcija i opremanje prostora za izvođenje programa predškole u osnovnoj školi te rekonstrukcija i opremanje prostora za igraonicu pri knjižnici, zdravstvenoj, socijalnoj, kulturnoj i sportskoj ustanovi, udruzi te drugoj pravnoj osobi u kojima se provode kraći programi odgojno-obrazovnog rada s djecom rane i predškolske dobi); javne

skupinama i klasifikaciji djelatnosti udruga, povezane s prihvatljivim ulaganjem; lokalne akcijske grupe (LAG-ovi) koje su odabrane unutar Programa (sukladno važećem Pravilniku PRR za podmjernu 7.4.1.)

zelene površine (park i slično.); pješačke staze; pješačke zone; otvorenog odvodnog kanala (koji nije sastavni dio ceste); groblja (komunalna infrastruktura i prateće građevine); tržnice; javne prometne površine (trg, pothodnik, nadvožnjak, javne stubi i prolazi), sukladno važećem Pravilniku PRR za podmjernu 7.4.1 , dodatna pojašnjenja prihvatljivih aktivnosti i kombiniranih projekata bit će objavljena u LAG natječaju,

• Cilj mjere

Poboljšanje životnog standarda stanovnika regije, briga o djeci i mladima, smanjenje pada broja stanovnika lag-a, poboljšanje životnog okoliša kroz ulaganja u lokalnu infrastrukturu. Osnovna je namjera da područje lag-a postane područje u kojemu je ostvarena i vizija lag-a kao “regije poželjne za život, rad i posjećivanje“.

INDIKATORI	3.1.1. – LSR	Udio financiranja iz ukupne LSR	48,51%
	7.4.(1) – PRR	Maksimalna veličina projekta	Sukladno Pravilniku za 19.2
		Minimalna veličina javne potpore	15.000,00 Eur
		Maksimalna veličina javne potpore: iznosi do 100% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova ali maksimalno do 50.000,00 Eur Pojednim LAG natječajem za mjeru 3.1.1. može se utvrditi iznos potpore manji od 50.000 Eur ali ne manji od 15.000 Eur	Max 50.000,00 Eur
	Izlazne veličine /output indicator	Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti	26
		Broj adaptiranih objekata	18
Broj novozaposlenih		1	
Rezultati/target indicator	Broj korisnika/ subjekata poduprtih u ovoj mjeri	19	
KVALITATIVNA PROCJENA UČINKA	Poboljšanje životnih uvjeta, smanjenje odlaska mladih iz ruralnih sredina.		
	Stvaranje adekvatnih uvjeta za rad i ostanak u lokalnoj sredini.		

D. 3.2.2 TEKUĆI TROŠKOVI I ANIMACIJA LAG

STRATEŠKI CILJ 2	PRIORITET 2.2.	MJERA	OZNAKA MJERE LRS	OZNAKA MJERE PRR	%
.RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA, PODIZANJE RAZINE ZAPOSLENOSTI I SOCIJALNE KOHEZIJE UZ OPĆI RAST DRUŠTEVNOG STANDARDA, INSTITUCIONALNI RAZVOJ	Razvoj ljudskih resursa za upravljanje lokalnim i regionalnim razvojem -LEADER	Tekući troškovi i animacija LAG-a sukladno Pravilniku za provedbu mjere 19.4.	3.2.2.	19.4.	Do 25% na 19.2. +19.3.

Aktivnosti podmjere 19.4. propisane su Pravilnikom za provođenje mjere.

Tekući troškovi:

- djelatnici i administrativni troškovi odabranih LAG-ova kao što su troškovi ureda LAG-a (najamnine, režije, uredski materijal itd.), troškovi djelatnika (plaće, putni troškovi itd.), uredska oprema itd.
- troškovi treninga za djelatnike i članove (treninzi za promotore projekata se ne smiju financirati unutar tekućih troškova) kao što su troškovi stručnjaka, najam prostora za trening, hrana i piće, putni troškovi, dnevnice itd.

- troškovi vezani za odnose s javnošću kao što su promotivni materijali, mrežne stranice, promotivne aktivnosti itd.
- financijski troškovi kao što su bankovne i poštanske naknade, itd.
- troškovi umrežavanja kao što je sudjelovanje djelatnika i članova LAG-a na sastancima, uključujući sastanke Mreže za ruralni razvoj i Europske mreže za ruralni razvoj, nacionalne i europske mreže LAG-ova
- troškovi monitoringa i evaluacije LRS (na nivou LAG-a) kao što su troškovi stručnjaka, itd.

Animacija:

- razmjena znanja između dionika kao što su troškovi puta u smještaja, kotizacije, itd.
- informiranje i promidžba LRS kao što su javni skupovi, letci, brošure, web stranice, itd.
- pomoć potencijalnim korisnicima za razvoj projekata i pripremu prijave kao što su putni troškovi, radionice, itd.
- operativni troškovi nastali za potrebe animacije kao što su najamnine, režije, uredski materijal, uredska oprema, itd.
- troškovi osoblja nastali provedbom animacije kao što su plaće, putni troškovi, itd.
- troškovi nastali provedbom animacije kao što su uredski materijal, trošak stručnjaka, itd

INDIKATORI			
3.2.2. – LSR 19.4. – PRR	Maksimalna veličina javne potpore: Propisano Pravilnikom za provedbu 19.4.		
Izlazne veličine /output indicator	Broj prihvatljivih aktivnosti		50
	Broj animacijskih događanja		15
	Broj izrađenih dokumenata(brošure/katalozi,plakati i sl.)		8
	Broj pohađanja stručnih usavršavanja djelatnika i članova LAG-a		12
	Broj održanih informativnih radionica vezano uz objavu natječaja		16
	Broj radijskih objava		200
KVALITATIVNA PROCJENA UČINKA	Promocija područja lag-a, razmjena iskustava, stjecanje novih znanja, uključivanje lokalne zajednice u aktivnosti , poticanje dionika na kreativnu i aktivnu ulogu		

VII. OPIS TEMA PLANIRANIH PROJEKATA SURADNJE 19.3.

A. 3.2.1 PRIPREMA I PROVEDBA AKTIVNOSTI SURADNJE LAG-a

STRATEŠKI CILJ 2	PRIORITET 2.2	MJERA	OZNAKA MJERE LRS	OZNAKA MJERE PRR	%
RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA, PODIZANJE RAZINE ZAPOSLENOSTI I SOCIJALNE KOHEZIJE UZ OPĆI RAST DRUŠTEVNOG STANDARDA, INSTITUCIONALNI RAZVOJ	Razvoj ljudskih resursa za upravljanje lokalnim i regionalnim razvojem - LEADER	Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a	3.2.1.	19.3.	Do 5% na 19.2.

- Objašnjenje mjere 3.2.1.

LAG će sukladno Programu ruralnog razvoja vezano uz LEADER mjere provoditi i projekte suradnje. Namjera je uspostaviti partnerske sporazume s LAG-ovima čije su geografske posebnosti, a potom i gospodarske te kulturne i društvene slične Lag-u Bilogora-Papuk te s LAG-ovima koji su razvili ili razvijaju specifične mjere od interesa za Lag Bilogora-Papuk kao korištenje obnovljivih izvora energije, podrška tradicionalnoj proizvodnji te multikulturalnost.

- **Cilj mjere**

Cilj je mjere postići kvalitetnu i dugoročnu suradnju s drugim regijama, osobito po pitanjima održivog razvoja koji uključuje brigu o prirodnim bogatstvima i zaštitu okoliša uz zadržavanje tradicionalnih običaja i identiteta.

(a) BUSY BEE WORKSHOP- nositelj projekta LAG Bilogora-Papuk

Projekt govori o vrijednostima ruralnog područja te promovira gastro ponudu, ljepotu i očuvanost područja te tradiciju kao elemente turističkog potencijala područja, a cilj je projekta poboljšana konkurentnost i održivost poljoprivrednih gospodarstava i ruralnih područja te poboljšanje prepoznatljivosti LAG područja Bilogora-Papuk kao i razmjena iskustava partnerskih lokalnih akcijskih grupa u stvaranju prepoznatljivosti ruralnog područja.

Cilj: Unaprijediti područje lag-a dobivenim iskustvima a istovremeno promovirati vlastito područje te stvoriti preduvjete za nove prepoznatljive projekte na LAG području.

Specifični cilj bi bio potaknuti razvoj Agroturizma na LAG područjima koristeći sve prirodne potencijale područja.

Opis aktivnosti: Projekt je zamišljen kao niz edukativnih radionica na području LAG-a nositelja i LAG-ova partnera. Pored radionica izradio bi se katalog lokaliteta sa kartama LAG područja i posebno karta prepoznatljivosti LAG-a Bilogora Papuk sa ucrtanim značajnim lokalitetima povijesne, kulturne baštine te gospodarski značajnim lokalitetima vezanima uz turizam i proizvodnju specifičnih lokalnih proizvoda. U sklopu projekta izraditi će se i Studija razvoja marketinškog koncepta pozicioniranja lokalnih proizvoda. Moguće teme radionice bi bile:

- Uspješni projekti na LAG područjima u kojima se povezuje poljoprivreda i turizam
- Tradicionalna proizvodnja sira, meda, vina i rakije
- Uzgoj i prerada lupinastog i koštuničavog voća
- Strateški planovi za razvoj ruralnog prostora
- Prijenos i razmjena iskustava različitih LAG područja posebice vezano za Agroturizam
- Teme promocije i uspješnog marketinga poljoprivrednih proizvoda i ruralnog područja
- Teme vezane uz postizanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava i ruralnog prostora

Namjera je kroz projekt upoznati dobru praksu drugih regija vezano za promociju regije te prenijeti iskustva na područje lag-a nositelja projekta. Dodatni proizvodi stvoreni na radionicama bili bi promotivni materijali zajedničkih aktivnosti.

Očekivani rezultati projekta su: uspostava trajnih partnerskih vrijednosti, prijenos iskustava, predstavljanje posebnosti područja svakog LAG-a, izrada kataloga lokaliteta i karte LAG-a nositelja projekta o području koje obuhvaća glavni partner, izrada marketinške studije, stvaranje novih projektnih ideja, razrada ideja o razvoju projekata "Medena cesta", "Muzej meda i mlijeka" i Gospodarski sajam "LUPINO" (sajam lupinastog voća i prerađevina).

LAG nositelj organizira studijska putovanja u područja partnerskog lag-a. Korisnici bi bili članovi LAG-a čije područje djelovanja se može vezati uz gore opisana područja. Troškovi provedbe projekta definiraju se partnerskim sporazumom.

Partneri: Pored nositelja projekt bi obuhvatio još 3 ili 4 partnera zajedničkih interesa.

LAG partner ima ulogu na svom području osigurati kvalitetne predavače odnosno osigurati mjesto i pripremiti radionicu vezanu uz pojedinu temu koju odabere za prezentaciju na svom području

(b) TRAGOVIMA PROŠLOSTI –nositelj projekta LAG Bilogora-Papuk

Opis aktivnosti: Katalogizirati povijesnu baštinu, educirati stanovništvo, uspostaviti obilježavanje značajnih lokaliteta, izraditi brošure i video uratke vezane uz tradiciju i kulturno-povijesnu baštinu.

Cilj: Koristiti povijesnu baštinu za promicanje regije i time utjecati i na razvoj ruralnog turizma

Partneri: Pored nositelja projekt bi obuhvatio još dva ili tri LAG-a. Partneri bi bili domaći LAG-ovi.

Vrijeme provedbe: Ukoliko se projekt ne uspije ostvariti u programskom periodu 2014-2020 moguća je provedba u novom programskom periodu.

3.2.1. – LSR 19.3. – PRR	Maksimalna veličina javne potpore: Propisano Pravilnikom za provedbu 19.3. TIP operacije 19.3.1. – do 20% ukupno dodijeljenih sredstava za provedbu podmjere 19.3. TIP operacije 19.3.2.- do 100 % ukupnih troškova projekta suradnje.	Ukupno 3.2.1. do 5% na 19.2.
Izlazne veličine /output indicator	Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti	10
	Broj događanja/manifestacija/sajmova/festivala/animacije	3
	Broj izrađenih dokumenata(brošure/katalozi/studije i sl.)	2
	Broj održanih edukativnih radionica	15
Rezultati/target indicator	Broj partnera okupljenih u provedbi mjera po 19.3. ukupno	5
KVALITATIVNA PROJENA UČINKA	Promocija područja lag-a, razmjena iskustava ,stjecanje novih znanja, uključivanje lokalne zajednice u aktivnosti, poticanje dionika na kreativnu i aktivnu ulogu	

VIII. OPIS ODABIRA PROJEKATA NA NIVOU LAG-a

A. Tijela u postupku odabira projekata na LAG natječaju

Sva tijela u administrativnom postupku provođenja LAG natječaja dužna su pridržavati se Smjernica za provedbu postupka odabira projekata te uskladiti svoj način rada s važećim Smjernicama.

Povjerenstvo za otvaranje prijava i administrativnu kontrolu prijava

UO LAG-a imenuje Povjerenstvo za otvaranje prijava i administrativnu kontrolu Zahtjeva za potporu (u daljnjem tekstu Admin povjerenstvo) koje se sastoji od Predsjednika povjerenstva i dva člana (u daljnjem tekstu LAG administratori), stručnih kvalifikacija dostatnih za izvršenje aktivnosti otvaranja Zahtjeva za potporu te provedbu administrativne kontrole prijavljenih projekata (Analizu 1. u nastavku). UO LAG-a imenuje i zamjenske članove Povjerenstva u slučaju sukoba interesa ili spriječenosti redovnog člana Povjerenstva.

Povjerenstvo za otvaranje Zahtjeva za potporu i administrativnu kontrolu Zahtjeva za potporu donosi Odluku o pragu raspoloživih sredstava i Odluku o pragu za administrativnu obradu u pojedinom natječaju nakon evidentiranja svih pristiglih prijava i to na način da se prag za administrativnu obradu uveća za minimalno 20% u odnosu na prag raspoloživih sredstava koji je uvjetovan masom raspoloživih sredstava na pojedinom natječaju. Prag raspoloživih sredstava i Prag za administrativnu obradu određuju se u slučaju da je zatraženi iznos potpore za sve Zahtjeve za potporu s inicijalne rang liste veći od iznosa raspoloživih sredstava propisanih LAG natječajem. UO može angažirati neovisnog stručnjaka kao člana Povjerenstva. Admin povjerenstvo odgovorno je za otvaranje Zahtjeva za potporu i stvaranje prijavnih dosjea Zahtjeva za potporu, izradu inicijalne rang liste i njeno ažuriranje te Analizu 1.

- Admin povjerenstvo u radu koristi propisane kontrolne liste za Analizu 1. Svaki Zahtjev za potporu administrativno provjeravaju minimalno dva člana Admin povjerenstva, a povjerenstvo može započeti s radom i tijekom razdoblja podnošenja Zahtjeva za potporu.

Ocjenjivački odbor

(1) Upravni odbor LAG-a donosi Odluku o osnivanju Ocjenjivačkog odbora i imenovanju članova Ocjenjivačkog odbora i njihovih zamjenika. Iste osobe mogu više puta biti birane u sastav Ocjenjivačkog odbora. Ocjenjivački odbor svojim sastavom poštiva načela propisana Pravilnikom o provedbi mjere 19.2; 19.3 i 19.4.

(2) Ako voditelj LAG-a procijeni da provjere iz faze ocjenjivanja mogu obaviti i LAG administratori uslijed jednoznačno provjerljivih/mjerljivih kriterija, o istome se sastavlja bilješka te se pojedini LAG administrator može uključiti u fazu ocjenjivanja/vrednovanja projekata.

(3) Članovi Ocjenjivačkog odbora LAG-a ne mogu biti članovi niti jednog tijela LAG-a koje sudjeluje u postupku odabira Zahtjeva za potporu osim Povjerenstva za administrativnu provjeru Zahtjeva za potporu.

Rad i izvješćivanje Ocjenjivačkog odbora

Pojedini član Ocjenjivačkog odbora isključuje se iz rada Ocjenjivačkog odbora ukoliko se utvrdi mogući sukob interesa u natječaju o kojem se odlučuje. Član Ocjenjivačkog odbora dužan je obavijestiti Ocjenjivački odbor i Upravni odbor o mogućem sukobu interesa u pojedinom Pozivu na natječaj. Svaki član Ocjenjivačkog odbora neovisan je u ocjenjivanju od ostalih članova. Ocjenjivanje Zahtjeva za potporu mora biti provedeno na temelju objektivnih i transparentnih kriterija odabira opisanih u Pravilniku o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata koji je prilog ovoj strategiji i čini njen sastavni dio. Pravilnik o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata mora biti usklađen s važećim Smjernicama za provedbu postupka odabira.

Ocjenjivanje Zahtjeva za potporu (u daljnjem tekstu Analiza 2.) obuhvaća provjeru

- prihvatljivosti Zahtjeva za potporu sukladno uvjetima i kriterijima iz odabrane LRS
- sukladnosti s kriterijima odabira (utvrđivanje broja bodova po projektu)
- utvrđivanje prihvatljivih troškova i iznosa istih sukladno odabranoj LRS
- utvrđivanje intenziteta i iznosa potpore.

Neke od provjera poput uvjeta prihvatljivosti prijavitelja i aktivnosti mogu se povjeriti i Admin povjerenstvu na provjeru tijekom Analize 1. Ocjenjivački odbor u radu koristi propisane kontrolne liste za Analizu 2. Ocjenjivanje pojedinog Zahtjeva za potporu provode minimalno dva (2) člana ocjenjivačkog odbora.

Dokumentacija vezana uz objavu Poziva na natječaj te postupka odlučivanja o izboru Zahtjeva za potporu čuva se u arhivi LAG-a. Sastanci Povjerenstava i odbora se dokumentiraju Zapisnikom o radu Ocjenjivačkog odbora odnosno svih tijela uključenih u proces odabira.

Administrativni kriteriji, Uvjeti prihvatljivosti i Kriteriji za bodovanje te mogući broj bodova objavljuju se u Natječajnoj dokumentaciji svakog Poziva na natječaj zajedno s ostalom dokumentacijom propisanom Smjernicama za provedbu postupka odabira.

Voditelj/upravitelj LAG-a odgovoran je za vođenje zapisnika i procedure otvaranja Zahtjeva za potporu te čuvanje dokumentacije. U slučaju sukoba interesa kada se LAG pojavljuje kao prijavitelj na Pozivu na natječaj Upravni odbor imenuje odgovornu osobu za vođenje zapisnika i proceduru otvaranja projektnih prijava.

Povjerenstvo za prigovor

O pritužbama na rad Ocjenjivačkog odbora, Povjerenstva za otvaranje Zahtjeva za potporu i administrativnu kontrolu Zahtjeva za potporu i Odlukama donesenim vezano za odabir Zahtjeva za potporu po pojedinom Pozivu na natječaj odlučuje Povjerenstvo za prigovore.

Članovi Povjerenstva za prigovor ne smiju sudjelovati u niti jednoj od faza postupka odabira Zahtjeva za potporu i ne smiju biti u sukobu interesa. Odluke Povjerenstva za prigovor moraju biti jasne i konačne i ne mogu biti mijenjane od strane Upravnog odbora LAG-a. Postupak i rokovi za podnošenje i rješavanje prigovora propisuju se natječajem.

Odlučivanje i izvješćivanje Upravnog odbora

Upravni će odbor poduzeti mjere kako bi osigurao pošten i povjerljiv proces evaluacije i ocjenjivanja Zahtjeva za potporu. To uključuje informiranje članova Povjerenstava i odbora o procesu evaluacije, podsjećanje na pravila koja članovi trebaju poštivati te opažanje bilo kakvih neregularnosti, kako bi mogli isključiti osobe koje svojim ponašanjem ugrožavaju povjerljivost procesa.

U radu sjednice UO i donošenju Odluka mora sudjelovati najmanje 51% članova Upravnog odbora pri čemu se mora izbjeći eventualni sukob interesa.

U svrhu osiguranja ispunjenja uvjeta od 51% , Skupština LAG-a donijet će Odluku o imenovanju zamjenskih članova UO koji, u slučaju da se pojedini član UO nalazi u sukobu interesa u odlučivanju o odabiru Zahtjeva za potporu, može glasati na sjednicama UO na kojima se o istome odlučuje.

Upravni odbor na sjednici u kojoj se odlučuje o odabiru Zahtjeva za potporu mora uspostaviti rad sjednice na način da zadovolji propisane kriterije i da izbjegne sukob interesa.

Objava Poziva na natječaj i dokumentacija za objavu poziva

Poziv na natječaj javno se objavljuje sukladno Planu provedbe i Planu raspisivanja natječaja. Pozivom na natječaj određuju se rokovi i uvjeti za podnošenje Zahtjeva za potporu, minimalni i maksimalni iznos potpore te maksimalni iznos projekata kao i raspoloživa sredstva. Poziv na natječaj minimalno je otvoren 30 dana.

LAG administrator, odnosno voditelj LAG-a zadužen je za prijem i registraciju Zahtjeva za potporu po svakom Pozivu na natječaj.

Stručne službe LAG-a pripremaju konačni nacrt LAG natječaja zajedno s priložima i obrascima te ga šalje Upravnom odboru LAG-a na odobrenje. Upravni odbor LAG-a odobrava konačni tekst LAG natječaja zajedno s priložima i obrascima te ga upućuje na javno objavljivanje sukladno Smjernicama za provedbu postupka odabira.

Interne procedure LAG-a moraju biti spremne, izrađene i odobrene od nadležnog tijela LAG-a sukladno statutu LAG-a, prije objave LAG natječaja, a navedene su u Pravilniku o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu Lokalne razvojne strategije za programski period 2014-2020.

LAG natječaj mora biti otvoren tijekom cijelog razdoblja podnošenja Zahtjeva za potporu, neovisno o broju zaprimljenih Zahtjeva za potporu i iznosu zatražene potpore. Zatvaranje natječaja prije krajnjeg roka za podnošenje prijave navedenog u LAG natječaju nije dozvoljeno.

Dokumentacija Poziva na natječaj odnosno LAG natječaja propisana je Smjernicama za provedbu postupka odabira i Internim procedurama LAG-a.

Animacijske aktivnosti Informiranje o Pozivu na natječaj

Ured LAG-a zadužuje se za pripremu informativnih radionica u svrhu animacije lokalnih dionika sukladno Smjernicama za provedbu postupka odabira.

Faze u postupku odabira projekata

1. faza: Administrativna kontrola Zahtjeva za potporu (Analiza 1)
2. faza: Ocjenjivanje Zahtjeva za potporu (Analiza 2)
3. faza: Odabir Zahtjeva za potporu od strane UO LAG-a
4. faza: Prigovori na odluke LAG-a

Svi su postupci detaljno pojašnjeni u Pravilniku za ocjenu, vrednovanje i odabir projekata koji je sastavni dio ove strategije i moraju biti usklađeni sa Smjernicama za provedbu postupka odabira.

LAG kao prijavitelj na Pozivu na natječaj

U slučaju da se LAG kao pravna osoba pojavi kao prijavitelj na pojedinom Pozivu na natječaj, na LAG se tada ne primjenjuju dodatna posebna pravila kojima bi LAG stekao prednost u odnosu na ostale prijavitelje, a sve u svrhu transparentnosti i primjene jednakih pravila za sve prijavitelje.

Analiza 1. Administrativna provjera i provjera uvjeta prihvatljivosti

Cilj Analize 1. je provjera:

- potpunosti Zahtjeva za potporu
- prihvatljivosti korisnika
- osnovnih uvjeta prihvatljivosti Zahtjeva za potporu (područje ulaganja)

Administrativna provjera ne ulazi u sadržaj i kvalitetu samog projekta obazirući se samo i isključivo na postavljene administrativne zahtjeve.

Ocjenjivanje -projekata i kriteriji odabira (Analiza 2).

Povjerenstvo koje provodi Analizu 1. može od prijavitelja zatražiti Obrazloženje ili ispravak pisanim putem. Postupak i rokovi bit će propisani LAG natječajem.

Cilj Analize 2 je provjera:

- prihvatljivosti Zahtjeva za potporu sukladno uvjetima i kriterijima iz odabrane LRS
- sukladnosti s kriterijima odabira (utvrđivanje broja bodova po projektu)
- utvrđivanje prihvatljivih troškova i iznosa istih sukladno odabranoj LRS
- utvrđivanje intenziteta i iznosa potpore.

Provođenje Analize 2 definirano je Smjernicama za provedbu postupka odabira te internim procedurama LAG-a opisanima u Pravilniku o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata.

U slučaju negativno ocijenjenih Zahtjeva za potporu i/ili smanjenja broja bodova u odnosu na traženo i/ili smanjenja iznosa tražene potpore, ažurira se rang lista sukladno novonastaloj situaciji te važećim Smjernicama za provedbu postupka odabira.

LAG natječajem se jasno naznačuje da se korisniku ne može dodijeliti veći broj bodova po pojedinom kriteriju odabira kao ni iznos potpore veći od traženog u zaprimljenom prijavnom obrascu odnosno Zahtjeva za potporu. Način dodjele višeg postotka potpore u slučajevima gdje je to predviđeno odabranom LRS naznačen je i u LAG natječaju.

Prednost na rang listi imaju Zahtjevi za potporu s ostvarenim većim brojem bodova tijekom administrativne obrade ocjenjivanja Zahtjeva za potporu.. Postupanje u slučaju da više Zahtjeva za potporu ima isti broj bodova i isto vrijeme podnošenja Zahtjeva za potporu propisane su internim procedurama LAG-a, vezane su uz definirane Kriterije odabira za pojedini tip operacije i bit će objavljene u LAG natječaju.

Detaljne tablice bodovanja po kriterijima nalaze se i u Prilogu III LRS.

Kriteriji odabira

Kriteriji odabira Zahtjeva za potporu moraju biti navedeni u LAG natječaju i moraju odgovarati kriterijima odabira Zahtjeva za potporu iz odabrane LRS. Dokumentacija za ocjenu usklađenosti Zahtjeva za potporu s kriterijima odabira propisana je LAG Natječajem.

- 1) Minimalno dva člana Ocjenjivačkog odbora ocjenjuje/boduje Zahtjev za potporu prema Kriterijima odabira koji su definirani za svaki tip operacije/podmjeru LRS.
- 2) Da bi ulaganje bilo prihvatljivo za dodjelu potpore, korisnik mora ostvariti minimalan broj bodova ostvaren po kriterijima odabira za dodjelu potpore, odnosno mora ostvariti „prag prolaznosti“ od 12 bodova u svim tipovima operacije.
- 3) U svakom tipu operacije definiraju se dva kriterija odabira relevantna kod ostvarivanja prednosti na rang listi u slučaju da dva ili više Zahtjeva za potporu imaju jednaki ukupni broj bodova.
- 4) U slučaju da po prvom relevantnom kriteriju koji je veće važnosti dva ili više Zahtjeva za potporu imaju jednaki broj bodova promatra se drugi relevantni kriterij manje važnosti, te u slučaju da je broj bodova u oba relevantna kriterija jednak za dva ili više Zahtjeva za potporu, prednost se tada daje Zahtjevu za potporu s ranijim vremenom podnošenja Zahtjeva za potporu.
- 5) Relevantni kriteriji označeni su u tablicama kriterija po važnosti, prvi kriterij veće važnosti zeleno (R1), drugi kriterij manje važnosti žuto (R2).

Ukoliko su takovi Zahtjevi za potporu identični po svim gore navedenim kriterijima i vremenu podnošenja, UO odlučuje koji Zahtjev za potporu ima prioritet ukoliko nema dovoljno sredstava za sve u pojedinom natječaju.

Svaki LAG natječaj sadrži poglavlje sa detaljnim opisom rangiranja Zahtjeva za potporu.

MJERA 1.1.1. LRS - odgovara mjeri 4.1.1. PRR 2014-2020

KRITERIJI ODABIRA tip operacije 1.1.1. LRS			
1		Sektorski kriterij¹ - maksimalno 6 bodova	
		Sektor voćarstva i povrćarstva	6
		Sektor vinogradarstva, pčelarstva, cvijeća , ukrasnog bilja , gljiva ,rasadnici	5
		Sektor stočarstva	4
		Sektor ratarstva, industrijskog bilja, ljekovitog, začinskog i aromatičnog bilja	3
2		Dužina upisa poljoprivrednog gospodarstva u Upisnik poljoprivrednika prije podnošenja Zahtjeva za potporu - maksimalno 6 bodova	
		> 10 godina	6
		Od 5 do 10 godina	5
		< od 5 godina	4
3	R2	Mladi poljoprivrednik (< 41 navršene godine) - maksimalno 4 boda	
		Mladi poljoprivrednik je nositelj/odgovorna osoba/vlasnik duže od 2 godine	4
		Mladi poljoprivrednik je nositelj/odgovorna osoba/vlasnik kraće od 2 godine	2

¹Da bi korisnik ostvario bodove po pojedinom sektorskom kriteriju zbroj vrijednosti ekonomske veličine (EPVG kalkulator) pojedinih sektora mora iznositi minimalno 40 % ukupne vrijednosti gospodarstva iskazane u SO potvrdi prilikom podnošenja Zahtjeva za potporu. Ukoliko zadovoljava u više sektora primjenjuje se povoljniji za prijavitelja.

4	R1	Utjecaj na okoliš - maksimalno 6 bodova	
		50 % i više površina obuhvaćenih projektom nalazi se pod ekološkom proizvodnjom ¹	6
		Od 10 do 49.99 % površina obuhvaćenih projektom nalazi se pod ekološkom proizvodnjom	4
		Projekt uključuje aktivnosti kojima se potiče zaštita okoliša i energetska učinkovitost ili je manje od 10 % površina pod ekološkom proizvodnjom	2
5		Ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva - maksimalno 6 bodova	
		25.000 - 49.999	6
		15.000 – 24.999	4
		< 15.000	2
		> 50.000	1
6		Financijska održivost projekta – maksimalno 4 boda	
		Ukupni iznos projekta manji je od ukupnog iznosa prihoda prijavitelja u poslovnoj godini koja prethodi godini prijave projekta	4
		Upisana dugotrajna imovina prijavitelja sa 31.12. poslovne godine koja prethodi godini prijave projekta veća je od ukupne vrijednosti projekta	2
7		Stručnost i kapacitet prijavitelja - maksimalno 4 boda	
		Nositelj projekta, član ili zaposlenik posjeduju stručnu spremu VSS, VŠS, agronomskog, veterinarskog, šumarskog ili ekonomskog smjera	4
		Nositelj projekta, član ili zaposlenik posjeduju radno iskustvo u poljoprivredi	3
		MAKSIMALAN BROJ BODOVA:	36
		PRAG PROLAZNOSTI:	12

Prihvatljivi korisnici: fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi osim fizičkih i pravnih osoba čija je ekonomska veličina manja od 6.000 eura za ulaganja u sektoru voća, povrća i cvijeća i manja od 8.000 eura za ulaganja u ostalim sektorima, te proizvođačke grupe/organizacije.

MJERA 1.1.2 LRS - odgovara mjeri 6.3.1. PRR 2014-2020

KRITERIJI ODABIRA tip operacije 1.1.2.			
1		Ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva - maksimalno 8 bodova	
		2.000 – 3.999 €	8
		4.000 – 5.999€	6
		6.000 - 7.999 €	4
2		Dužina upisa poljoprivrednog gospodarstva u Upisnik poljoprivrednika prije podnošenja Zahtjeva za potporu - maksimalno 8 bodova	
		> 10 godina	8
		Od 5 do 10 godina	6
		< od 5 godina	4
3	R1	Mladi poljoprivrednik (< 41 navršene godine) - maksimalno 4 boda	
		Mladi poljoprivrednik je nositelj/odgovorna osoba/vlasnik duže od 2 godine	4
		Mladi poljoprivrednik je nositelj/odgovorna osoba/vlasnik kraće od 2 godine	3
		Član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva je mladi poljoprivrednik	2
4		Utjecaj na okoliš - maksimalno 3 boda	
		50 % i više površina obuhvaćenih projektom nalazi se pod ekološkom proizvodnjom ²	3

¹ Korisnik mora biti evidentiran u nadležnim registrima koji reguliraju navedena područja u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu

² Korisnik mora biti evidentiran u nadležnim registrima koji reguliraju navedena područja u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu i ekološkom proizvodnjom mora biti obuhvaćeno više od 50% površina

		Od 10 % do 49,99 % površina obuhvaćenih projektom nalazi se pod ekološkom proizvodnjom ¹	2
		Projekt uključuje aktivnosti kojima se potiče zaštita okoliša i energetska učinkovitost ili je manje od 10 % površina pod ekološkom proizvodnjom	1
5		Horizontalni kriteriji - maksimalno 3boda	
		Projekt obuhvaća zaštićena područja prirode i područja ekološke mreže Natura 2000	3
		Projekt se provodi na području sa značajnim prirodnim ograničenjima(ZPO) ili području s posebnim ograničenjima (PPO) ²	2
6	R2	Prioritetni sektori –maksimalno 6 bodova	
		Sektor stočarstva	6
		Sektor ratarstva, povrćarstva, industrijskog bilja, ljekovitog, začinskog i aromatičnog bilja , sektor pčelarstva	4
		Sektor voćarstva, vinogradarstva, cvijeća , ukrasnog bilja , gljiva ,rasadnici	2
		Ostali sektori	1
7		Stručnost i kapacitet prijavitelja - maksimalno 4 boda	
		Nositelj projekta, član ili zaposlenik posjeduju stručnu sprema VSS, VŠS, agronomskog, veterinarskog, šumarskog ili ekonomskog smjera	4
		Nositelj projekta, član ili zaposlenik posjeduju radno iskustvo u poljoprivredi	3
		MAKSIMALAN BROJ BODOVA:	36
		PRAG PROLAZNOSTI:	12

Prihvatljivi korisnici: Mala poljoprivredna gospodarstva, čija je ekonomska veličina između 2.000 i 7.999 EUR-a

MJERA 3.1.1. LRS – sukladna mjeri 7.4.1. PRR 2014-2020

KRITERIJI ODABIRA tip operacije 3.1.1. LRS			
1	R1	Sektorski kriterij - maksimalno 12 bodova	
		Ulaganja u građevine za ostvarivanje organizirane njege, odgoja, obrazovanja i zaštite djece do polaska u osnovnu školu ³	12
		Ulaganje u javno dostupnu infrastrukturu otvorenu za sve pojedince i sve interesne skupine (javne zelene površine, parkovi , pješačke staze, pješačke zone, otvoreni odvodni kanali, groblja (komunalna infrastruktura i prateće građevine), javne prometne površine – trgovci, javne stubi i prolazi, tržnice, dječja igrališta, rekreacijske zone na rijekama i jezerima, biciklističke staze i trake, tematski putovi i parkovi, turistički informativni centri) ⁴	10
		Ulaganje u multifunkcionalnu društvenu infrastrukturu za javnu uporabu kojom se koristi više interesnih skupina (društveni domovi, kulturni centri, vatrogasni domovi i spremišta, planinarski domovi i skloništa, sportske građevine, objekti za slatkovodni sportski ribolov(ribički dom , nadstrešnica i drugo))	8
		Kombinirani projekti objekata javne namjene ⁵	6

¹ Korisnik mora biti evidentiran u nadležnim registrima koji reguliraju navedena područja u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu i ekološkom proizvodnjom mora biti obuhvaćeno više od 10% a manje od 49,99%

² Sukladno Pravilniku o određivanju područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima. Poljoprivredno gospodarstvo mora imati najmanje 50% zemljišta koje je upisano u Upisnik/ARKOD na navedenim područjima

³ Dječji vrtić, rekonstrukcija i opremanje prostora za izvođenje programa predškole u osnovnoj školi te rekonstrukcija i opremanje prostora za igraonicu pri knjižnici, zdravstveno, socijalnoj, kulturnoj i sportskoj ustanovi, udruzi te drugoj pravnoj osobi u kojima se provode kraći programi odgojno-obrazovnog rada s djecom predškolske dobi

⁴ prihvatljiva su samo ulaganja u infrastrukturu koja nije sastavni dio cesta

⁵ Projekti koji unutar jednog glavnog projekta odnosno jedne građevinske dozvole sadrže kombinaciju najmanje dvije od slijedećih vrsta projekata :vatrogasni dom i spremište, društveni dom/kulturni centar, turističko informativni centar ,dječji vrtić

		Kombinirani projekti javnih površina ¹	5
2		Tip ulaganja - maksimalno 10 bodova	
		Ulaganje u rekonstrukciju (ili rekonstrukciju i opremanje)	10
		Ulaganje u izgradnju (ili izgradnju i opremanje)	8
		Ulaganje u opremanje bez rekonstrukcije i izgradnje	6
3		Stvaranje novih radnih mjesta - maksimalno 6 bodova	
		Stvaranje 3 i više radnih mjesta	6
		Stvaranje 2 radna mjesta	4
		Stvaranje 1 radnog mjesta	2
4	R2	Udio sufinanciranja projekta od strane prijavitelja - maksimalno 6 bodova	
		Udio vlastitih sredstava prijavitelja u ukupnom iznosu projekta je > 40 %	6
		Udio vlastitih sredstava prijavitelja u ukupnom iznosu projekta je od 20 % do 39,99 %	4
		Udio vlastitih sredstava prijavitelja u ukupnom iznosu projekta je < 20 %	3
5		Horizontalni kriteriji - maksimalno 2 boda	
		Projekt se provodi na zaštićenom području prirode i području ek.mreže Natura 2000	2
		Projekt obuhvaća aktivnosti kojima se potiče energetska učinkovitost	1
		MAKSIMALAN BROJ BODOVA:	36
		PRAG PROLAZNOSTI:	12

Prihvatljivi korisnici: definirano Natječajem

Definicija kombiniranih projekata detaljno se može propisati i Natječajem.

Nacin dodjele višeg iznosa potpore

UO može predložiti dodjelu najviše 20% većeg iznosa potpore od maksimalnog postotka potpore propisanog Pozivom na natječaj, ali do visine maksimalnog iznosa potpore predviđenog LRS-om po toj mjeri. Uvećanje iznosa potpore odobrava Upravni odbor lag-a kod donošenja Odluke o prioritetnim projektima, a uzimajući u obzir raspoloživost sredstava

- 20% veću potporu mogu ostvariti projekti samo u mjeri 1.1.1 (4.1.OP1) i to samo kada je podnositelj Zahtjeva za potporu/nositelj OPG-a ili odgovorna osoba u pravnoj osobi/ mladi poljoprivrednik koji zadovoljava sljedeće uvjete.

- u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu, nositelj OPG-a mladi poljoprivrednik, plaća doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje s osnove poljoprivrede.

- ako je podnositelj Zahtjeva za potporu pravna osoba, mladi poljoprivrednik mora u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu biti odgovorna osoba i zaposlen kod te pravne osobe te biti vlasnik najmanje 50% temeljenog kapitala trgovačkog društva.

Definicija mladi poljoprivrednik podrazumijeva da je to osoba koja u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu nema više od 40 godina (dan prije navršavanja 41 godine), posjeduje stručna znanja i vještine što dokazuje relevantnim dokumentima te na poljoprivrednom gospodarstvu ima status nositelja/odgovorne osobe najduže pet godina.

Uvjeti i način dodjele višeg iznosa potpore objavljuju se u pojedinom LAG natječaju.

Odluka o odabiru prioritetnih projekata i informiranje o odobrenim projektima

Mogućnost dodjele većeg iznosa potpore najavljuje se u natječaju i mora uzeti u obzir raspoloživu alokaciju sredstava predviđenu za tu mjeru za koju je raspisan Poziv na natječaj.

Nakon odabira ili odbijanja Zahtjeva za potporu od strane UO LAG-a izdaju se Odluke korisnicima sukladno Smjernicama za provedbu postupka odabira razlikujući procedure u slučaju dovoljno raspoloživih sredstava na LAG natječaja i nedovoljno raspoloživih sredstava. U proceduri kada ima dovoljno raspoloživih sredstava donosi se Odluka o odbijanju ili Odluka o odabiru Zahtjeva za potporu, a u slučaju da nema dovoljno raspoloživih sredstava donosi se Odluka o odbijanju ili Odluka o rezultatu administrativne

¹ Projekti koji unutar jednog glavnog projekta odnosno jedne građevinske dozvole sadrže kombinaciju najmanje dvije od slijedećih vrsta projekata: biciklistička staza, tematski put i park, javna zelena površina, pješačka staza, pješačka zona, javna prometna površina (trg, pothodnik, nadvožnjak, javne stubice i prolaz koji nisu sastavni dio ceste)

kontrola te nakon testa dostatnosti opisanog u Smjernicama za provedbu postupka odabira donosi se Odluka o odabiru ili Obavijest o odbacivanju Zahtjeva za potporu zbog nedovoljno raspoloživih sredstava. Za Zahtjeve za potporu koji su pozitivni, a ne postoji dovoljno raspoloživih sredstava izdaje se Obavijest o odbacivanju Zahtjeva za potporu zbog nedovoljno raspoloživih sredstava, koja je konačna. Na navedenu obavijest Korisnik nema pravo podnijeti prigovor.

Detaljne procedure Analize 1 i Analize 2 te donošenja Odluka opisane su u Pravilniku o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu Lokalne razvojne strategije za programski period 2014.-2020.

Nakon potvrde odabranih Zahtjeva za potporu po pojedinom LAG natječaju od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju LAG Bilogora-Papuk će predstaviti odabrane projekte po pojedinom LAG natječaju putem javnih glasila ili tiskovne konferencije. Stručne službe Lag-a obvezuju se izvršiti posjetu lokaciji ulaganja svakog odobrenog projekta minimalno jednom tijekom razdoblja provedbe projekta.

Sukladno Smjernicama za provedbu postupka odabira projekta verzija 1.1. iz 2019 godine provedeno je nomotehničko usklađivanje gdje god je moguće slijedećih pojmova (nositelj projekta=korisnik i prijava projekta=zahjev za potporu)

IX. USKLAĐENOST S NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Strateški ciljevi Lokalne razvojne strategije LAG-a Bilogora –Papuk 2014-2020	1. TEHNOLOŠKI NAPREDNO, DIVERZIFICIRANO I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU STANDARDA LOKALNOG STANOVNIŠTVA 2. RACIONALNO GOSPODARENJE PROSTOROM I RAZVOJ INFRASTRUKTURE U SUGLASJU S POTREBAMA STANOVNIŠTVA I GOSPODARSTVA UZ OČUVANJE I ZAŠTITU OKOLIŠA 3. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA, PODIZANJE RAZINE ZAPOSLENOSTI I SOCIJALNE KOHEZIJE UZ OPĆI RAST DRUŠTVENOG STANDARDA, INSTITUCIONALNI RAZVOJ
Usklađenost sa PRR 2014-2020	U prethodnim poglavljima strategije pokazana je usklađenost odabranih mjera na nivou LAG-a s mjerama i podmjerama PRR 2014-2020 te fokus područjima. Usklađenost sa PRR na nivou mjera: Poglavlje VI i Poglavlje IX LRS. Usklađenost s programiranim fokus područjima: Poglavlje XII LRS. Usklađenost s prioritetima PRR: Mjere LRS pokrivaju prioritete 2;3;4;5;6 Programa ruralnog razvoja. Detaljna veza pojašnjena u Prilogu o vrednovanju i odabiru projekata.
Usklađenost sa EU 2020 prioritetima	Usklađenost sa prioritetima održivog razvoja : ekonomija niskog ispuštanja ugljika; borba protiv klimatskih promjena; učinkovito korištenje prirodnih bogatstava i životna sredina; pametnog razvoja : istraživanje i inovacije; kompetitivnost SME; uključujući razvoj : mobilnost i zapošljavanje; trening i edukacije
Strateški ciljevi Strategije regionalnog razvoja RH za period 2011-2013 (Usklađenost sa strateškim ciljem br. 1.) NOVA STRATEGIJA JOŠ NIJE USVOJENA	1. RAZVOJ ŽUPANIJA I STATISTIČKIH REGIJA Taj se strateški cilj temelji na potrebi boljeg povezivanja razvojnih prioriteta središnje razine s potrebama statističkih regija te jedinica lokalne i regionalne samouprave u Republici Hrvatskoj, kako bi se dostupna sredstva trošila tako da pridonose ostvarivanju nacionalnih, regionalnih i lokalnih razvojnih ciljeva na koherentan i integrirani način. Strateški cilj 1. stavlja lokalne i regionalne sudionike razvojnog procesa u središte razvoja njihovih područja i to njihovim uključivanjem u rad županijskog partnerskog vijeća i partnerskog vijeća statističke regije. Vijeća surađuju s predstavnicima središnje vlasti pri identificiranju prioriteta potreba njihove županije ili statističke regije i predlaganju zajedničkih strateških rješenja. Županijske razvojne strategije, županijski razvojni projekti, zajednički razvojni projekti te razvojni projekti statističkih regija, nastat će kao rezultat takvog procesa i postati važno sredstvo za usmjeravanje financijskih sredstava namijenjenih razvoju županija i statističkih regija.
Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.	Iako se OP konkurentnost i kohezija odnosi na korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda može se utvrditi usklađenost sa Prioritetnom osi 1: Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija; s Prioritetnom osi 3: Poslovna konkurentnost i; Prioritetnom osi 4: Promicanje energetske

	učinkovitosti i obnovljivih izvora energije; Prioritetnom osi 5: Klimatske promjene i upravljanje rizicima; Prioritetnom osi 6: Zaštita okoliša i održivost resursa i Prioritetnom osi 8: Socijalno uključivanje i zdravlje
Županijska razvojna strategija Bjelovarsko-bilogorske županije za 2011-2013	Trenutno je produljeno važenje Županijske razvojne strategije tako da usklađenost provjeravamo sa ŽRS strategijom iz 2011 godine. Cilj1. Povećanje konkurentnosti gospodarstva županije Cilj2. Unapređenje društvene infrastrukture i povećanje kvalitete života Cilj3. Razvoj komunalne infrastrukture (usklađenost sa sva tri strateška cilja)

X. OPIS UKLJUČENOSTI LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRS

Plan uključivanja dionika u izradu lokalne razvojne strategije

Cilj uključivanja lokalnih dionika u izradu strategije je izrada što realnije lokalne razvojne strategije koja odgovara potrebama područja. Kao i u prethodnoj strategiji uključuju se dionici sva tri sektora, javni, gospodarski i civilni.

Za uključivanje dionika koristili smo sljedeće metode: Elektronski anketni upitnik o percepciji stanja u regiji; Intervjuiranje gospodarstvenika i ostalih dionika; Okrugli stol; Forum; Javna tribina; Radionice; Javni poziv na dostavu projektnih prijedloga; Obrada likovne teme u nižim razredima osnovne škole tema: brežuljkasti krajevi regije

U prethodno izrađenoj strategiji za period 2011-2013 definirani su strateški ciljevi koji su nam i dalje postavljeni kao ciljevi s obzirom da do velikog pomaka ka njihovom ostvarenju nije došlo uglavnom zbog gospodarske krize, nedovoljnog povlačenja sredstava iz EU fondova i sporosti sustava.

Širi krug dionika okupljali smo kod definiranja SWOT analize, odnosno utvrđivanja slabosti, snaga, mogućnosti i prijetnji kao i kod definiranja mjera potpore PRR-a koje bismo odabrali kao mjere koje će i LAG kroz svoju strategiju provoditi.

Širi krug dionika sudjelovao je također u raspravama o alokacijama sredstava po pojedinim mjerama potpore koje će se provoditi kroz strategiju. Ta je tema ujedno bila i na najvećem broju sastanaka vrlo bitna. Bitno je za reći da smo zaključivanjem kroz sastanke i okrugle stolove došli vrlo brzo do zaključka kako se veći dio alokacija mora odnositi na poticanje gospodarstva koje doprinosi povećanju dohotka i zapošljavanju u poljoprivrednim djelatnostima.

Na temu izbora mjera potpore za LRS i alokacije sredstava po tim mjerama održana su tri događanja. (12.11.2015. Okrugli stol, 22.12.2015. Forum, radionica 25.01.2016.) u kojima je sudjelovalo 40 osoba predstavnika svih sektora. Organizirali smo i Javnu tribinu na koju je pozivanje realizirano kroz objavu u dvjema lokalnim novinama. Javnoj tribini odazvalo se unatoč tomu samo 22 sudionika.

Još jednom su raspravljani dosadašnji rezultati i prikupljene su primjedbe i sugestije te utvrđen konačni oblik izbora mjera i alokacija. Sudionici su potvrdili da je predloženi odabir mjera dobar, no raspoloživa sredstva iako samo okvirna nisu dostatna za provedbu svih projektnih ideja. Prisutni su izrazili i laganu sumnju u brzinu donošenja odluka i dodatnu kontrolu od strane nadležne agencije.

Kroz navedena događanja postigli smo sporazum kako će se 64% alociranih sredstava odnositi na mjere direktne potpore gospodarstvu a 36% potpore za poboljšanje uvjeta životne okoline.

Naglašavamo da se taj omjer mogao postići jedino zato što lokalnom strategijom neće biti obuhvaćene infrastrukturne mjere (ceste, vodovod, odvodnja) zbog nedostatka raspoloživih sredstava. Analiza stanja obuhvatila je i ta tri segmenta koja nisu na zadovoljavajućem nivou i naš strateški cilj jeste i dalje poboljšanje u tom segmentu, no nismo u mogućnosti financirati projekte iz tih područja kroz strategiju. Uži krug dionika okupljali smo na radnim sastancima kojima su se definirali način rada Povjerenstva za odabir, kriteriji za odabir i indikatori provedbe.

Sudjelovanje različitih interesnih skupina u izradu LRS i primjena načela „odozdo prema gore“

Po tim temama održano je 10 sastanaka/radionica u kojima je sudjelovalo 47 osoba.

Moramo istaći da Lag Bilogora-Papuk za izradu strategije nije angažirao konzultante. Kompletnu izradu i usuglašavanje strategije provodila je voditeljica i zaposlenica lag-a Dijana Turniški koja ima iskustva u pisanju strateških dokumenata. Plaćeni su troškovi pridobivanja informacija od institucija i agencija. Svi drugi troškovi odnose se na održavanje radnih sastanaka i tribina kao i sudjelovanje na događanjima na kojima se moglo doći do vrijednih informacija.

Iskustvo je pokazalo da voditelji lag-ova uz potporu dionika s područja najbolje mogu koncipirati stanje u regiji kao i načine rješavanja te smo stoga odlučili ne angažirati posebnu konzultantsku kuću.

Napomenuti moramo da voditeljica ima iskustvo u pisanju strateških dokumenata i vođenju velikih projekata bez kojega samostalna izrada razvojne strategije nije moguća jer je dokument vrlo kompleksan i obuhvaća čitav niz metodologija.

U cilju izrade strategije održano je: 1 Forum, 1 okrugli stol, 1 Javna tribina i ukupno 9 sastanaka i radionica. Ukupno je to 13 događanja koje je organizirao LAG sa 103 sudionika.

Pored toga intervjuirano je osobno 70 gospodarstvenika i prikupljeno elektronskim putem još 19 anketnih upitnika kao i 28 prijava projektnih prijedloga vezanih za gospodarstvo i 88 prijava projektnih prijedloga vezanih za lokalnu zajednicu.

Osim toga voditelj LAG-a sudjelovao je u 3 događanja koja su organizirale Mreže LAG-ova ili drugi LAG-ovi u svrhu što bolje izrade razvojnih strategija; Topusko (LAG Petrova Gora), Orahovica (MZORH), Popovača (HMRR). Na tim se skupovima razmjenjivalo iskustvo sa slovenskim LAG-ovima vezano uz izradu strategije i evaluaciju strategija kao i iskustvo između lagova na području RH.

Na sastancima koje je organizirao LAG raspravljalo se o percepciji stanja uspoređujući vrijeme izrade stare strategije 2010-2013 i trenutnog perioda. Utvrđeno je da poboljšanja postoje, ali nisu značajna i tiču se više gospodarstva nego javnih usluga. Uočeni nedostaci su gubitak institucija u manjim sredinama (gruntnovnica, sud, neke zdravstvene ambulante, agencije itd.). Stanovništvo je prisiljeno putovati van mjesta prebivališta za zadovoljavanje osnovnih javnih potreba, a prometnice kao ni povezanost javnim prometom nije dostatna. Doneseni su i usuglašeni prijedlozi mjera koje će obuhvatiti strategija.

U svrhu ocjene stanja u regiji izrađen je i diseminiran anketni upitnik i to elektronskim putem, a angažirana je i tvrtka koja je radila intervjue pa je tako 70 upitnika izrađeno i ispunjeno kroz intervju direktno s lokalnim dionicima, a dodatnih 19 upitnika dostavljeno je elektronskim putem.

Djeca nižih razreda imali su za temu likovno opisati svoj zavičaj i brežuljkaste krajeve. Slike uglavnom pokazuju da djeca regiju percipiraju kao kraj očuvane i bogate prirode. Dominira zeleni i čist okoliš koji nastojimo i održavati.

Objavljen je i javni poziv na dostavu projektnih prijedloga. 28 različitih pravnih osoba prijavilo je ukupno 131 različitu prihvatljivu aktivnost. Analiza se nalazi u Prilogu II LRS, kao i popis projektnih ideja. Mahom su to manje investicije iako ima i velikih planova, a vjerujemo da se dobar dio njih nije još ni izjasnio tako da nam predstoji održavanje niza radionica prije i poslije objave natječaja kako bismo sve upoznali s mogućnostima. Ukupna vrijednost prijavljenih projektnih ideja u gospodarskim mjerama iznosi ukupno=17.651.000,00 kn i posebno u mjeri 7 iznosi =142.277.930,26 kn no ovdje su uključene sve investicije mjere 7, uključujući 7.2 i 7.4). Po mjerama je dana razrada u tabeli.

mjera	Prijavljeno projektnih ideja u vrijednosti - mil.kuna
Mjera 1.1.1. LRS (sukladno Mjera 4.1.OP1 PRR)	15 projekata uk.vrijednosti - 9.955.000,00 kn
Mjera 1.1.2. LRS (sukladno Mjera 4.1.OP2 PRR)	4 projekta uk.vrijednosti – 1.780.000,00 kn
Mjera 1.2.1. LRS (sukladno Mjera 4.1.OP3 PRR)	2 projekta uk.vrijednosti – 415.000,00 kn
Mjera 1.2.2. LRS (sukladno Mjera 6.3.OP1 PRR)	13 projekata uk.vrijednosti – 2.031.000,00 kn
Mjera 1.3.1. LRS (sukladno Mjera 6.4.OP1 PRR)	2 projekta uk.vrijednosti - 590.000,00 kn
Mjera 2.2.1. LRS (sukladno Mjera 8.5 OP2 PRR)	3 projekta uk.vrijednosti - 280.000,00 kn
Mjera 2.2.2. LRS (sukladno Mjera 8.6 OP2 PRR)	2 projekta uk.vrijednosti - 2.600.000,00 kn
Mjera 3.1.1. LRS (sukladno Mjera 7 PRR)	88 projekata uk.vrijednosti/142.277.930,26 kn

Swot analizu razradili smo na okruglom 12.11. 2015 i Forumu 22.12.2015 te dodatno na radnim sastancima uže skupine. Swot analiza se velikim dijelom podudara sa SWOT analizom za period 2011-2013 što govori o poraznom rezultatu da nije došlo do većih razvojnih pomaka.Lag krajem 2015. godine broji 50 članova.

Opis partnerstva

U 2015. godini dobili smo tri nova člana, a godinu ranije 21 novog člana. 2014. smo posvetili širenju partnerstva pokušavajući privući sva tri sektora na učlanjenje, no jednakomjernost članstva po sektorima

naravno nije moguće ostvariti jer se radi o dobrovoljnom udruživanju. 2011. godine kada smo pisali prethodnu strategiju imali smo 24 člana što govori o aktivnostima rada u prethodnim godinama koji su rezultirali 100% povećanjem članstva.

Uključivanje lokalnih dionika element je razvoja koji se provlači kroz sve prioritete razvoja navedene u lokalnoj razvojnoj strategiji LAG-a Bilogora-Papuk.

Skupština LAG-a imenovala je radnu skupinu za izradu strategije za period 2014-2020 koja je putem mail-a i na sastancima dodatno raspravljala o izboru mjera koje će se uvrstiti u strategiju kao i o okvirnim alokacijama i rasporedu natječaja. Sastav radne skupine je sljedeći:

1. Zlatko Mađeruh, gradonačelnik, Grad Grubišno Polje
2. Dalibor Rohlik, gradonačelnik, Grad Daruvar
3. Drago Hodak, načelnik, Općina Đulovac
4. Branimir Miler, načelnik, Općina Sirač
5. Josip Stjepanović, načelnik, Općina Dežanovac
6. Igor Supan, zamjenik načelnika, Općina Sirač
7. Zlatko Bakunić, načelnik, Općina Končanica
8. Ivana Jurić, Grad Daruvar
9. Mirjana Starčević, Grad Grubišno Polje
10. Jozo Matošević, Srednja škola Bartola Kašića Grubišno Polje
11. Ivan Šilar, Dječji vrtić Sunce Đulovac
12. Milena Kelemin, Pčelarstvo Daruvar
13. Adela Jareš, OPG Jareš
14. Davor Marić, Udruga osoba s invaliditetom
15. Branko Kašić, Zajednica športskih udruga grada Grubišno Polje
16. Dijana Turniški, voditelj LAG-a, koordinator i nositelj izrade

U Prilogu II LRS su potpisne liste sa svih održanih radnih sastanaka, foruma, okruglih stolova i javne tribine.

Članovi LAG-a po sektorima sa stanjem na - 01.06.2020

RED. BROJ	NAZIV(Ime i prezime)	PRAVNI OBLIK	OIB/ MB	DATUM PRISTUPA U ČLANSTVO
1	Grad Daruvar	JLS	35688993528	05.11.2010
2	Grad Grubišno Polje	JLS	13918656679	05.11.2010
3	Općina Končanica	JLS	93666098369	05.11.2010
4	Općina Sirač	JLS	93565930259	14.10.2011
5	Općina Đulovac	JLS	83207178681	05.11.2010
6	Općina Dežanovac	JLS	47232557632	14.10.2011
7	TZ Grada Grubišnoga Polja	javni sektor	78424887329	05.11.2010
8	Srednja škola Bartola Kašića	javni sektor	35152442882	05.11.2010
9	PZ Skočaj	poslov sektor	88945219889	05.11.2010
10	PZ Zrno	poslov sektor	20762727811	05.11.2010
11	OPG Vladimir Bilek	poslov sektor	07650445642	05.11.2010
12	P.U. Bagrem Daruvar	poslov sektor	41207685196	05.11.2010
13	P.O. Vanjek	Poslov sektor	2364926658	05.11.2010
14	Češka beseda Treglava	civilni(neprofitni)sektor	41976408571	05.11.2010
15	Udruga mladih „Grubiša“	civilni(neprofitni)sektor	31828426032	05.11.2010
16	Zadruga " Velika Obitelj"	poslov sektor	94311081035	30.12.2014
17	OPG Matej Kovačević	poslov sektor	69725313439	30.12.2014
18	Sobe Vendi	poslov sektor	52801929391	30.12.2014
19	Pčelarstvo Daruvar d.o.o.	poslov sektor	72519049956	30.12.2014
20	OPG JAREŠ - vl.Adela Jareš	poslov sektor	98281650462	30.12.2014

21	C.R.Steiner- učenička zadruga	Javni sektor	26028963136	30.12.2014
22	Ekonomska i turistička škola učenička zadruga" KOMPA"	javni sektor	76999123208	30.12.2014
23	OPG Berečki Božidar	Poslovni sektor	42258036232	09.12.2019
24	Bilavčić d.o.o.	poslov sektor	33466820959	30.12.2014
25	"IGLICA"udruga	nevladine	27646131452	30.12.2014
26	Udruga osoba s invaliditetom, Daruvar	civilni(neprofitni)sektor	62087395920	30.12.2014
27	Zajednica športskih udruga grada Grubišno Polje	civilni(neprofitni)sektor	03813108479	30.12.2014
28	Dječji vrtić Sunce	javni sektor	54014416638	30.12.2014
29	KUD Kamen Sirač	civilni(neprofitni)sektor	63180359494	30.12.2014
30	OPG Vrbicki Jaromir	poslov sektor	23694444596	06.05.2015
31	Matica Umirovljenika grada Grubišno Polje	civilni(neprofitni)sektor	40003898165	12.11.2015
32	OPG Held Željko	poslov sektor	23694444596	01.12.2017

Potreba za donošenjem II.Izmjena LRS utvrđena je već kod objave prvog LAG natječaja s obzirom da se na isti prijavilo dvostruko više prijavitelja od raspoloživih sredstava, a radilo se o mjeri 1.1.2 LRS odnosno 6.3.1. PRR.Istovremeno pokazalo se da na nacionalnom natječaju za provedbu mjere 6.4.1 je vrlo slab interes zbog vrlo rigoroznih uvjeta prihvatljivosti te je za očekivati da na LAG natječaj za tu mjeru u kojemu se može dodijeliti vrlo malo sredstava u odnosu na nacionalni natječaj, a pod istim uvjetima prihvatljivosti zasigurno ne bi bilo zainteresiranih prijavitelja.

Aktivnosti u izradi II.Izmjena Lokalne razvojne strategije

S obzirom da se LAG natječaji ne mogu raspisivati bez aktivacije od strane Agencije uočeno je da se tijekom 2018. neće moći raspisati više od dva natječaja te smo stoga na sjednici UO održanoj 11.06.2018. pokrenuli II.Izmjene LRS kroz prethodnu raspravu i pojašnjavanje razloga za smanjenje broja tipova operacija za provedbu.

Na sjednici UO održanoj 25. srpnja 2018. usvojen je zapisnički prijedlog II.Izmjena LRS te je potom Sažetak Izmjena objavljen na mrežnim stranicama LAG-a kako bi svi zainteresirani mogli uputiti svoje komentare. Javno komentiranje novih Izmjena bilo je omogućeno do 30.08.2018. (više od 30 dana)

Nakon sastanka UO 25.07.2018. održan je sastanak sa članovima LAG-a na kojemu su moglo dati komentare na konačnu verziju II.Izmjena. Sastanku je prisustvovalo 17 članova.

Nakon zatvaranja javne rasprave na radionicama vezanim uz provedbu LRS održanima na području pojedinih jedinica lokalne samouprave sa sudionicima su raspravljani prijedlozi Izmjena te definiran konačni oblik II. Izmjena.

Radionice su bile javne i održavale su se nakon radionica vezanih za provedbu drugog LAG natječaja.

Konačan prijedlog II.Izmjena i dopuna definiran je na radionici 12.10.2018. gdje su prezentirani rezultati savjetovanja po pojedinim JLS-ovima te rezultati prijava na nacionalne natječaje koji su identični s mjerama odabranima u LRS. Radionici su prisustvovala 23 osobe te je utvrđen konačni prijedlog II. Izmjene LRS.

Aktivnosti u izradi III.Izmjena Lokalne razvojne strategije

Ove izmjene Lokalne razvojne strategije uvjetovane su realnim procesima provedbe i odborenja LAG natječaja.S obzirom da su već objavljena 4 LAG natječaja a kako se krenulo tek 2018 sa objavom zbog kašnjenja dokumentacije o provedbi realno je za očekivati da će sva sredstva odobrena u mjeri 19.2 biti raspisana tijekom 2020 godine. Kod donošenja prve LRS kao i prvih i drugih izmjena Skupština LAG-a donijela je kroz svoj rad zaključak da se kroz provedbu LRS raspoloživa sredstva u približno istom ukupnom postotku dodjeljuju kroz mjere za gospodarstvo i mjere za manju lokalnu i društvenu infrastrukturu.Ovim Planom provedbe rade se samo usklađenja s obzirom na nedodijeljena sredstva iz provedenog LAG natječaja“Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava”. Radi se o manjim iznosima usklađenja, točno 106.465,09 HRK. Tijekom izrade ovih III.Izmjena nepoznati su podatci o korištenju sredstava u 2021 godini i novom programskom periodu te se isti ne mogu uvrstiti u ovim izmjenama.

S obzirom da se radi o manjem vrijednosnom usklađenju nije se provodila javna rasprava već se prijedlog izmjena pojasnio članovima UO a kasnije je upućen i članovima Skupštine koji su se mogli očitovati na isti elektronskim putem.

Konačan prijedlog III.Izmjena i dopuna definiran je na Skupštini gdje su prezentirani rezultati savjetovanja po pojedinim JLS-ovima te rezultati LAG natječaja. Skupština je utvrdila konačni prijedlog III. Izmjene LRS.

Aktivnosti u izradi IV.Izmjena Lokalne razvojne strategije

Ove izmjene Lokalne razvojne strategije uvjetovane su Odlukom o Izmjeni Odluke o odabiru LAG-a kojom su LAG-u Bilogora-Papuk dodijeljena dodatna sredstva za provedbu Lokalne razvojne strategije(klasa:440-12/16-19-02-01/0002 Ur Broj:343-1602/01-20-094) od 04.08.2020 godine.

Navedenom Odlukom LAG-u je dodijeljeno dodatnih 1.183.072,00 kn i to temeljem Odluke o primjeni sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava iz Mjere 19 "Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER(CLLD-lokalni razvoj pod vodstvom zajednice". U sklopu aktivnosti u izradi Izmjena održano je nekoliko sastanaka a na sjednici Skupštine održanoj za potrebe donošenja Odluke o potrebi za dodatnim sredstvima za provedbu LRS definirane su i Smjernice za okvirnu alokaciju odobrenih sredstava po mjerama LRS.

U Odluci o potrebi za naknadnom dodjelom sredstava za provedbu LAG natječaja LAG-a Bilogora-Papuk za programski period 2014.-2020. donesenoj 16.06.2020 godine utvrđeno je da su tijekom dosadašnje provedbe LRS objavljena 4 LAG natječaja i zatražena potpora iznosila je 5.712.349,83 kn dok su raspoloživa sredstva iznosila 3.283.788,16 odnosno moguće je bilo odobriti svega 57% ukupno prijavljenih projekata što je ukazalo na potrebu za dodatnim sredstvima za provedbu LAG natječaja i to posebice u segmentu malih poljoprivrednih gospodarstava gdje je LAG kroz dva natječaja zaprimio 21 prijavu dok je bilo osigurano sredstava za samo 12 prijave.Isto tako u mjeri male lokalne infrastrukture uočeno je da su kod projekata prijavitelja visoki udjeli vlastitih sredstava za provedbu projekata što ukazuje na nedostatak sredstava za potporu projektima te da definirana pojedinačna potpora nije dostatna za provedbu infrastrukturnih projekata. Sukladno utvrđenom kroz savjetovanja sa članovima LAG-a i dosadašnjim rezultatima LAG natječaja definirano je da se naknadno dodijeljena sredstva alociraju na dvije mjere u provedbi LRS.(potpore malim poljoprivrednicima i potpore projektima male društvene infrastrukture) u približno jednakim omjerima. Kako je kod provedbe mjere 6.3.1 definirano točan iznos potpore predloženo je i usvojeno da se iz dodatnih sredstava alocira na mjeru 6.3.1 sredstava za još 6 projekata s obzirom da smo i u prva dva natječaja odobrali po 6 projekata u ovoj mjeri a preostala sredstva da se alociraju na mjeru 7.4.1 mala društvena infrastruktura.

Kako su prijave na drugi po redu LAG natječaj za mjeru 7.4.1 planirane od mjeseca rujna do mjeseca studeni 2020 dodatna alokacija naknadnih sredstava povećati će masu drugog LAG natječaja te neće biti raspisivan treći LAG natječaj za mjeru 7.4.1.

Vezano uz mjeru 6.3.1 i dodatnu alokaciju raspisivati će se novi LAG Natječaj i to po mogućnosti još 2020 godine a nakon odobrenja IV.Izmjena LRS s obzirom da se mjenjaju i Kriteriji odabira a najkasnije siječanj 2021 godine.

Time smo kroz LRS ostvarili udio sredstava namjenjen gospodarstvu od 49,64% od ukupno dodjeljenih sredstava za provedbu LRS a udio sredstava namjenjen lokalnoj društvenoj infrastrukturi 50,36 % što dokazuje da je općeniti cilj LRS u ovom programskom period definiran kroz dva osnovna strateška cilja osigurati razvoj gospodarstva ali i pružiti kvalitetnije uvjete života u lokalnoj sredini kako ne bismo i dalje bilježili pad u broju stanovnika.

Novi prijedlog Plana provedbe LRS upućen je mailom članovima LAG-a a predložene Izmjene objavljene su na stranicama LAG-a kako bi lokalni dionici mogli uputiti svoje primjedbe.

Aktivnosti u izradi V.Izmjena Lokalne razvojne strategije

V.Izmjene Lokalne razvojne strategije LAG-a Bilogora-Papuk za programski period 2014-2020 odnose se na usklađenje Lokalne razvojne strategije 2014-2020 sa Pravilnikom o provedbi mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (NN br. 31/2021) , Odlukom o dodjeli sredstava iz prijelaznog razdoblja odabranim lokalnim akcijskim grupama (KLASA: 910-05/21-01/54) od 30.03.2021 i Aneksom br.3 Ugovora o dodjeli sredstava odabranom LAG-u (KLASA: 440-12/16-19-02-01/0002).

Tijekom 14.sjednice Skupštine kada je donesena Odluka o prihvaćanju i rasporedu sredstava za prijelazno razdoblje provedena je i rasprava o rasporedu sredstava namjenjenih provedbi mjere 19.2. O

istome se raspravljalo i na sjednici Upravnog odbora koja je donijela prijedlog o rasporedu sredstava za provedbu LAG naječaja. Predloženim izmjenama Plana provedbe i raspoloživih sredstava po pojedinim tipovima operacije opisanima u LRS, LAG je zadržao namjeru da minimalno 50% ukupno raspoloživih sredstava za provedbu LRS bude namjenjeno gospodarstvu. Na 15.sjednici Skupštine usvojen je konačni Plan provedbe i raspored sredstava po tipovima operacija.

XI. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS ZA RAZDOBLJE 2014.-2020

1. INDIKATIVNI PLAN OBJAVE NATJEČAJA ZA RAZDOBLJE 2014-2020*

		OBJAVA NATJEČAJA PO GODINAMA					Tablica XI-1	
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CILJ 1		0		1	1	2	0	
					1.1.2(6.3.OP1). Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.1.1(4.1.OP1) Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva OP1 - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti polj. gospodarstava	1.1.2(6.3.OP1). Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	
						1.1.2(6.3.OP1). Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava		
CILJ 2		0	0		1	0	1	
					3.1.1.(7.4.OP1) Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu		3.1.1.(7.4.OP1) Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	
sum	0	0	0	0	2	2	2	
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020

2021	2022
1.1.1(4.1.OP1) Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva OP1 - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti polj. gospodarstava	1.1.2(6.3.OP1). Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava
	3.1.1.(7.4.OP1) Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu
1	2

*Indikativni plan objave natječaja prikazuje planirani tijek implementacija mjera odnosno aktivnosti za ostvarenje strateških ciljeva i podložan je promjenama jer ovisi i o vanjskim faktorima na koje LAG ne može utjecati.

*Indikativni broj projekata usklađen je s ugovorenim sredstvima i predstavlja realan broj projekata u odnosu na dostupna sredstva.

2. INDIKATIVNI BROJ PROJEKATA LRS ZA RAZDOBLJE 2014-2020* Tablica XI-2

**Za projekte suradnje predviđen je minimalni broj projekata, S obzirom da se dosta kasno počelo sa provedbom projekata suradnje na nivou RH projekt suradnje je prijavljen u 2020 te se provedba očekuje tijekom 2021 i 2022 godine. Obzirom na masu sredstava i vremenske rokove moguće je da će se provesti samo jedan projekt suradnje.

MJERA	mjera LRS	MJERA PRR	% od 19.2.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	sum	
1	Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.1.1.	4.1.OP1	17,33%	0	0	0	0	0	14	0	5	0	19
2	Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.1.2.	6.3.OP1	34,16%	0	0	0	0	6	6	6	0	9	27
3	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	3.1.1.	7.4.OP1	48,51%	0	0	0	0	6	-	5	0	8	19
4	Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a	3.2.1.	19.3.1 19.3.2.	Do 5% na 19.2.	0	0	0	0	0	-	2**			2
			ukupno		0	0	0	0	12	20	13	5	17	67

Zadržali smo realnu procjenu broja odabranih projekata na nešto nižoj razini, odnosno planiramo 67 projekata. Kada bismo definirali broj projekata po minimalnoj potpori on bi iznosio 103. Kada bismo definirali broj projekata po maksimalnoj potpori u svim TO on bi iznosio 50. (tablica usporedbe broja odabranih projekata)

Tablica usporedbe broja odabranih projekata

Mjera	Broj projekata računajući s maksimalnom visinom potpore	Broj projekata računajući s minimalnom visinom potpore
1.1.1(4.1.1.)	9	37
1.1.2(6.3.1)	27	27
3.1.1(7.4.1.)	12	37
19.3.projekti	2	2
UKUPNO	50	103

3. PLAN PROVEDBE LSR 2014 -2020

**CILJ 1 :TEHNOLOŠKI NAPREDNO,DIVERZIFICIRANO I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU
STANDARDA LOKALNOG STANOVNIŠTVA**

PRIORITET LSR	MJER A iz LRS	MJERA - LSR	FOKUS PODRUČ JE PRR	PODMJERA TIP OPERACIJE/PRR	SREDSTVA -% od 19.2.	PRIHVATLJIVI TROŠKOVI I AKTIVNOSTI
---------------	---------------------	-------------	---------------------------	----------------------------------	-------------------------	------------------------------------

Tablica XI-3

1	Povećanje učinkovitosti i unapređenje konkurentnosti proizvodnje uz podršku razvoju energetski učinkovite i okolišno prihvatljive proizvodnje	1.1.1.	Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	2A	4.1.	OP1	17,33%	ulaganje u građenje i/ili opremanje, ulaganje u opremu, kupnja nove poljoprivredne mehanizacije i opreme, ulaganje u podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada, ulaganje u izgradnju i/ili opremanje novih sustava za navodnjavanje, kupnja zemljišta i objekata radi realizacije projekta.	Restructuring, modernisation and increasing the competitiveness of agricultural holdings
		1.1.2.	POTPORA RAZVOJU MALIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTVA	2A	6.3.	OP1	34,16%	kupnja domaćih životinja, višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala; kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda iz Priloga I; podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih nasada; uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje; građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda(osim kušaonica bilo koje vrste) uključujući i troškove promidžbe; kupnja zemljišta u slučaju podizanja višegodišnjih nasada ili povećanja površina radi ishrane stoke; zakup poljoprivrednog zemljišta(ne i državnog); kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme.	Start-up aid for the development of small farms/ 15.000,00 Eur- po prijavitelju određeno na nacionalnoj razini
iznosi potpore po FOKUS područjima PRR		2A	51,49 %OD 19.2			Potpورا	2017	0%OD 19.2	
		Strateški cilj 1				godine	2018	7,56 % OD 19.2-	
							2019	19 % OD 19.2	
							2020	7,66%	
							2021	od 19.2 7,25%	
							2022 i 2023	od 19.2 10,02%	

							provode kraći programi odg.-obraz. rada s djecom rane i predškolske dobi), javne zelene površine, pješačke staze; pješačke zone, otvorenog odvod.kanala (koji nije sastavni dio ceste), groblja (komunalna infrastruktura i prateće građevine) tržnice; javne prom.površine (trg, pothodnik, nadvožnjak, javne stubi i prolaz)	the rural population
2.2	Razvoj ljudskih resursa za upravljanje lokalnim i regionalnim razvojem - LEADER	3.2.1.	Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a	6B	19.3.		do5% na 19.2.	Izvor financiranja projekata je mjera 19.3. i vlastita sredstva partnera i nositelja.
		3.2.2	Tekući troškovi i animacija LAG-a	6B	19.4.		Do 25% na 19.2.+ 19.3	Izvor financiranja su sredstva mjere 19.i vlastita sredstva prikupljenih članarina, ,
iznosi potpore po FOKUS područjima		6B	48,51 %od 19.2.			Iznos potpore	2017-	-
		6B	Do 5% na 19.2.				2018 – samo 3.1.1OD 19.2	10,44%
		6B	Do 25% na 19.2.+19.3 – mjera 19.4				2019 samo 3.1.1OD 19.2	0%
							2020– samo 3.1.1OD 19.2	20,12%
			Strateški cilj 2				samo 3.1.1 2021 g	0%
							samo 3.1.1. 2022 g i 2023 g	17,95%

XII. DOPRINOS HORIZONTALNIM CILJEVIMA

	Inovacija	Okoliš	Klimatske promjene ,prilagodba i ublažavanje
LRS MJERA 1.1.1. PRR – MJERA 4.1. OP1	Financirat će se investicije koje uključuju uvođenje novih tehnologija u proizvodnji.	Povećanje učinkovitosti polj. gospodarstava utiče na učinkovitost zaštite okoliša. Primjena novih tehnologija doprinosi učinkovitosti	Ulaganje doprinosi učinkovitosti tehnologija i ublažavanju štetnih utjecaja na klim. promjene.
LRS MJERA 1.1.2. PRR – MJERA 6.3 OP1	Ulaganje će doprinijeti generacijskoj obnovi koja usvaja nove tehnologije.	Restrukturiranje doprinosi podizanju svijesti o zaštiti. Ulaganje u naprednu i moderniju tehnologiju doprinosi boljoj efikasnosti i smanjenju zagađenja	Restrukturiranje polj. gospodar. doprinosi učinkovitosti ublažavanja klimatskih promjena.
LRS MJERA 3.1.1. PRR – MJERA 7.4. OP1	Ciljanim investicijama mogu se osigurati inovativni procesi i strateška priprema za njih.	Ulaganja u infrastrukturu imaju direktan utjecaj na zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.	Poboljšana ruralna infrastruktura i povećanje opsega usluga doprinosi prilagodbi klim. promjenama.
LRS MJERA 3.2.1. PRR – MJERA 19.3.	Provedba Leader operacija kroz LRS doprinosi inovativnim rješenjima za lokalne problem.	Provedba Leader operacija doprinosi zaštiti okoliša i podizanju svijesti o potrebi zaštite okoliša.	Provedba Leader operacija i podizanje svijesti doprinosi prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena.
LRS MJERA 3.2.2. PRR – MJERA 19.4.			

XIII. PRAĆENJE I PROCJENA PROVEDBE LRS

Opis praćenja provedbe

Svrha evaluacije je dobivanje dostatnih informacija kojima bi se mogao ocijeniti napredak odnosno razvoj područja regije LAG-a. U tu svrhu uspostaviti ćemo praćenje mjerljivih indikatora po mjerama odnosno ciljevima strategije. Pored mjerljivih indikatora uz svaku mjeru opisivali smo i kvalitativne učinke određene mjere te uspostavili sustav praćenja kvalitativnih učinaka.

Osnovna su tri elementa na koja evaluacija provedbe strategije treba odgovoriti

- ❖ Koja je to dodana vrijednost ostvarena provedbom LRS
- ❖ Kako se provedba odnosi na povećanje kvalitete života u regiji
- ❖ Koliko smo kroz provedbu LRS povećali privlačnost regije u smislu investicija, turizma, gospodarstva i općenito života u regiji

Kroz Pravilnik za praćenje i evaluaciju provedbe razvojne strategije definirali smo:

- (i) **Plan evaluacije**
- (ii) **Organizacijsku strukturu praćenja i evaluacije**
- (iii) **Evaluacijske metode**
- (iv) **Tablice praćenja indikatora**
- (v) **Komunikacijski plan**
- (vi) **Izvješćivanje**

Detaljno objašnjenje svih korištenih metoda evaluacije nalazi se u Prilogu IV strategije –Pravilnik o evaluaciji i praćenju provedbe LRS 2014-2020.

Plan evaluacije

Planom evaluacije definirali smo:

Tko prikuplja informacije vezane za praćenje provedbe

Koje informacije se prikupljaju

Za koga se informacije prikupljaju i u koju svrhu

Kada se prikupljaju

Način na koji se prikupljaju

Izvještavanje i komunikaciju

Lag-ovi pored propisanih u PRR-u mogu razviti specifična evaluacijska pitanja i specifične pokazatelje za vlastite LRS.

Plan evaluacije obuhvaća praćenje

- Pokazatelja izlaza (outputa): aktivnosti izravno ostvarene intervencijama
- Pokazatelja cilja: praćenje rezultata na razini fokus područja
- Pokazatelja rezultata: izravna i trenutna posljedica intervencija
- Pokazatelja učinka koji nam daju smjernice za određivanje napretka

Plan evaluacije treba obuhvatiti edukacije Povjerenstva i ključnih dionika u provođenju procesa i metoda evaluacije kao i trošak informatičkog sustava koji bi radio obradu i analizu prikupljenih podataka odnosno evidenciju prijavljenih i odobrenih projekata i njihovih rezultata.

Informacije prikupljaju Voditelji odobrenih projekata na nivou LRS; voditelj lag-a; IT sustav za prikupljanje i obradu podataka ; Povjerenstvo za praćenje i evaluaciju i vanjski stručni evaluator.

Procjenu podataka o kvalitativnom učinku za svaku mjeru LRS definirat ćemo kroz tri osnovna pitanja koja govore o kvaliteti promjene životnih uvjeta.

- **Koliko su mjere LRS poboljšale kvalitetu života regije LAG-a**
- **Koliko su mjere LRS povećale privlačnost područja za turizam**
- **Koliko su mjere LRS povećale privlačnost područja za ulaganje**

Mogući nedostatak prikupljanja podataka o mjerljivim indikatorima je ukoliko su indikatori loše postavljeni te je nemoguće prikupiti podatke iz relevantnih izvora. Nedostatak u kvalitativnoj procjeni je moguć ukoliko se ne formira dovoljno reprezentativna grupa za analizu.

U sljedećoj tabeli navodimo elemente kvalitativne procjene koji su navedeni uz svaku mjeru ponaosob kao indikator procjene.

KVALITATIVNA PROCJENA UČINKA	Poboljšanje u procesima primarne proizvodnje i obrade tla
	Povećana produktivnost agrarne proizvodnje
	Povećanje konkurentnosti
	Proširenje proizvodnje, osiguravanje trajnih prihoda, povećano korištenje polj.površina
	Smanjenje zagađivanja korištenjem novije i modernije tehnologije
	Poboljšanja održivog gospodarenja prirodnim resursima, "zelena" proizvodnja, očuvanje okoliša
	Povećanje održivosti i kompetentnosti šumskog gospodarstva, promocija održivog gospodarenja šumama
	Razvoj diverzifikacije na ruralnom području, poboljšanje usluga, povećanje broja usluga za posjetitelje i turiste
	Poboljšanja održivog gospodarenja šumskim eko resursima, povećanje broja usluga u ruralnom turizmu
	Poboljšanje životnih uvjeta, smanjenje odlaska mladih iz ruralnih sredina.
	Stvaranje adekvatnih uvjeta za rad i ostanak u lokalnoj sredini.
	Promocija područja lag-a, razmjena iskustava, stjecanje novih znanja, uključivanje lokalne zajednice u aktivnosti, poticanje dionika na kreativnu i aktivnu ulogu

Evaluacijske metode i indikatori za mjerenje učinka provedbe

Pri evaluaciji strategije koristit ćemo sljedeće metode:

Izvešća voditelja odobrenih projekata na pripremljenim obrascima; Intervjue s krajnjim korisnicima i voditeljima projekata; Formal survey; Anketni upitnik; Impact table; Kontrolne/fokus grupe; Beneficiary assessment (procjena korisnika) ;Okrugli stolovi – SWOT analize

(vii) Komunikacijske metode

Od metoda komunikacije koje ćemo koristiti izdvajamo

- Bilteni (elektronski-web, tiskani); Brošure; katalogi
- Objavu članaka u lokalnim medijima o provedbi LRS
- Izvješća opisna i na propisanim obrascima
- Press konferencije i video uradci te tematske radionice

(viii) Rad Povjerenstva za praćenje i evaluaciju i odgovornost

Upravni odbor LAG-a donosi Odluku o imenovanju tri člana Povjerenstva za praćenje i evaluaciju provedbe i njihovih zamjenika. Upravni odbor imenuje Povjerenstvo za praćenje provedbe za cijeli programski period 2014-2020 te donosi Odluku o promjenama članova Povjerenstva.

Upravni odbor odlučuje o naknadi članovima Povjerenstva za praćenje i evaluaciju provedbe za sudjelovanje u radu.

Povjerenstvo za praćenje i evaluaciju provedbe može angažirati vanjske stručnjake za provođenje neke od metoda evaluacije opisanih u ovom Pravilniku.

Povjerenstvo za praćenje i evaluaciju provedbe može odlučiti o nabavi informacijskog sustava za praćenje realizacije i provedbe projekata odobrenih kroz provedbu LRS.

Povjerenstvo se u svom radu rukovodi Pravilnikom o evaluaciji i praćenju Provedbe Lokalne razvojne strategije za programski period 2014-2020 (PRILOG IV LRS)

Povjerenstvo za praćenje i evaluaciju provedbe izvještava Upravni odbor o rezultatima evaluacije sukladno organizacijskoj strukturi i vremenu izvještavanja.

Voditelj/upravitelj LAG-a može biti imenovan kao jedan od članova Povjerenstva.

Voditelj/upravitelj LAG-a odgovoran je za vođenje zapisnika na sjednicama Povjerenstva te arhiviranje i čuvanje dokumentacije.

Voditelj/upravitelj LAG-a odgovoran je za pravovremenu uspostavu organizacijskih aktivnosti po nalogu Upravnog odbora i Povjerenstva za praćenje i evaluaciju provedbe.

Organizacijska struktura praćenja i evaluacije

	Praćenje strategije	Evaluacija strategije	Završna evaluacija LRS
Organizira	Upravni odbor	Povjerenstvo za praćenje i evaluaciju	Povjerenstvo za praćenje i evaluaciju
Odgovorno tijelo	Osoblje LAG-a	Osoblje LAG-a/vanjski stručnjaci	Osoblje LAG-a/vanjski stručnjaci
Elementi praćenja	<ul style="list-style-type: none"> • Broj Zahtjeva za potporu • Broj odobrenih projekata • Broj realiziranih aktivnosti • Praćenje svakog mjerljivog indikatora zadanog po mjeri • Praćenje doprinosa projekata ciljevima strategije • Aktivnosti animacije LAG-a • Aktivnosti na projektima suradnje • Financijski indikatori 	<ul style="list-style-type: none"> • Godišnja izvješća o praćenju • Rezultati i učinci provedenih projekata • Praćenje kvalitativnih indikatora • Praćenje po fokus područjima • Praćenje doprinosa projekata horizontalnim temama • Financijski indikatori 	Rezultati i učinci provedenih projekata Praćenje kvalitativnih i finansijskih indikatora Praćenje po fokus područjima Praćenje doprinosa projekata ciljevima strategije Praćenje doprinosa projekata horizontalnim temama Swot analiza Doprinos ciljevima PRR
Vremenski raspored	Konstantno tijekom provedbe	2 puta tijekom cijelog razdoblja	Na kraju programskog razdoblja
Razdoblja izvješćivanja	Godišnje	3 godine	N+2 od zadnje odobrenog projekta
Tijelo koje odobrava izvješće	Upravni odbor	Skupština	Skupština
Svrha izvješća	Priprema godišnjeg plana provedbe strategije Prijedlog poboljšanja u provedbi strategije	Revizija strategije	Ocjena učinka LRS i priprema za novi strateški dokument razvoja

Tablice praćenja indikatora**(ix) Tablica praćenja ostvarenih općih i financijskih indikatora za programski period 2014-2020**

	Broj prijavljenih projekata	Broj odobrenih projekata	Ukupna vrijednost ulaganja u odobrenim projektima (potpora + privatna sredstva)	Ukupna vrijednost dodjeljene potpore	Ukupna vrijednost vlastitih sredstava korisnika projekta u realizaciji projekta
1.1.1.					
1.1.2.					
3.1.1.					

(x) Tablica praćenja indikatora po strateškim ciljevima –završna *

Praćenje ostvarenja po strateškim ciljevima obavezno je na godišnjem nivou kao i kod završetka programskog perioda.

1. TEHNOLOŠKI NAPREDNO, DIVERZIFICIRANO I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU STANDARDA LOKALNOG STANOVNIŠTVA								
indikator	planirano ukupno	ostvaren 2017	ostvareno god.2018	ostvareno god.2019	ostvareno god.2020	ostvareno god.2021	ostvareno god.2022	ostvareno ukupno
Ukupan broj ha obuhvaćenih ulaganjima	350							
Broj poboljšanih proizvodnih procesa	115							
Broj korisnika/subjekata podržanih u ovom cilju	46							
Broj novonabavljenih ha u mjeri 6 .3.OP1	2							
Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti	100							
Broj ekoloških proizvođača podržanih u ovom cilju	12							
Ukupno (ha) površine obuhvaćene ekološkom proizvodnjom	85							
Broj mladih poljoprivrednika podržanih u ovom cilju	9							
Ukupno(ha)površine na kojima se provodi ulaganje koje se nalaze u Natura 2000 ili ZPO i PPO	70							
2.2. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA, PODIZANJE RAZINE ZAPOSLENOSTI I SOCIJALNE KOHEZIJE UZ OPĆI RAST DRUŠTVENOG STANDARDA, INSTITUCIONALNI RAZVOJ								
indikator	planirano ukupno	ostvaren 2017	ostvareno god.2018	ostvareno god.2019	ostvareno god.2020	ostvareno god.2021	ostvareno god.2022	ostvareno ukupno
Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti B1	86							
Broj korisnika/projekata poduprtih u ovom cilju A1	19							
Broj adaptiranih objekata A1	18							
Broj novozaposlenih A1+A3	1							
Broj događanja/manifestacija /sajmova /festivala/animacija B4	18							
Broj izrađenih dokumenata B3	10							
Broj održanih informativnih i edukativnih radionica B5+B6	43							
Broj radijskih objava - B7	200							
Broj partnera okupljenih u provedbi mjera po 19.3. ukup.A2	5							

U podmjeri 19.3 misli se na događanja i aktivnosti koje provodi LAG Bilogora-Papuk kao partner.

Tablica(x-B)

RAZRADA INDIKATORA CILJ.1 -PLAN	UKUPNO	MJERA 6.3.1 (1.1.2 LRS)	MJERA 4.1.1 (1.1.1.LRS)
Ukupan broj ha obuhvaćenih ulaganjima	350	65	285
Broj poboljšanih proizvodnih procesa	115	55	60
Broj korisnika/subjekata poduprtih u ovom cilju	46	27	19
Broj novonabavljenih ha u mjeri 6.3.OP1	2	2	0
Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti	100	55	45
Broj ekoloških proizvođača podržanih u ovom cilju	12	8	4
Ukupno (ha) površine obuhvaćene ekološkom proizvodnjom	85	25	60
Broj mladih poljoprivrednika podržanih u ovom cilju	9	5	4
Ukupno(ha)površine na kojima se provodi ulaganje koje se nalaze u Natura 2000 ili ZPO i PPO	70	20	50

Tablica (x-A) RAZRADA INDIKATORA CILJ 2. -PLAN	Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti B1	Broj subjekata/ Korisnika/ Partnera – B2	Broj dokumenata /brošura i sl. B3	Broj događanja/ manifestacija /sajmova /animacija-B4	Broj održanih informativnih i edukativnih radionica B5	Broj stručnih usavršavanja djelatnika i članova LAG-a B6	Broj radijskih objava B7	Broj adaptiranih objekata
A1. samo 7.4.1	26	19	0	0	0	0	0	18
A2. samo 19.3.	10	5	2	3	15	0	0	0
A3. samo 19.4	50	0	8	15	16	12	200	0

(xi) Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti podrazumijeva aktivnosti iz planova nabave odnosno poslovnih planova korisnika. Tablica praćenja indikatora po fokus područjima

Praćenje po fokus područjima obavezno je u trogodišnjem i završnom periodu no može se napraviti i na godišnjem nivou (novčani iznosi u kunama, računajući na tečaj Ugovora)

2A Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije.

BROJ POLJ.GOSP. ODOBRENI PROJEKTI (4.1.1)		BROJ MALIH POLJ. GOSP.ODOB.R.PROJ. (6.3.1)		UKUPNA ULAGANJA (JAVNO+PRIVATNO)		UKUPNO ODOBRENA JAVNA POTPORA	
Planirano	ostvareno	Planirano	ostvareno	Planirano	ostvareno	Planirano	ostvareno
19		27		5.219.953,31 kn		4.692.953,31 kn	

6B Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Broj odobrenih projekata(samo mjera 3.1.1.)		Broj aktivnosti – ulaganje u temeljne lokalne usluge za ruralno stanovništvo		Broj stanovnika koje ima koristi od poboljšanih usluga/infrastrukture (ruralno stanovništvo)		Broj novih radnih mjesta ostvarenih kroz projekte		UKUPNO ODOBRENA JAVNA POTPORA	
Planiran	ostvaren	Planiran	ostvaren	Planiran	ostvaren	Planiran	ostvaren	planirano	ostvaren
19		86		28.649		1		4.186.199,27 kn	

(xii) Odnos planiranog i ostvarenog po općim i financijskim indikatorima(provedba 19.2.)

MJERA LRS -PRR	Broj prijavljenih projekata	Broj odobrenih projekata	Ukupna vrijednost ulaganja u odobrenim projektima (potpora +privatna sredstva) KN	Ukupna vrijednost dodjeljene potpore -KN	Ukupna vrijednost vlastitih sredstava korisnika projekta u realizaciji projekta KN
1.1.1.-4.1.1					
PLANIRANO	27	19	2.961.609,31	1.661.609,31 kn	1.300.000,00 kn
OSTVARENO					
1.1.2.-6.3.1					
PLANIRANO	44	27	3.084.344,00 kn	3.031.344,00 kn	53.000,00 kn
OSTVARENO					

3.1.1.- 7.4.1					
PLANIRANO	26	19	5.686.199,27 kn	4.186.199,27 kn	1.500.000,00 kn
OSTVARENO					
UKUPNO PLANIRANO	94	65	11.732.152,58 kn	8.879.152,58 kn	2.853.000,00 kn
UKUPNO OSTVARENO					
POSTOTAK OSTVARENJA					

(xiii) Programirana fokus područja i odnos rezervacije sredstava za provedbu LRS

Promjene u planiranim rezervacijama sredstava provedene su zbog usklađenja s ugovorenim sredstvima

OZNAKA	fokus područje – naziv	% SREDSTAVA
2A	Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije.	51,49 %
STR.CILJ 2		
6B	Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima(od 19.2,samo TO 7.4.1)	48,51%
6B	19.3 -projekti suradnje	Do 5% na 19.2
	19.4. ured lag za period LSR (do 25 %)	Do 25% na 19.2.+19.3
STR.CILJ 3		

XIV. OPIS SPOSOBNOSTI PROVEDBE LRS**Ljudski kapacitet za provedbu LRS**

LAG je osnovan 2010. godine. Voditelj LAG-a je od osnutka Dijana Turniški. Voditeljica je sudjelovala u provođenju velikih nacionalnih projekata koje su na nivou RH provodili Urban Institute i Svjetska banka. Na Projektu socijalnog i gospodarskog oporavka vrijednom 60 mil. Eur koji je u RH provodila Svjetska banka radila je kao županijski koordinator i koordinirala je realizaciju projekata u ukupnom iznosu **od 12.644.727,26 kn**. Za Urban institute koji je provodio Projekt reforme lokalne i regionalne samouprave financiran iz sredstava USAID radila je kao koordinator za informacijsku tehnologiju.

Zbog nedostatka sredstava Lag nema drugih stalno zaposlenih osoba, ali zato su odlukama izvršnih tijela JLS imenovane stalne osobe za koordinaciju ispred jls, koje sudjeluju u donošenju svih važnih razvojnih dokumenata i politika. Lag ovisno o sredstvima i izvoru sredstava zapošljava povremeno stručne suradnike iz različitih područja. Lag je stručno potpomogao osnivanje Poduzetničkog inkubatora u Grubišnom Polju. S obzirom na samo jednu zaposlenu osobu voditeljica LAG-a djeluje uglavnom u okviru „LEADERA – CLLD“. Jedinice lokalne samouprave predlažu i pišu projekte na druge EU fondove i u tom slučaju voditelj lag-a ima savjetodavnu i korektivnu ulogu. Sam LAG nije za period od iduće dvije godine predvidio financiranje iz drugih fondova jer to zahtijeva dodatno osoblje koje se trenutno ne može financirati.

Struktura lokalne akcijske grupe Bilogora-Papuk

LAG čine javni i privatni partneri s određenog ruralnog područja koje čini više susjednih zajednica, a obvezno uključuje predstavnike različitih društveno-ekonomskih kategorija. Lokalna akcijska grupa Bilogora - Papuk broji trenutno 50 članova. Lag djeluje na sljedećim načelima koja su definirana strategijom razvoja iz 2011. godine:

- Načelo jednakih mogućnosti
- Načelo ekološke prihvatljivosti
- Načelo inovativnosti
- Načelo suradnje i umrežavanja
- Načelo promatranja i vrednovanja te Načelo komunikacije i promidžbe

a. Skupština LAG-a

Skupštinu čini 50 članova čija je zastupljenost po sektorima. Javni (24%), Civilni (24%), Gospodarski (52%)

b. Upravni odbor -Upravljačko tijelo LAG-a

Upravni odbor čini 9 članova i sastavljen je od sva tri sektora u postotku: Javni 22%, Civilni 33%, Gospodarski 44%. Uloga UO je da osigura da se raspoloživim sredstvima postigne maksimalna korist za razvoj zajednice te da se financijske evidencije LAG-a prate i njima upravlja učinkovito.

c. Nadzorni odbor

Nadzorni odbor čine 3 člana. Uloga odbora je nadzor rada upravnog odbora, kontrola financijskog poslovanja i sudjelovanje u kreiranju poslovne politike i razvoja LAG-a.

d. Povjerenstvo za nabavu

Sastav Povjerenstava za nabavu određuje Upravni odbor LAG-a na redovnim sjednicama. Statutom i Internim Pravilnikom je propisano donošenje Odluka o nabavi

e. Ocjenjivački odbor

Sastav Ocjenjivačkog odbora određuje Upravni odbor LAG-a. Ocjenjivački odbor broji 3 neovisna člana. Pravilnik o radu Ocjenjivačkog odbora i postupku odabira projekta sastavni je dio ove LRS.

f. Povjerenstvo za praćenje i evaluaciju

Sastav Povjerenstava za praćenje i evaluaciju određuje UO LAG-a. Povjerenstvo broji 3 člana. Glavna uloga Povjerenstva je praćenje realizacije projekata odabranih u sklopu mjere 19.2 te izvješćivanje. Povjerenstvo za pomoć u radu može angažirati i vanjske stručnjake o čemu odluku donosi UO.

g. Članovi LAG-a

Članske organizacije (partneri), uz predstavnike LAG-a, će dati smjernice o razvojnoj politici i pitanjima, svojim prijedlozima i sudjelovanjem uz osiguranje uravnotežene zastupljenosti. Kako bi se osigurao pristup odozdo prema gore, pristup koji se temelji na idejama lokalnog stanovništva članice LAG-a će poticati zajednicu na sudjelovanje, partnerstvo i inovaciju. Trenutno LAG Bilogora-Papuk broji 50 članova.

h. Voditelj lag-a

Statutom je propisano da su u njegovoj nadležnosti svi poslovi vezano uz pripremu dokumentacije i prijave na natječaje EU fondova te realizacija i praćenje. Osnovna je namjera bila pokazati da voditelj lag-a koji se bira temeljem stručnosti ujedno koordinira zajedno sa Upravnim odborom razvojne politike i planove samog LAG-a.

Financijski kapacitet za provedbu LRS

Lokalna akcijska grupa djeluje od 2013. do 2015. u okviru V komponente programa IPA odnosno IPARD-a, mjere 202 – Leader. 2016. djeluje u okviru EPFRR-a podmjere 19.1. Od 2017. očekujemo također financiranje iz EPFRR-a mjere 19.3 i 19.4. Mjerom 19.3. financirat će se projekti suradnje, a mjerom 19.4. financiraju se aktivnosti tekućih troškova, animacije i promidžbe. Tijekom 2017. do 2019. moguće je da će se koristiti sredstva Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva te prema potrebi kreditna sredstva. Dosada nismo uspjeli realizirati donacije ili sredstva za pomoć u radu od strane jedinica regionalne samouprave te se nadamo da će u idućem periodu rad LAG-ova biti bolje vrednovan i da će dobiti podršku i regionalno. Jedinice lokalne samouprave sukladno svojim mogućnostima i odlukama UO potpomažu rad LAG-a kroz članarine. U ovom programskom periodu treba raditi na dodatnoj promociji važnosti rada lag-a te pokušati ostvariti dodatno financiranje rada LAG-a od strane regionalne samouprave koja u svom proračunu odvaja sredstva za ruralni razvoj no LAG nikada nije ostvario financiranje iz te stavke.

Za sada nismo koristili sredstva drugih EU fondova zbog složenosti izvještavanja o troškovima iz različitih izvora i korištenja opreme nabavljene različitim fondovima.

Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007 – 2013

LAG je uspješno aplicirao na mjeru 202 IPARD programa. Ugovorom mu je dodijeljeno pravo na bespovratna sredstva u vrijednosti od 900.000,00 kn kao i drugim akreditiranim LAG-ovima. Od ukupno dodijeljenih sredstava LAG je uspio realizirati 66,79 % odnosno 601.147,52 kn. Postotak realizacije bio bi već da smo uspjeli osigurati veća sredstva za predfinanciranje. Iznos se odnosi na troškove koji su bili prihvatljivi prema Pravilniku za provedbu mjere 202. LAG je pored tih troškova realizirao aktivnosti koje nisu bile prihvatljive prema Pravilniku u iznosu od 185.806,75 kn.

Tijekom IPARD programa za predfinanciranje nismo koristili ni kreditna sredstva ni pozajmicu Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. S obzirom na veličinu LAG-a od 6 jedinica lokalne samouprave postotak od 66,79 % realizacije Ugovora je smatramo, dobar rezultat koji su postigli i puno veći LAG-ovi.

Za vrijeme IPARD ugovora mjere 202, LAG je izdao 4 pisma preporuke, od kojih su tri projekta ostvarili IPARD bespovratna sredstva.

Ukupan iznos prihvatljivih troškova projekata koji su ostvarili sufinanciranje iz programa IPARD, a zatražili su pismo potpore LAG-a iznosi 6.766.268,39 kn, dok je ukupan iznos odobrene potpore po tim projektima 3.383.134,19 kn.

Za vrijeme trajanja IPARD ugovora LAG je sudjelovao u organizaciji 30 animacijskih i promidžbenih događanja na području regije Bilogora-Papuk (2013.–2 događanja sa cca 7 000 posjetitelja; 2014.–2 događanja sa cca 34 500 posjetitelja; 2015.– 6 događanja sa cca 21 000 posjetitelja).

Na tim događanjima okupilo se približno 62 838 posjetitelja. Radi se uglavnom o gospodarskim sajmovima koji predstavljaju tradicionalne proizvode ove regije: sajam sira, sajam šljiva i sajam vina te nizu predavanja vezanih uz ruralni razvoj i poljoprivredu.

Istovremeno u periodu IPARD ugovora zaposlenici i članovi LAG-a bili su prisutni na 15 stručnih usavršavanja i edukacija koji nisu organizirani od strane LAG-a. Tijekom provedbe IPARD programa zaposlenici i članovi LAG-a sudjelovali su na 36 različitih događanja koji nisu organizirani od strane lag-a.

Članovima LAG-a i djelatnicima omogućena je dodatna edukacija i usavršavanje, od kojih su značajnije: Upravljanje projektnim ciklusom, Priprema EU projekata, Javna nabava u EU projektima, Poduzetništvo u ekonomiji znanja, Pisanje poslovnih planova za investicije u poljoprivredi i Izrada CBA analiza i Studija izvodljivosti.

Sudjelovali smo na ukupno 15 edukativnih radionica ili programa od kojih kao najbolju ističemo Izrada CBA analiza i Studija izvodljivosti. Edukacije su se uglavnom odnosile na pisanje projekata, razvoj civilnog društva te provođenje javne nabave. Sve navedeno sadržaj je godišnjih izvješća o radu lag-a.

Tijekom IPARD perioda izradili smo i strateški dokument „Uzgoj i korištenje energetske kultura“ za područje grada Grubišno Polje i Daruvar te općinu Đulovac. Dokument je strateški za ovu regiju iz razloga velikih površina koje su trenutno obrasle i nisu upotrebljive kao poljoprivredne. Kroz studiju smo dobili informacije o tome kako i na koji način iskoristiti drvenu masu koja se trenutno nalazi na površinama, a kasnije kako koristiti iste površine za uzgoj bio mase za buduće pogone na bio masu.

LAG je provodio niz animacijskih aktivnosti nastojeći upoznati dionike u regiji s postojanjem i ciljevima LAG-a. Tijekom perioda 2011- 2014 nabavljeno je opreme u vrijednosti 48.687,94 kn.

Najveći nam je problem i dalje kao i u prvim godinama rada ljudski kapacitet. Vrlo teško se pronalaze sredstva za dodatno financiranje zapošljavanja osoblja.

Iskustvo u provedbi projekata izvan mjere LEADER

LAG sudjeluje kao partner u projektu Zajedno do posla čiji je nositelj Dom za starije i nemoće osobe Ljudevita pl.Janković iz Daruvara financiranog iz Europskog socijalnog fonda vrijednog 840.720,07 kn. LAG je aktivni član Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Bjelovarsko-bilogorske županije te je sudjelovao u izradi Strategije ljudskih potencijala županije kroz partnerstvo. Voditelj lag-a sudjelovao je u pripremi projekata jedinica lokalne samouprave; za Grad Grubišno Polje sudjelovao je u projektu Poduzetničkog inkubatora koji je grad uspješno aplicirao za sredstva Ministarstva gospodarstva.

S obzirom na nemogućnost jls-ova da financiraju dodatno osoblje dogovoreno je da se LAG financira isključivo iz prethodno IPARD-a, a kasnije Programa ruralnog razvoja te da sudjeluje u okviru svojih mogućnosti kao stručni savjetnik pri pripremi projekata na druge fondove.

XV. FINANCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS I RADA LAG-a

Financiranje rada LAG-a

Iako smo se natjecali i sudjelujemo kao partneri na projektima drugih EU fondova osim EAFRD-a , nismo do sada koristili sredstva drugih EU fondova zbog složenosti izvještavanja o troškovima iz različitih izvora i korištenja opreme nabavljene različitim fondovima. U programskom period 2014-2020 i dalje se namjerava monofondovski pristupiti financiranju i koristiti isključivo sredstva EPFRR .

– tablica fin1

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Članarine	Članarine	Članarine	Članarine	Članarine	Članarine	Članarine	Članarine
EAFRD	8,07 %	14,32%	17,02% od	18,11% od	18% od	16% od	8,48% od
Mjera 19.1	Mjere 19.4.	Mjere 19.4.	Mjere 19.4.	Mjere 19.4.	Mjere 19.4.	mjere 19.4	mjere 19.4
	EAFRD	EAFRD	EAFRD	EAFRD			

					16,54 % od mjere 19.3.2 EAFRD	- 62,06% od mjere 19.3.2 EAFRD	21,4% od mjere 19.3.2 EAFRD
				Iz 19.3 isplaćeno 12.876,12 HRK	EAFRD nastavak mjera iz PRR 2014-2020	EAFRD nastavak mjera iz PRR 2014-2020	EAFRD nastavak mjera iz PRR 2014-2020 EAFRD nova mjera novi programski period
Isplaćeno EAFRD 19.4(kn)	160.445,81 HRK	284.521,79 HRK	338.112,57 HRK	Do Iz 19.4.sa 31.12.2020 isplaćeno 359.779,59 HRK	do 31.12.2021 isplaćeno 1.453.555,00 HRK	do 31.12.2022 isplaćeno 1.712.927,64 HRK	prijelazna sredstva EAFRD EAFRD nova mjera novi programski period
Donacije lokalne i regionalne samouprave							

Donacije će se koristiti isključivo ukoliko se neće smatrati javnom potporom u smislu pravila o financiranju iz javnih izvora. U periodu do V. Izmjena LRS nismo koristili donacije lokalne i regionalne samouprave. U trenutku izrade V. Izmjena LRS imamo podatke za period 2017-2020 te smo iste uvrstili u financijski plan i izvršili korekciju.

U trenutku izrade VI. Izmjena LRS imamo podatke za period 2017-2022 te smo iste uvrstili u financijski plan.

Procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu LRS po godinama 2014-2023

Sastavni dio izrade Lokalne razvojne strategije bila je baza projektnih ideja. Kroz proces izrade strategije prvotno su definirane prioritetne mjere i formiran je Obrazac prijave projektne ideje. U obrascu je dionicima ponuđeno 8 mjera koje LAG planira provoditi kroz razvojnu strategiju te su potencijalni prijavitelji upisivali okvirne iznose investicija po tim mjerama. Sukladno provedenoj raspravi o II. Izmjenama i dobivenim rezultatima, za provedbu su odabrane tri prioritetne mjere. U I. Izmjenama LRS alokacije po mjerama LRS su prilagođene Ugovoru o financiranju i dobivenoj alokaciji sredstava. U II. i III. Izmjenama alocirana sredstva raspoređuju se na mjere /tipove operacije koje su definirane kao prioritetne za provedbu u programskom periodu 2014.-2020. U IV. Izmjenama dodatna alokacija sredstava raspoređuje se na mjere definirane već u II. Izmjenama te se zadržavaju mjere provedbe LRS definirane u ranijim izmjenama.

Procjena i plan rezervacije sredstava za provedbu LRS

Tablica fin2

OZNAKA MJERE LRS	MJERE PRR	% od 19.2. UKU.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.1.1.	4.1.OP1	18,71	0%	0%	0%	0%		11,41 %		7,3%		0%
1.1.2.	6.3. OP1	34,15	0%	0%	0%	0%	7,5%	7,5%	7,65%		11,50 %	0%
3.1.1.	7.4. OP1	47,14	0%	0%	0%	0%	10,43%		20,12%		16,59 %	0%
UKU	19.2.	100%	0%	0%	0%	0%	17,93%	18,91%	27,77%	7,3%	28,09 %	0%
3.2.1.	19.3.(do 5% na 9.2.)								16,54%	62,06 %	21,40 %	
3.2.2.	19.4. (do 25% na 19.2.+19.3.)		0%	0%	0%	8,07%	14,32%	17,02%	18,11%	18%	16,%	8,48%

XVI. POPIS PRILOGA

- I. Prilog I. - Analiza stanja i razvojnih potreba i analiza poljoprivrede i gospodarstva
- II. Prilog II. - Analiza anketnog upitnika i baze projektnih ideja te uključenost lokalnih dionika u izradu LRS
- III. Prilog III. - Pravilnik o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu LRS
- IV. Prilog IV. - Pravilnik o evaluaciji i praćenju provedbe LRS za programski period 2014-2020

Tablica korištenih kratica

RH	Republika Hrvatska	ARKOD	Sustav identifikacije zemljišnih parcela
EU	Europska unija	JLS	Jedinica lokalne samouprave
PRR	Program ruralnog razvoja	CLLD	Community Led Local Development- lokalni razvoj pod vodstvom zajednice
LAG	Lokalna akcijska grupa	LRS	Lokalna razvojna strategija
DZS	Državni zavod zastatistiku	OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
LDS	Local development strategy		
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj	SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (jakosti, slabosti, mogućnosti ,prijetnje)
EAFRD	European agricultural found for rural development	IPA	Instrument for Preaccession Assistance (Instrument pretpristupne pomoći)
FINA	Financijska agencija	JRDŽ	Jedinstveni registar domaćih životinja
SEA	Strategic Environmental Assessment	APPRRR	Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
SO	Standarni ekonomski rezultat		
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje	IPARD V komponenta IPA- e Rural development programme (Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj)	
LEADER Links between actions for the development of the rural economy Veze među razvojnim aktivnostima ruralnog gospodarskog razvoja			

**IZRADA OVOG DOKUMENTA SUFINANCIRANA JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ**

Podmjera 19.1.“Pripremna pomoć“ u okviru Mjere 19.“LEADER-CLLD“

LAG BILOGORA-PAPUK

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014.-2020.

Udio sufinanciranja: 90% EU, 10% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja